

Näringsutskottets betänkande 2025/26:NU14

Näringspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om näringspolitik. Yrkandena rör bl.a. företagsfrämjande, åtgärder mot oseriösa företag, konkurrensfrågor, företagens kapitalförsörjning, insatser för ett jämställt näringsliv och vissa näringsgrenar och branscher. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken och till pågående arbete.

I betänkandet finns 22 reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

138 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet7

Utskottets överväganden8

 Allmänt om företagsfrämjande8

 Utskottets ställningstagande26

 Åtgärder mot oseriösa företag29

 Utskottets ställningstagande33

 Vissa frågor om konkurrens34

 Utskottets ställningstagande37

 Företagens kapitalförsörjning38

 Utskottets ställningstagande42

 Riktade insatser42

 Utskottets ställningstagande49

 Besöksnäringen50

 Utskottets ställningstagande55

 Vissa övriga näringsgrenar och branscher56

 Utskottets ställningstagande70

Reservationer74

 1. Allmänt om företagsfrämjande, punkt 1 (S)74

 2. Allmänt om företagsfrämjande, punkt 1 (V)76

 3. Allmänt om företagsfrämjande, punkt 1 (C)77

 4. Allmänt om företagsfrämjande, punkt 1 (MP)79

 5. Åtgärder mot oseriösa företag, punkt 2 (V)80

 6. Åtgärder mot oseriösa företag, punkt 2 (C)81

 7. Vissa frågor om konkurrens, punkt 3 (S)82

 8. Vissa frågor om konkurrens, punkt 3 (V, MP)82

 9. Vissa frågor om konkurrens, punkt 3 (C)83

 10. Företagens kapitalförsörjning, punkt 4 (S)84

 11. Företagens kapitalförsörjning, punkt 4 (V)85

 12. Företagens kapitalförsörjning, punkt 4 (MP)86

 13. Riktade insatser, punkt 5 (S, V)86

 14. Riktade insatser, punkt 5 (C)88

 15. Riktade insatser, punkt 5 (MP)89

 16. Besöksnäringen, punkt 6 (S)90

 17. Besöksnäringen, punkt 6 (V)91

 18. Besöksnäringen, punkt 6 (C)92

 19. Vissa övriga näringsgrenar och branscher, punkt 7 (S)93

 20. Vissa övriga näringsgrenar och branscher, punkt 7 (V)95

 21. Vissa övriga näringsgrenar och branscher, punkt 7 (C)96

 22. Vissa övriga näringsgrenar och branscher, punkt 7 (MP)98

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag101

 Motioner från allmänna motionstiden 2025/26101

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Allmänt om företagsfrämjande

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:59 av Josef Fransson (SD),

2025/26:128 av Rashid Farivar (SD),

2025/26:588 av Jessica Stegrud (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:731 av Lili André (KD),

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6,

2025/26:2181 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 3, 9 och 10,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1–3 och 6,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 2, 6, 15, 16, 21 och 26,

2025/26:3299 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M),

2025/26:3300 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1,

2025/26:3315 av Janine Alm Ericson (MP),

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 32, 33, 90 och 94,

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 26,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 74,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 i denna del, 4, 7, 11, 12, 17, 18, 43 och 44,

2025/26:3667 av Magnus Berntsson (KD) och

2025/26:3798 av Helena Gellerman (L).

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

2. Åtgärder mot oseriösa företag

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1 av Josef Fransson (SD),

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 27,

2025/26:1941 av Mattias Jonsson och Amalia Rud Stenlöf (båda S) och

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 42.

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (C)

3. Vissa frågor om konkurrens

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 22,

2025/26:1320 av Petter Löberg och Joakim Järrebring (båda S),
 2025/26:2095 av Sten Bergheden (M),
 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 17 och
 20 samt
 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 19.

Reservation 7 (S)
Reservation 8 (V, MP)
Reservation 9 (C)

4. Företagens kapitalförsörjning

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 7,
 2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 30,
 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 92 och
 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 46.

Reservation 10 (S)
Reservation 11 (V)
Reservation 12 (MP)

5. Riktade insatser

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:536 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–4,
 2025/26:552 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–3,
 2025/26:727 av Malin Larsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
 2025/26:1025 av Jamal El-Haj (-) yrkande 4,
 2025/26:1387 av Karin Sundin m.fl. (S),
 2025/26:1448 av Johan Büser (S),
 2025/26:2685 av Anna-Belle Strömberg m.fl. (S),
 2025/26:2698 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),
 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 36–38,
 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 51–53 och 55,
 2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 27,
 2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 14 och 15,
 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 5, 6 och 22 samt
 2025/26:3756 av Helena Gellerman (L).

Reservation 13 (S, V)
Reservation 14 (C)
Reservation 15 (MP)

6. Besöksnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1166 av Adrian Magnusson m.fl. (S),
 2025/26:1245 av Anna-Caren Säterberg och Hanna Westerén (båda S),
 2025/26:2236 av Sten Bergheden (M),
 2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 14 och 15,

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 10 och 11,
2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 21 och 22,
2025/26:2836 av Markus Wiechel (SD),
2025/26:2966 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 46 och
2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 20 och 21.

Reservation 16 (S)

Reservation 17 (V)

Reservation 18 (C)

7. Vissa övriga näringsgrenar och branscher

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:63 av Josef Fransson (SD),
2025/26:608 av Lars Isacson m.fl. (S),
2025/26:1077 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S) yrkande 1,
2025/26:1122 av Anne-Li Sjölund (C),
2025/26:1175 av Mona Smedman (C) yrkandena 1–4,
2025/26:1417 av Åsa Karlsson (S),
2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1 och 3,
2025/26:1925 av Jan Ericson (M),
2025/26:2358 av Sten Bergheden (M),
2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,
2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 17,
2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,
2025/26:2872 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2025/26:2938 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkandena 1–4,
2025/26:3101 av Larry Söder (KD) yrkande 2,
2025/26:3132 av Peter Ollén (M) yrkandena 1–3,
2025/26:3183 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 26,
2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 1, 29 och 31,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 80 och 211,
2025/26:3459 av Björn Wiechel m.fl. (S) yrkandena 31 och 64,
2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 35 och 36,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 90,
2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 i denna del, 13 och 14,
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41,
2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 70 och
2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 30.

Reservation 19 (S)

Reservation 20 (V)

Reservation 21 (C)

Reservation 22 (MP)

Stockholm den 5 mars 2026

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Anders Ådahl (C), Monica Haider (S), Josef Fransson (SD), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M), Marianne Fundahn (S), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Johnny Svedin (SD), Katarina Luhr (MP), Lili André (KD), Anna af Sillén (M) och Cecilia Rönn (L).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet 138 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26 som rör olika näringspolitiska frågor.

I bilagan finns en förteckning över de behandlade förslagen.

Den 27 januari 2026 lämnade generaldirektör Sverker Härd, Tillväxtanalys, information om uppdraget om att se över det statligt finansierade företagsfrämjandet.

Utskottets överväganden

Allmänt om företagsfrämjande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om företagsstöd, om företagsfrämjande och om innovationsfrämjande åtgärder. Utskottet hänvisar till den förda politiken och till pågående arbete.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 2 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska arbeta med nya samverkansprogram som syftar till att stärka den svenska konkurrenskraften. Startup- och scaleup-företag bör enligt motionärerna vara en självklar del av dessa samverkansprogram. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om ett nytt system för korttidsarbete. Det utredningsförslag som sedan flera år ligger på regeringens bord bör snarast genomföras, menar motionärerna. I yrkande 7 lämnar motionärerna förslag om ett tillkännagivande om att se över möjligheterna för en nationell plattform för startup- och scaleup-företag. Enligt motionärerna behöver Sverige en plattform som löpande samlar och analyserar behov och utmaningar för startup- och scaleup-företag och som gör att berörda parter – politik, näringsliv och investerare – kan rikta insatser där det ger störst effekt. I yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska arbeta fram en nationell innovationsstrategi som kan samordna insatser mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor, sprida investeringar och kunskapsmiljöer samt säkerställa att satsningar på ny teknik bidrar till hållbar tillväxt och nya arbetstillfällen. I yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att se över på vilket sätt fler testbäddar kan inrättas i Sverige. Konkurrensen är stor och det finns en påtaglig risk att svenska innovationer flyttar utomlands om inte fler testbäddar skapas och görs tillgängliga för företag i Sverige. I yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om en strategi för deeptech. I yrkande 17 lämnas förslag om ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att inrätta en konkursakut för företag. Förslaget syftar till att minska antalet konkurser bland småföretag. I yrkande 43 framhåller motionärerna att Sverige för att stärka svensk konkurrenskraft och motståndskraft behöver utveckla befintliga styrkeområden och bygga kapacitet inom strategiska och framväxande tekniker och ett tillkännagivande om detta förordas. Enligt motionärerna krävs fortsatta satsningar på teknikutveckling och initiativ för att etablera fler strategiska samarbeten med partnerländer. Vidare framhåller motionärerna i yrkande 44 att Sveriges ledande ställning inom forskning och innovation ska omsättas till ökad export och fler internationella affärer, vilket kräver starka

internationella forsknings- och innovationssamarbeten och ett samlat grepp för kommersialisering och export av svenska innovationer. Ett tillkännagivande om detta föreslås av motionärerna.

I kommittémotion 2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i nästkommande regleringsbrev för Vinnova ska ge myndigheten i uppdrag att avbryta det pågående innovationssamarbetet med Israel och stänga kontoret i Tel Aviv.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 1 lämnas förslag om ett tillkännagivande om villkoren för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering. För att skapa goda förutsättningar för innovationer behövs enligt motionärerna ett dynamiskt system för demonstration och uppskalning samt dialog mellan forskningsinstitutioner, myndigheter och entreprenörer. I yrkande 2 framhåller motionärerna att forskningsinstitut och inkubatorer som håller hög kvalitet måste stärkas och få det stöd som behövs. Forskningsinstituten och inkubatorerna har enligt motionärerna en viktig roll i att knyta ihop akademi, grundforskning och näringsliv och erbjuda mötesplatser och testbäddar som är viktiga för innovation och kommersialisering och ett tillkännagivande om det förordas. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om en sammanhållen strategi för startup- och scaleup-företag. Syftet är att förbättra förutsättningarna för dessa företag som har god förmåga att skapa jobb och värden som är viktiga för svensk ekonomi, menar motionärerna. I yrkande 6 berörs kapitalförutsättningar för kommersialisering av små och stora innovationer. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om behovet av att säkerställa en god miljö för fler innovationer och att staten ska kunna gå in som medfinansier.

I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 74 föreslås ett tillkännagivande om att undersöka möjligheten att öka satsningarna på det strategiska innovationsprogrammet för flyg (Innovair). Syftet är att påskynda övergången till ett hållbart, fossilfritt och mer energieffektivt flyg samt till elektrifiering.

I kommittémotion 2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan. Samarbete och samverkan är centralt för att hejda klimatförändringen, anför motionärerna. I yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att ge näringslivet tydliga, stabila och långsiktiga förutsättningar för att ställa om till fossilfrihet i snabb takt. I yrkande 15 framhåller motionärerna att regeringen bör höja anslagen till forskning, innovationer och gröna krediter till startup-företag, företag och branscher i framkant av klimatarbetet. Ett tillkännagivande föreslås av motionärerna då det finns potential för en stark samhällsutveckling genom omställningen av bl.a. industriprocesser och energisektorn. Ett likalydande förslag lämnas i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 33.

Vidare innehåller kommittémotion 2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 16 förslag om ett tillkännagivande om att stödja digitalisering

och en grön och social omställning för småföretag. Genom att stödja småföretagens omställning underlättas även omställningen av industriprocesser, transporter och energisektorn, anför motionärerna. I yrkande 21 framhåller motionärerna att allt fler vill starta företag, vilket bör uppmuntras bl.a. genom att förbättra villkoren för företagare. Motionärerna efterfrågar därför ett tillkännagivande om att fler bör ges möjlighet att styra över sitt arbete och skapa sin egen försörjning. I yrkande 26 lämnar motionärerna förslag om ett tillkännagivande om att underlätta för mikroföretag att växa och anställa, bl.a. genom att se över skatter och avgifter. För att frigöra och tillvarata människors entreprenörskap, innovationskraft och kreativitet behöver företagandet vara tryggt och enkelt, menar motionärerna.

I kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 32 lämnas förslag om ett tillkännagivande om att ge den befintliga stödtjänsten EU SME ett utvidgat uppdrag att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag att söka EU-finansiering med ett fokus på innovativa tekniker för klimatomställningen. I yrkande 90 föreslås ett tillkännagivande om att stärka och utveckla de gröna kreditgarantierna. Motionärerna föreslår även i yrkande 94 ett tillkännagivande om att regeringen ska fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Almis stöd till de mindre företagens omställning. Syftet är att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan.

I motion 2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att utveckla ett strategiskt partnerskap mellan stat och näringsliv inom utpekade styrkeområden med tydliga färdplaner för utsläppsminskningar och export. Ett sådant partnerskap kan enligt motionärerna accelerera investeringar och säkra att värdekedjorna stannar i Sverige. I yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att testbädds- och demonstrationsanläggningar ska få en mer permanent och förutsägbar finansiering och att kopplingen till industrialisering och export ska stärkas. I yrkande 10 föreslås vidare ett tillkännagivande om att statliga riskdelningsinstrument för att skala upp grön teknik från pilot till fullskalig anläggning ska stärkas, utan att det tränger ut privat kapital.

I motion 2025/26:59 av Josef Fransson (SD) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska införa krav på prospekt för privata bolag som söker offentligt stöd.

I motion 2025/26:128 av Rashid Farivar (SD) föreslås ett tillkännagivande om inrättandet av en nationell chief technology officer i Sverige som ska ansvara för att samordna och leda Sveriges teknologiska utveckling.

I motion 2025/26:588 av Jessica Stegrud (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att göra upp med den politiska kapitalismen. När politiken agerar i symbios med industrin är det svårt att vara objektiv och kritisk till de projekt som tilldelas offentliga medel. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att utreda en lagstiftning som kommer åt bedrägerier inom den politiska kapitalismen.

I motion 2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att överväga reformerade stöd till entreprenörer och innovation. Syftet är enligt motionärerna att förbättra företagsklimatet och startup-kulturen.

I motion 2025/26:2181 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att stärka forskning, innovation och teknik kopplat till s.k. safetech och blåljusverksamhet.

I motion 2025/26:3299 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska se över möjligheten att skapa bättre villkor för den forskande life science-industrin i Sverige genom att förbättra möjligheterna till s.k. innovationsupphandling inom det medicinska området.

I motion 2025/26:3300 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska överväga att ta fram en nationell strategi och konkret handlingsplan i syfte att stärka möjligheterna att kommersialisera s.k. deeptechbolag till internationellt konkurrenskraftiga nivåer.

I motion 2025/26:731 av Lili André (KD) lämnas förslag om ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda en sammanhållen finansieringskedja för svenska startup- och scaleup-företag.

Motion 2025/26:3667 av Magnus Berntsson (KD) handlar om behovet av offensiva reformer för att stärka Sveriges tekniksektor och ett tillkännagivande förordas av motionärerna. För att stärka Sverige som innovationsnation krävs enligt motionären bl.a. bättre villkor för investeringar, förenklade regelverk och insatser för att trygga kompetensförsörjningen.

I motion 2025/26:3315 av Janine Alm Ericson (MP) lämnas förslag till tillkännagivande om att en större andel av de medel som avsätts till forskning och innovation ska gå till fristående uppfinnare. Detta skulle enligt motionären innebära en stor potential för ökad innovationsförmåga i Sverige.

I motion 2025/26:3798 av Helena Gellerman (L) begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska stödja nyföretagare och ta bort hinder i regelverk för att göra det enklare att starta nya företag.

Bakgrund och pågående arbete

Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68). För att tydliggöra sambanden mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag redovisas näringspolitiken i budgetpropositionen under följande tre delmål:

- Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft

- Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse
- Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv.

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) redogör regeringen för inriktningen för näringspolitiken i avsnittet Politikens inriktning. I avsnittet anför regeringen bl.a. att den svenska konkurrenskraften trots en orolig omvärld står sig förhållandevis väl. Jämfört med omvärlden har de svenska företagens utveckling på exportmarknaderna varit stabil och arbetsproduktiviteten i näringslivet har förbättrats. Samtidigt har antalet konkurser legat på höga nivåer och kapitalförsörjningen har minskat. Vidare framhåller regeringen att ett gott företagsklimat är en grundförutsättning för fler svenska jobb och ekonomisk tillväxt. Genom enklare regler, snabbare tillståndprocesser och bättre kompetensförsörjning rivs hinder för tillväxt, och företagens möjligheter att fokusera på sin kärnverksamhet stärks. För att göra det enklare att driva företag föreslår regeringen ett flertal åtgärder för att förenkla och snabba på olika tillståndprocesser, minska den administrativa bördan för företag och främja innovation och regelförenkling. Regeringen har bl.a. även gett Tillväxtverket i uppdrag att genomföra ett regelförenklingsarbete för företag som är verksamma inom dagligvaruhandeln (KN2025/02359). Uppdraget ska omfatta dagligvaruhandel i såväl tätorter som servicegleasa områden samt fristående butiker och butikskedjor. Myndigheten ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 18 december 2026.

För den svenska industrin ställer klimatförändringarna och teknikutvecklingen höga krav på en allt snabbare omställning och ökad motståndskraft. För att svensk industri effektivt ska kunna göra investeringar och hantera klimatomställningens utmaningar anger regeringen att den arbetar vidare med att stärka miljöprövningsprocessen. För att förenkla tillståndprocesserna föreslår regeringen bl.a. även en satsning som ger företag samlad information om olika administrativa processer och en kontaktpunkt hos länsstyrelserna för att underlätta och samordna olika tillståndprocesser.

För att främja innovation inom ny och framväxande teknik framhåller regeringen att regelförenkling och regelundantag är viktigt. Regeringen initierar därför en satsning som underlättar för företag som vill utveckla och testa ny nettonollteknik med regelundantag. Därtill har regeringen föreslagit förstärkningar till bl.a. Tillväxtverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Naturvårdsverket och länsstyrelserna för att i högre grad både förenkla och snabba på tillståndprocesser i syfte att stärka näringslivets möjligheter att växa.

Vidare framhåller regeringen att den fortsätter att vidta åtgärder för att öka effektiviteten i den offentligt finansierade verksamheten. Med hänvisning till att nå en mer effektiv och samordnad analysverksamhet inom den statliga förvaltningen anger regeringen att den från den 1 januari 2027 avser att

överföra Trafikanalys samtliga uppgifter till Tillväxtanalys. Regeringen anser att det finns fördelar med en samlad analys- och utvärderingsmyndighet med ansvar för tillväxt och infrastruktur.

Små och växande företag är viktiga för svensk ekonomi och det ska enligt regeringen vara enkelt och lönsamt att starta, driva och utveckla företag. Förenkling inklusive regelförenkling fortsätter att vara högt prioriterat av regeringen. Regeringen föreslår i propositionen ett långsiktigt tillskott till webbplatsen verksamt.se för att utveckla den till en fullständig branschpassad guidning för företag. Regeringen föreslår i propositionen också att Tillväxtverket ska se över förutsättningarna för myndigheter att publicera sina handläggningstider på verksamt.se och att Bolagsverket ska utveckla en tjänst för digital inlämning av årsredovisningar.

I propositionen framhåller regeringen även att svenska företag för att värna långsiktig konkurrenskraft och ekonomisk säkerhet behöver ges förutsättningar att öka sin innovationstakt och visa ledarskap inom utveckling och användning av ny teknik. Regeringen föreslår en satsning för att främja näringslivets och samhällets AI-innovation och tillgång till beräkningskraft för AI genom tillskott av medel till Vinnova och Vetenskapsrådet. Utveckling och användning av AI är av betydelse för innovation och produktivitet, menar regeringen.

Regeringens klimatpolitiska handlingsplan

Under våren 2024 behandlade riksdagen skrivelsen Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll (skr. 2023/24:59, bet. 2023/24: MJU15, rskr. 2023/24:191). Klimathandlingsplanen innehåller ett sjuttiofem förslag för utsläppsminskningar inom samtliga sektorer som ska genomföras eller påbörjas under den innevarande valperioden. Regeringen redovisar i skrivelsen hur det klimatpolitiska arbetet ska bedrivas inklusive de beslutade och planerade åtgärder som regeringen avser att vidta för att nå de nationella och globala klimatmålen samt Sveriges klimatåtaganden gentemot EU.

I skrivelsen framför regeringen att det svenska näringslivet är motorn i klimatomställningen och ska ges förutsättningar för att vara ledande i den gröna omställningen. När det gäller företagets incitament och förutsättningar för att ställa om hänvisar regeringen till att incitament främst skapas på den inre marknaden av EU:s handel med utsläppsrätter. Vidare spelar industrin en viktig roll, dels genom att minska sina utsläpp, dels genom att t.ex. framställa produkter som kan ersätta fossila varor och som kan återvinnas och återanvändas i högre utsträckning än i dag. Regeringen lyfter även fram att 22 branscher inom ramen för regeringsinitiativet Fossilfritt Sverige har antagit färdplaner för arbetet mot att bidra till Sveriges klimatmål och skapa fossilfri konkurrenskraft. Regeringen framhåller även att den kommer att arbeta samlat med klimat-, miljö-, energi-, näringslivs-, infrastruktur- och regionala utvecklingsfrågor för att skapa förutsättningar för nya företagsetableringar och

företagsexpansioner i hela Sverige som bidrar till hållbar tillväxt, konkurrenskraft, ökad självförsörjning och minskade utsläpp.

Skrivelsen bygger på en överenskommelse mellan Kristdemokraterna, Liberalerna, Moderaterna och Sverigedemokraterna. Näringsutskottet har yttrat sig till miljö- och jordbruksutskottet över skrivelsen (yttr. 2023/24:NU2y).

Forskningspolitikens inriktning

Under våren 2025 behandlade riksdagen regeringens proposition Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60, bet. 2024/25:UbU15). Näringsutskottet har yttrat sig över propositionen till utbildningsutskottet (yttr. 2024/25:NU6y).

Regeringen presenterade i propositionen inriktningen för forskningspolitiken under perioden 2025–2028. I propositionen anförde regeringen att målet för forskningspolitiken – att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation – ska ligga fast. Samtidigt föreslogs förändringar av delmålen. Bakgrunden angavs vara behovet av att ytterligare stärka Sveriges konkurrenskraft och tydliggöra långsiktigt höga investeringar i forskning och utveckling från både offentliga och privata aktörer samt att följa upp svensk forskningskvalitet och innovation.

Vidare framhöll regeringen att Sverige är ett av de mest innovativa länderna i världen och ska fortsätta att vara ett högteknologiskt land som konkurrerar med kunskap och innovationsförmåga samt vara internationellt attraktivt för investeringar i forskning och utveckling. Risken med att svenska forskningsintensiva företag väljer att förlägga nya satsningar eller befintlig verksamhet utanför landet ställer enligt regeringen krav på att Sverige agerar för att öka takten inom forskning och innovation. För att skapa tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft krävs en framtidssatsning för att stärka Sveriges position i den globala konkurrensen och för att säkra fortsatta privata investeringar. Regeringen bedömer att de nationella investeringarna i forskning och utveckling måste öka och beräknar därför en ökning av dessa investeringar med 6,5 miljarder kronor till 2028.

Vidare anförde regeringen att det i takt med en alltmer avancerad utveckling av material, processer, produkter och tjänster kommer att bli allt viktigare för näringslivet, lärosätena och den offentliga sektorn att ha tillgång till test- och demonstrationsmiljöer. Tillgången till test och demonstration bidrar även till att förkorta tiden från forskning till nyttiggörande, möjliggör test av forskningsresultat tidigt i utvecklingsprocessen och bidrar till att Sverige kan attrahera forskare, entreprenörer och kunskapsintensivt näringsliv. För detta ändamål tillfördes bl.a. Vinnova medel under 2025 för att stimulera nyetableringar av test och demonstration i privat och offentlig regi och en förbättrad tillgång till testbäddsmiljöer för unga innovativa företag, s.k. startup- och scaleup-företag.

Kommissionens arbetsprogram 2026

Europeiska kommissionens arbetsprogram för 2026 – Tiden för EU:s oberoende är inne, antogs den 21 oktober 2025 (COM(2025) 870). Arbetsprogrammet utgår i likhet med föregående år från de sju politiska riktlinjer som fastställts för mandatperioden 2024–2029 och syftar bl.a. till att stärka unionens konkurrenskraft, motståndskraft och strategiska oberoende i ett osäkert geopolitiskt och ekonomiskt läge. Arbetsprogrammet innehåller totalt 38 initiativ, varav flera består av paket som innehåller flera åtgärder. Sammantaget aviseras 47 lagstiftningsakter, huvudsakligen koncentrerade till den politiska riktlinjen En ny plan för Europas hållbara välbefinnande och konkurrenskraft.

Den första politiska riktlinjen i arbetsprogrammet för 2026 omfattar ett brett spektrum av initiativ inom konkurrenskraft, industri, innovation, forskning, energi, klimat och den inre marknadens funktion. Ett mål är att stärka Europas innovations- och industribas samt att skapa bättre förutsättningar för företag att etablera sig, växa och skala upp. I detta sammanhang aviseras kommissionen flera nya rättsakter med inriktning på innovativa företag och ny teknik, däribland en s.k. 28:e rättsordning för innovativa företag samt en innovationsrättsakt. Syftet är att minska fragmenteringen av regelverken och göra EU till en mer attraktiv plats för entreprenörskap och teknikutveckling.

Arbetsprogrammet innehåller även initiativ för att stärka den inre marknaden. Kommissionen aviseras åtgärder för att modernisera produktlagstiftningen, förbättra marknadskontrollen och utveckla standardiseringen inom EU. Vidare föreslås insatser för att minska administrativa hinder och förbättra efterlevnaden av gemensamma regler. Forskning och innovation ges fortsatt hög prioritet. Kommissionen avser att lägga fram flera lagstiftningsinitiativ, bl.a. en rättsakt om det europeiska forskningsområdet, en ny innovationstakt samt nya initiativ inom bioteknik och kvantteknik. Dessa åtgärder syftar till att stärka Europas teknologiska suveränitet, förbättra kommersialiseringen av forskning och säkerställa långsiktig innovationsförmåga i konkurrens med tredjeländer.

Ett genomgående tema i arbetsprogrammet är regelförenkling och bättre lagstiftning. Kommissionen aviseras flera initiativ, däribland omnibusförslag, som syftar till att minska administrativa bördor och förbättra regelverkens ändamålsenlighet. Samtidigt framhåller kommissionen vikten av att förenklingsarbetet genomförs på ett sätt som upprätthåller rättssäkerhet, kvalitet och den inre marknadens funktion.

Europas forskning- och teknikinfrastruktur – innovationsstrategi

Den 30 september 2025 presenterade Europeiska kommissionen meddelandet Europeisk strategi för forsknings- och teknikinfrastrukturer (COM(2025) 497). Strategin utgör en del av genomförandet av konkurrenskraftskompassens inriktning på innovation, teknisk utveckling och långsiktig konkurrenskraft. Syftet är att stärka och vidareutveckla EU:s ekosystem av forsknings- och

teknikinfrastukturer och att förbättra förutsättningarna för vetenskaplig spetskompetens, teknikintensiv innovation och industriell tillämpning. I strategin framhålls behovet av ett mer sammanhållet, tillgängligt och investeringsstarkt infrastrukturlandskap, särskilt för innovativa uppstarts företag och företag som är beroende av tillgång till avancerade test- och demonstrationsmiljöer.

Vidare aviseras i strategin ett omfattande åtgärds paket som kombinerar strategisk samordning, investeringar och styrningsåtgärder. En del handlar om att utveckla gemensamma kriterier för att identifiera forsknings- och teknikinfrastukturer av europeiskt intresse samt att kartlägga kapacitet, brister och investeringsbehov i relation till EU:s strategiska prioriteringar. Detta ska ligga till grund för gemensamma europeiska färdplaner för investeringar i både forsknings- och teknikinfrastuktur, inklusive riktade satsningar inom strategiska teknikområden. Därtill avser kommissionen att föreslå en stärkt tillgången till forsknings- och teknikinfrastukturer. Detta omfattar bl.a. åtgärder för att förenkla och harmonisera tillträdet för forskare och industriella aktörer, särskilt små och medelstora företag samt uppstarts företag, bl.a. genom pilotprogram för transnationell tillgång och utveckling av gemensamma europeiska tjänstekataloger och kontaktpunkter. Strategin kopplas i detta avseende till den kommande europeiska rättsakten om innovation som kommissionen planerar att lägga fram under det första kvartalet 2026.

EU:s startup- och scaleup-strategi

Den 28 maj 2025 presenterade Europeiska kommissionen EU:s strategi för uppstarts företag och expanderande företag (COM(2025) 270). Strategin syftar till att stärka Europas förmåga att utveckla, behålla och skala upp innovativa företag inom unionen. Utgångspunkten är att uppstarts företag och expanderande företag spelar en viktig roll för produktivitetstillväxt, teknisk utveckling och strategiskt oberoende, men att deras möjligheter begränsas av fragmenterade regelverk, administrativa hinder och tillgången till kapital. Strategin är därför inriktad på att förbättra villkoren längs hela företagets livscykel, från etablering till expansion och marknadsmognad.

Som ett led i genomförandet av strategin har kommissionen aviserat ett antal konkreta lagstiftningsåtgärder, bl.a. förslaget om en europeisk s.k. 28:e ordning som ska erbjuda gemensamma regler för företag på den inre marknaden. Förslaget återfinns även som ett lagstiftningsinitiativ i kommissionens arbetsprogram för 2026, med avsikt att läggas fram under första kvartalet 2026. I november 2025 presenterade kommissionen ett förslag om en europeisk företagsplånbok som ska fungera som en digital ingång för företag i EU (COM(2025) 838).

Startup- och scaleup-strategin innehåller även ett åtagande om att föreslå en europeisk rättsakt om innovation. Rättsakten ska bl.a. fastställa gemensamma principer och definitioner för regulatoriska sandlådor i syfte att ge innovativa företag bättre förutsättningar att testa och utveckla nya lösningar inom ramen för befintliga regelverk. Även detta planeras under första kvartalet

av 2026. Därutöver avser kommissionen att föreslå frivilliga stresstester för innovation som ska ge medlemsstaterna vägledning om hur effekter på innovation kan beaktas vid utformning av ny eller reviderad nationell lagstiftning. Parallellt planeras även sektorsspecifika åtgärder för att minska regelbördan inom strategiska områden. Kommissionen avser även att se över standardiseringsförordningen för att göra standardiseringsprocesserna snabbare och mer tillgängliga, särskilt för små och medelstora företag samt uppstartsföretag.

Almi Företagspartner AB

Almi Företagspartner AB (Almi) är helägt av den svenska staten. Enligt ägaranvisningen från 2024 ska Almi erbjuda tjänster inom rådgivning och finansiering och därmed bidra till ett jämställt företagande. Almi ska i huvudsak rikta sig till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, så att små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Verksamheten ska rikta särskilt fokus mot företagare och företag i tidiga skeden, antingen i termer av livscykel eller i termer av expansionsfaser såsom produkt-, tjänste- eller marknadsutveckling. Almi ska vidare rikta särskilt fokus mot kvinnor och mot personer med utländsk bakgrund. Verksamheten ska vara ett komplement till den privata marknaden och vara tillgänglig i hela landet. Utbudet kan variera beroende på regionala förutsättningar. Bolagets finansieringstjänster ska innefatta både lån och ägarkapital. Bolaget ska vidare eftersträva att samverka med privata aktörer, myndigheter, bolag med statligt ägande och organisationer vars syfte är att stödja företagsutveckling och internationalisering av svenskt näringsliv.

Av ägaranvisningen framgår att Almi i en särskild rapport till Regeringskansliet årligen ska redovisa bl.a. antalet utbetalda lån och utbetalt lånebelopp, per regionalt dotterbolag, låneprodukt (nationellt) och andel privat medfinansiering i nyutlåning där Almi är medfinansiär. När det gäller rådgivning ger Almi stöd och vägledning inom affärsutveckling till små och medelstora företag, exempelvis inom hållbar utveckling, ekonomi och lönsamhet och ägarskiften.

Tillväxtverket

Av förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket framgår att en av myndighetens huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling. Tillväxtverket ska bl.a. utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, hållbar tillväxt och utveckling i företag, stärkt konkurrenskraft samt förenkling för företag. Därutöver ska Tillväxtverket samverka med andra berörda nationella, regionala och lokala aktörer med uppgift att skapa förutsättningar för hållbar näringslivsutveckling, innovationer och internationalisering. När det gäller samverkan ska myndigheten föra en dialog med Tillväxtanalys och berörda användare om utveckling och användning av databaser, analysverktyg och statistik samt när Tillväxtanalys

ska utvärdera uppdrag som Tillväxtverket genomför. Tillväxtverket ska också rapportera uppgifter till Tillväxtanalys mikrodatabas för statligt företagsstöd. I myndighetens uppgifter ingår även att genomföra analyser för kunskapsutveckling och lärande samt uppföljningar inom näringspolitiken.

Verksamhetsbidrag är ett av Tillväxtverkets verktyg för att främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt. Bidragen syftar till att fler ska välja att starta företag, att kvaliteten på nyföretagandet ska stärkas och att fler företag ska ta till vara sin utvecklingspotential och växa. Vidare arbetar myndigheten för att främja tillväxt av små och medelstora företag i hela landet, bl.a. genom s.k. affärsutvecklingscheckar för digitalisering, internationalisering och grön tillväxt.

Tillväxtverket driver tillsammans med Bolagsverket, Skatteverket och Arbetsförmedlingen portalen verksamt.se. Portalen ska möta företagares behov av samlad information och myndighetsservice och samlar omfattande information relaterad till bl.a. att starta, driva, utveckla och avveckla företag. Verksamt.se tillhandahåller även information med utgångspunkt från omvärldsläget, exempelvis information om informationssäkerhet och klimatanpassningar.

Tillväxtanalys

Tillväxtanalys har till uppgift att utveckla och tillhandahålla kvalificerade kunskapsunderlag för tillväxtpolitiken genom att genomföra, främja och stödja framtagandet av utvärderingar och analyser (se förordningen [2016:1048] med instruktion för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser). Myndigheten ska utifrån olika perspektiv utvärdera, analysera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling. Myndigheten ska ta fram beslutsunderlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av de statliga åtgärderna samt, om det är relevant, peka på viktigare målkonflikter.

Research Institutes of Sweden (Rise)

Research Institutes of Sweden (Rise) är ett av staten helägt aktiebolag. Enligt ägaranvisningen från 2021 ska Rise genom att äga intresse- eller dotterbolag bedriva industriforskning i institutsform, provning, certifiering och utbildning samt skapa förutsättningar för att utveckla verksamheten så att den, med fokus på forskning, utveckling, innovation och därtill kopplade tjänster, väsentligt bidrar till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft och verkar för en hållbar tillväxt. Rise gör detta genom att bl.a. främja och utveckla samarbeten, rörlighet och samverkan såväl mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor som inom Rise samt främja näringslivets och den egna förmågan att medverka i och dra nytta av EU-samarbeten och andra internationella samarbeten. Vidare ska bolaget stödja en innovativ utveckling, hållbar tillväxt och förnyelse i små och medelstora företag samt utveckla metodstöd och kunskapsstöd till medelstora företag.

Verket för innovationssystem (Vinnova)

Enligt förordningen (2009:1101) med instruktion för Verket för innovationssystem (Vinnova) har myndigheten till uppgift att främja en hållbar tillväxt genom att finansiera behovsmotiverad forskning och utveckla effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för att nyttiggöra forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. Som ett led i detta gör Vinnova olika insatser för att stimulera innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet. I likhet med Tillväxtverket ska Vinnova även rapportera uppgifter till Tillväxtanalys mikrodatabas för statliga stöd.

Vinnova finansierar bl.a. projekt mellan företag, forskningsorganisationer och andra typer av innovationsrelaterade aktörer. Sedan 2015 har Vinnova också i uppdrag att lämna statligt stöd till inkubation (N2013/3474/FIN). Insatserna ska inriktas mot inkubatorer som uppvisar förmåga att framgångsrikt stödja utvecklingen av affärsidéer med hög kunskapsnivå och internationell marknadspotential till nya tillväxtföretag. Det nationella inkubatorprogrammet syftar till att ge stöd till utvecklingen av företag och till utvecklingen av inkubation i Sverige. Målet är att stötta nystartade företag som har potential att växa på en internationell marknad samtidigt som de bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030.

År 2017 fick Vinnova i uppdrag att etablera en nationell samordnande funktion för stärkt test- och demonstrationsverksamhet som en del av Testbädd Sverige (N2017/03280/IFK). Uppdraget innebar bl.a. att Vinnova ska verka för framväxten av internationellt attraktiva test- och demonstrationsmiljöer med hög relevans för svensk tillväxt, tillhandahålla information och främja samverkan kring testbäddar mellan näringsliv, offentlig sektor, intresseorganisationer samt universitet och högskolor. Regeringen gav dessutom i april 2021 Vinnova i uppdrag att tillsammans med Upphandlingsmyndigheten (UHM) och Patent- och registreringsverket (PRV) genomföra insatser för att öka nyttiggörandet och kommersialiseringen av forskning och innovation (N2021/01194). Enligt uppdraget skulle Vinnova bl.a. genom s.k. innovationscheckar till bl.a. små och medelstora företag, forskare, organisationer, uppfinnare och andra relevanta aktörer i innovationskedjan göra det möjligt för aktörer att nyttja extern strategisk kompetens och specialiserad rådgivning. Uppdraget slutredovisades den 31 mars 2025. Av redovisningen av uppdraget framgår bl.a. att Sverige i ett internationellt perspektiv och inom många områden har goda förutsättningar för ökad konkurrenskraft och innovation. Sverige är ett av de främsta länderna inom innovationsområdet och både innovationskontor och inkubatorer rankas högt internationellt. Trots detta behöver Sverige enligt slutrapporten bli bättre på att tillvarata denna potential.

Enligt regleringsbrevet för 2026 har Vinnova i uppdrag att redovisa vilka insatser myndigheten har genomfört för att främja verifiering och validering av idéer och forskningsresultat med stor potential för kommersialisering och nyttiggörande (KN2025/02359). Redovisningen ska innehålla uppgifter om hur medlen har fördelats på olika aktörer och på olika typer av stöd samt en

analys av hur behoven ser ut och en framtida förväntad efterfrågan. Vidare har Vinnova enligt regleringsbrevet för 2026 även i uppdrag att årligen i sin årsredovisning redovisa uppdraget om att stärka och vidareutveckla sitt arbete med test- och demonstrationsmiljöer samt nyttiggörande av forskningsinfrastruktur för näringslivet (KN2025/01157).

Inom ramen för Vinnovas internationella arbete ska myndigheten bl.a. med hjälp av nätverk, kunskap och möjlighet till finansiering koppla ihop företag, akademi och globala aktörer. Det internationella samarbetet syftar till att skapa fler och bättre affärsmöjligheter, stärka forskning och utbildning, stödja innovationsprocesser och attrahera investeringar och kompetens till både Sverige och samarbetsländer. Arbetet syftar även till att skapa kontakter med utgångspunkt i näringslivets behov, skapa intresse för Sverige som innovationsland och stärka Sveriges konkurrenskraft. Arbetet bedrivs i samverkan med andra aktörer, t.ex. andra myndigheter och Business Sweden. Vinnova har även i uppdrag att upprätthålla verksamhet i Singapore, Israel, Bryssel och USA. På grund av säkerhetsläget i Israel har alla aktiviteter på plats skjutits på framtiden.

En nationell innovationsstrategi

Energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) besvarade den 5 december 2025 dels en interpellation av Aida Birinxhiku (S) om svensk innovationskraft (ip. 2025/26:130), dels en interpellation av Daniel Vencu Velasquez Castro (S) bl.a. om åtgärder för att stärka det svenska innovationsekosystemet (ip. 2025/26:132). Ministern framhöll att regeringen i stället för att ta fram en svensk samlad innovationsstrategi har pekat ut sex strategiskt viktiga teknikområden: artificiell intelligens och autonoma system, avancerad digital teknik inklusive halvledare, kvantteknik, energiteknik, material- och produktionsteknik samt bioteknik. Ministern hänvisade bl.a. även till att Rise har fått ökade möjligheter för test- och demonstrationsmiljöer för att främja startup- och scaleup-företag och deras möjligheter till kommersialisering.

Förenklingsrådet

I april 2024 beslutade regeringen att inrätta Förenklingsrådet genom en ändring i Tillväxtverkets instruktion (SFS 2024:201). Förenklingsrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket som har i uppgift att verka för att minska företagens regelbörda och kostnader som företagen har till följd av tillämpliga regler. Arbetet ska syfta till att främja svensk konkurrenskraft, innovation och nya affärsmodeller. Förenklingsrådet ska bl.a. inhämta, ta emot och analysera förslag på förenklingsåtgärder från näringslivet och andra intressenter och identifiera och analysera områden av särskilt intresse för näringslivet ur ett förenklingsperspektiv. Rådet ska även årligen inom identifierade områden lämna konkreta förslag till regeringen på förenklingsåtgärder som minskar företagens regelbörda och administrativa kostnader eller på andra sätt underlättar för företag att följa befintliga regelverk.

Regelförenklingsuppdrag till myndigheter

Regeringen gav i september 2022 Bolagsverket, Energimarknadsinspektionen, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Lantmäteriet, Naturvårdsverket, Statens jordbruksverk, Trafikverket och Transportstyrelsen i uppdrag att följa upp myndigheternas arbete med det förenklingspolitiska målet i enlighet med regeringens skrivelse (skr. 2021/22:3) om kortare och mer transparenta handläggningstider samt bemötande och service (N2022/01751). Uppdraget fokuserar på de myndigheter som har flest direkta kontakter med företag och de ärenden som har störst betydelse för företagen.

Tillväxtverket ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet årligen senast den 15 april 2023–2028. En fördjupad redovisning med analys och förslag som kan bidra till att nå de förenklingspolitiska målen ska lämnas senast den 15 april 2024, 2026 och 2028. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 30 april 2029.

Uppdrag att identifiera och föreslå strategiskt viktiga tekniker

Regeringen gav i maj 2024 Vinnova i uppdrag att identifiera och föreslå strategiskt viktiga tekniker för Sverige (KN2024/00977). Uppdraget skulle resultera i ett kunskapsunderlag för framtida insatser som stärker Sveriges konkurrenskraft och näringslivets investeringar i forskning och utveckling. Inom ramen för uppdraget skulle myndigheten också genomföra en kvantitativ analys av svenska styrkeområden och behov.

Uppdraget redovisades till Regeringskansliet i rapporten Strategiska tekniker för Sverige (Klimat- och näringslivsdepartementet) i oktober 2024. I rapporten rekommenderas regeringen att satsa på en sammanhållen teknikpolitik inom sex prioriterade teknikområden: artificiell intelligens och autonoma system för samhällsomställning, avancerad digital teknik för produktivitet och säkerhet, kvantteknik för säkerhet och industriella tillämpningar, energiteknik för fossilfri elektrifiering, material- och produktionsteknik för omställning samt bioteknik för hälsa och klimatomställning. Enligt regeringen ska rapporten utgöra ett kunskapsunderlag för det fortsatta arbetet med insatser som stärker Sveriges konkurrenskraft och näringslivets investeringar i forskning och utveckling. För att möjliggöra konkreta insatser inom sådana teknikområden har Vinnova tillförts medel för att fr.o.m. 2025 ta fram program för samverkansbaserad forskning och innovation som ska stödja uppbyggnaden av excellenskluster, se vidare nedan.

Samverkansbaserad forskning och innovation inom excellenskluster för banbrytande och strategisk teknik

I maj 2025 fick Vinnova i uppdrag av regeringen att genomföra insatser för samverkansbaserad forskning och innovation inom excellenskluster för banbrytande och strategisk teknik (KN2025/01161). Uppdraget är en del i genomförandet av satsningen på excellenskluster för banbrytande teknik som aviserades i regeringens forsknings- och innovationspolitiska proposition.

Uppdraget ska bidra till att säkerställa Sveriges relevans i globala värdekedjor för strategiskt viktiga teknikområden, främja Sveriges position som ett ledande innovationsland, stärka Sveriges nationella säkerhet samt bidra till Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Uppdraget ska omfatta följande strategiskt viktiga teknikområden: artificiell intelligens och autonoma system, avancerad digital teknik, inklusive halvledare, kvantteknik, energiteknik, material- och produktionsteknik och bioteknik. Vinnova ska ta fram färdplaner för insatser inom respektive teknikområde i samverkan med relevanta aktörer. Färdplanerna ska redovisas senast den 3 oktober årligen, med start 2026, till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Inom ramen för uppdraget ska Vinnova bl.a. även samarbeta med Vetenskapsrådet i ett gemensamt programkontor inom ramen för satsningen excellenskluster för banbrytande teknik. Syftet är att samordna Vetenskapsrådets och Vinnovas utlysningar och verka för att satsningar sker inom alla teknikmognadsområden, från grundforskning till innovation. Myndigheterna ska årligen den 1 februari rapportera arbetet till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet och Klimat- och näringslivsdepartementet).

Nationell strategi för life science

Regeringen lanserade i november 2024 en uppdaterad nationell strategi för life science med nya målsättningar som uppmuntrar till kraftsamling på lokal, regional och nationell nivå – för excellens, stärkt konkurrenskraft och ökad patientnytta (KN2024/02228). Under 2024 genomförde Vinnova olika insatser för life science-sektorn, bl.a. genom att publicera sin årliga kartläggning av de svenska life science-företagens utveckling. Rapporten omfattar bioteknik, diagnostik, medicinteknik, laboratorieteknik och läkemedel. I rapporten fanns även en fördjupning inom deeptech.

Regeringen gav i juli 2025 Vinnova i uppdrag att inrätta ett nationellt forsknings- och innovationsprogram för avancerad life science (KN2025/01485). Vidare ska myndigheten stödja etableringen av Centre for Commercialization of Regenerative Medicine Nordic (CCRM Nordic). Regeringen aviserade satsningen i forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2024/25:60). Programmet ska möjliggöra projekt där tvärsektoriell samverkan, strategisk teknik eller excellenta forskningsresultat främjas samt skapa förutsättningar för att utveckla det svenska ekosystemet för life science och bidra till målsättningen att Sverige ska vara en framstående life science-nation inom human hälsa. Insatserna ska bidra till att ge svenskt näringsliv en ledarroll inom framtidens livsvetenskaper, inklusive avancerade terapier, medicin- och bioteknik samt syntetisk biologi. Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) före utgången av mars 2028.

Uppföljning och utvärdering av statliga stöd till företag

Tillväxtanalys delredovisade i september 2021 ett regeringsuppdrag om att kartlägga företagsfrämjande insatser för att på så sätt skapa en bättre överblick

över bl.a. de samlade stöden och skapa förutsättningar för ändamålsenliga utvärderingar (dnr 2021/48). Uppdraget redovisades till Regeringskansliet i mars 2024 och har därefter tagits vidare i tre nya uppdrag. Tillväxtverket fick i maj 2024 ett uppdrag om delning av data som rör företagsfrämjande (dnr KN2024/00520), vilket bl.a. innebär att ta fram specifikationer för delning och tillgängliggörande av myndighetens data för direkta företagsstöd via elektroniska format. I uppdraget ingick även att utreda vilka data om indirekta stöd som kan tillgängliggöras, på vilket sätt data kan tas fram och deras kostnader. Uppdraget slutredovisades den 15 januari 2025.

I juni 2024 fick Tillväxtanalys i uppdrag att se över hur det statligt finansierade företagsfrämjandet kan bli så effektivt och ändamålsenligt som möjligt (dnr KN2024/01306). Tillväxtanalys ska bl.a. göra en översikt av hur företagsfrämjandet är organiserat och klargöra hur många stöd och bidrag som förekommer, vilka aktörer som lämnar dessa och vilka kategorier av stöd och bidrag som finns. Myndigheten ska även analysera hur de statliga stöden samverkar med varandra och med generella företagsstöd och lämna förslag på hur den statliga finansieringen kan utformas så att olika stöd och bidrag kompletterar varandra och används så effektivt som möjligt. Uppdraget slutredovisades till regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) i januari 2026. Rapporten innehöll ett antal åtgärdsförslag som syftar till att skapa en bättre översikt av det statliga företagsfrämjandet och till att stärka samordningen av genomförandeaktörer och verksamhet samt till att skapa bättre förutsättningar för utvärdering.

Vidare gav regeringen i september 2024 Myndigheten för digital förvaltning (Digg), Tillväxtanalys, Statistiska centralbyrån (SCB), Tillväxtverket och Vinnova i uppdrag att tillsammans utveckla och införa en myndighetsgemensam metod för informationsutbyte och datadelning för statlig finansiering till företag (dnr KN2024/01748). Uppdraget syftar till att förbättra förutsättningarna för att kartlägga företagsfrämjande insatser och granska stödets effekter. En gemensam metod för informationsutbyte och en sammanhållen datainfrastruktur ska underlätta en mer systematisk utvärdering och uppföljning och en mer effektiv styrning av statens insatser på området. Tillväxtanalys ska vara samordnande myndighet och slutredovisa uppdraget senast den 1 februari 2027.

Avancerad digitalisering

Forsknings- och innovationsprogrammet Avancerad digitalisering startade under 2021 och är en långsiktig satsning med ambitionen att ge svensk industri en ledarroll inom framtidens digitala lösningar. I mars 2023 gav regeringen Vinnova i uppdrag att öka insatserna inom programmet (KN2023/02784). Avancerad digitalisering är ett partnerskap mellan staten och näringslivet. Staten, som representeras av Vinnova, finansierar upp till hälften av programmet budget och administrerar olika insatser. Programmet fokuserar på utvecklingen av framtidens avancerade, hållbara digitala lösningar som ökar

konkurrenskraften för den svenska industrin och möjliggör och snabbar på den gröna omställningen. Programmet ska också bidra till att behålla spetskompetens inom forskning och utveckling och att Sverige blir ett land där nästa generations avancerade digitala lösningar utvecklas.

Vinnova ska slutredovisa uppdraget i mars 2028.

Ett förbättrat trygghetssystem för företagare

Regeringen utsåg i juni 2020 riksdagsledamoten Mathias Tegnér (S) till särskild utredare med uppdrag att se över företagares trygghetssystem (dir. 2020:71). Enligt kommittédirektivet skulle utredaren lämna förslag på hur företagares trygghetssystem kan bli tydligare, enklare och mer förutsebara. I slutbetänkandet gjordes ett antal bedömningar när det gäller enklare regler och processer i företagens trygghetssystem (SOU 2021:98). Utifrån vikten av tydlig och lättillgänglig information för att öka förutsebarheten och tryggheten för företagare bedömdes bl.a. att det behövs informationsinsatser om regler och allmänna villkor i socialförsäkringssystemet för företagare.

I oktober 2021 tillsatte regeringen en utredning för att se över regelverket för sjukpenninggrundande inkomst (dir. 2021:90 och dir. 2023:41). Verkställande direktör Calle Nathanson förordnades som särskild utredare. I slutbetänkandet Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst (SOU 2023:30) föreslog utredningen bl.a. att sjukpenninggrundande inkomst (SGI) ska kunna beslutas utifrån historiska inkomster för egenföretagare och att SGI, om det är mer fördelaktigt, kan beslutas utifrån aktuella inkomster för både anställda och egenföretagare. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Översyn av stödet vid korttidsarbete

I september 2021 tillsatte regeringen en kommitté med uppdrag att se över stödet vid korttidsarbete (dir. 2021:79). Kommittén skulle enligt direktivet bl.a. utvärdera stödets betydelse för att lindra effekterna av pandemin för näringsliv, sysselsättning och samhällsekonomi och analysera om regelverket kan förenklas och göras mer flexibelt. Uppdraget slutredovisades i november 2022 i betänkandet En ny lag om stöd vid korttidsarbete – ett mer förutsägbart, förenklat och stärkt regelverk (SOU 2022:65), där det bl.a. föreslogs att en ny lag om stöd vid korttidsarbete ska införas. Betänkandet remitterades under våren 2023. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Kommittén för högre produktivitetstillväxt

Regeringen tillsatte den 24 april 2023 den s.k. produktivitetskommissionen som har i uppdrag att analysera vilka faktorer som påverkar produktivitetstillväxten och lämna förslag för att höja produktivitetstillväxten i näringslivet och öka produktiviteten i den offentliga sektorn (dir. 2023:58). Kommissionens arbete syftar till att uppnå en högre tillväxt och en mer kostnadseffektiv offentlig sektor. I delbetänkandet, som presenterades i april 2024,

föreslås bl.a. åtgärder inom regelförenkling, tillståndprocesser, transportinfrastruktur och skatter.

Den 1 oktober 2025 slutrapporterade produktivitetskommissionen uppdraget i betänkandet Fler möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2025:96). Kommissionen föreslog åtgärder inom fyra områden. Inom området forskning, innovation och digitalisering bedömer kommissionen att de företagsfrämjande åtgärderna bör förbättras och att FoU-avdraget bör förenklas. För att möta den strukturomvandling som digitalisering och AI innebär anser kommissionen att fokus bör vara på att tillgängliggöra data, stärka kompetensen och minska osäkerheten när det gäller användningen av ny teknik. Inom området konkurrens, öppenhet och handel föreslår kommissionen bl.a. åtgärder för att hantera konkurrensproblem på specifika marknader. Möjligheterna att åtgärda eller förhindra konkurrensskadliga företagskoncentrationer bör stärkas och ett nytt bredare konkurrensverktyg införs. Kommissionen lämnade även förslag som bedöms ha betydelse för produktivitetstillväxten inom bl.a. energiförsörjning, klimat- och industripolitik, kapitalförsörjning och investeringar.

Betänkandet har remitterats och förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Stöd och nätverk för startup-företag

På webbplatsen verksamt.se anges att startup-företag finns inom alla branscher, men att begreppet startup mest används för att beskriva innovativa och skalbara företag inom branscherna för teknik och digitalisering. På webbplatsen finns även information om finansieringsmöjligheter och nätverk som erbjuder olika typer av stöd till startup-företag.

Regeringen gav i september 2021 Tillväxtverket och Vinnova i uppdrag att utveckla förutsättningarna för forskningsintensiva startup-företag med långa utvecklingscykler (s.k. deeptech) att växa i Sverige (N2021/02465). Myndigheterna slutrapporterade uppdraget den 31 januari 2023 i rapporten Förutsättningarna för deeptech i Sverige (VR 2023:03). I rapporten framförs flera styrkor inom akademisk forskning, immateriella tillgångar, startup-företag och ett etablerat näringsliv. Samtidigt finns det vissa brister i ekosystemet som behöver beaktas för att Sverige framgent och i internationell konkurrens ska kunna dra nytta av dessa styrkor. Flera av rekommendationerna har enligt Klimat- och näringslivsdepartementet tagits upp i regeringens forsknings- och innovationsproposition (prop. 2024/25:60). Det gäller exempelvis excellenskluster för banbrytande teknik, ökade verifieringsmedel och stärkt stöd till avancerad digitalisering med fokus på små och medelstora företag.

Ett effektivare offentligt stöd till startup- och scaleup-företag

I maj 2024 gav regeringen Vinnova i uppdrag att etablera och koordinera en struktur för bättre samordning av det offentliga stödet till unga innovativa företag (KN2024/01060, KN2023/00177). Syftet är att stärka förutsättningarna för utveckling och tillväxt i dessa företag genom ett mer effektivt stöd-

system. Uppdraget ska även bidra till att stärka förutsättningarna för kunskapsutbyten och samarbeten med myndigheter och andra organisationer som stöttar unga innovativa företag i Norden och övriga Europa. Uppdraget genomförs i samråd med Tillväxtverket, Energimyndigheten, Almi AB, Tillväxtanalys och Business Sweden och ska slutredovisas senast den 30 augusti 2027.

Det nationella flygtekniska forskningsprogrammet Innovair

Innovair är det strategiska innovationsprogrammet för flyg och finansieras av Vinnova, Formas, Energimyndigheten och Försvarsmakten. Programmets syfte är bl.a. att bidra till minskad bränsleförbrukning och minskade utsläpp från stora passagerarflygplan och att vidareutveckla militära flygsystem.

Det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) utgör basen för det svenska innovationssystemet inom flygteknik. I maj 2023 beslutade regeringen att ge Vinnova i uppdrag att stärka flygteknisk forskning, utveckling och innovation genom en ny programperiod av NFFP som avser åren 2024–2028 (KN2023/03207). Uppdragets huvudsakliga syfte är att genom ökad samverkan, forskning, innovation och informationsspridning stärka svensk flygindustris konkurrenskraft och skapa bättre förutsättningar inom flygteknikområdet. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Försvarsmakten och med aktörer från industri, institut och lärosäten. Vinnova ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) i mars 2026 och i januari 2027 samt slutredovisa uppdraget senast den 31 januari 2029.

I regeringens forsknings- och innovationsproposition (prop. 2024/25:60) aviserades en förstärkning och förlängning av NFFP:s nuvarande programperiod. För flygteknisk forskning, utveckling och innovation avsattes inom ramen för Vinnovas anslag 28 miljoner kronor för 2025 och beräknades därefter till 42 miljoner kronor 2026, 62 miljoner kronor 2027 och 90 miljoner kronor 2028.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden om företagsstöd, innovationsfrämjande åtgärder och företagsfrämjande, senast våren 2025 (bet. 2024/25:NU17). Flera av dessa yrkanden är lika eller identiska med de som är aktuella i detta avsnitt. Utskottet hänvisade främst till den förda politiken och pågående arbete. Företrädare i utskottet för Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet framförde sin syn i olika reservationer.

Utskottets ställningstagande

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsyrkanden med förslag om företagsstöd, om företagsfrämjande och om innovationsfrämjande åtgärder. När det gäller dessa frågor vill utskottet inledningsvis framhålla att en viktig del i

näringspolitiken är att skapa förutsättningar för fler företag. Ett gott företagsklimat är en grundförutsättning för fler svenska jobb och ekonomisk tillväxt. Små och växande företag är viktiga för svensk ekonomi och det ska därför vara enkelt och lönsamt att starta, driva och utveckla företag. Regeringen har tagit initiativ till ett flertal åtgärder som syftar till att göra det enklare att driva företag. Här kan exempelvis nämnas åtgärder för att förenkla och snabba på olika tillståndprocesser, minska företagens administrativa börda och främja innovation. Utskottet välkomnar att regelförenkling är en fråga som regeringen fortsätter att prioritera. Utskottet vill i detta sammanhang även hänvisa till att regeringen i budgetpropositionen för 2026 avsatte medel för att vidareutveckla webbplatsen [verksamt.se](https://www.verksamt.se) med branschanpassad information och guidning för företag. Genom enklare regler, snabbare tillståndprocesser och bättre kompetensförsörjning rivs hinder för tillväxt, och företagens möjligheter att fokusera på sin kärnverksamhet stärks.

När det gäller företagsstöd och företagsfrämjande lämnar motionärerna bl.a. förslag om en strategi för startup- och scaleup-företag och om nya samverkansprogram för att stärka svensk konkurrenskraft. Därutöver innehåller motionerna förslag om ett nytt system för korttidsarbete, om höjda anslag till forskning och innovationer och om behovet av att förbättra villkoren och stöden för företagande och mikroföretag. Vidare efterfrågas ökad samverkan för att lösa klimatfrågan, ökat stöd till småföretag för grön och social omställning, stärkta gröna krediter och bättre villkor för små och medelstora företag att söka EU-finansiering. Med anledning av dessa motioner vill utskottet påminna om att motsvarande förslag behandlades och avstyrktes av utskottet våren 2025 (bet. 2024/25:NU17). Utskottet hänvisar i första hand till de ställningstaganden som gjordes då. Därutöver vill utskottet framhålla att både små och stora företag är viktiga för Sveriges innovationskraft, ekonomiska tillväxt och omställning till ett hållbart samhälle. Tillgång till information, rådgivning och nätverk har stor betydelse både vid nystart och för små och medelstora företags möjligheter att utvecklas och växa. Utskottet vill här påminna om den strategi för uppstarts företag och expanderande företag som presenterades av Europeiska kommissionen i maj 2025 och som syftar till att stärka Europas förmåga att utveckla, behålla och skala upp innovativa företag inom unionen. När det gäller förbättrade villkor för företag vill utskottet även lyfta fram den översyn av det statligt finansierade företagsfrämjandet som Tillväxtanalys presenterade i januari 2026.

Utskottet noterar även ett motionsyrkande med förslag om att ge näringslivet långsiktiga stabila förutsättningar för omställning och hänvisar här till regeringens klimathandlingsplan som behandlades av riksdagen under våren 2024. I handlingsplanen framförde regeringen bl.a. att det svenska näringslivet är motorn i klimatomställningen och ska ges förutsättningar att vara ledande i den gröna omställningen. Vidare hänvisade regeringen till det fortsatta arbetet med att skapa förutsättningar för nya företag och företagsexpansioner som bidrar till hållbar tillväxt, konkurrenskraft, ökad självförsörjning och minskade utsläpp. Vidare föreslås i en motion en översyn av möjligheten att

inrätta en konkursakut. Utskottet är medvetet om att antalet konkurser de senaste åren har legat på höga nivåer, trots att de svenska företagens utveckling på exportmarknaderna har varit stabil, arbetsproduktiviteten i näringslivet har förbättrats och arbetskraftskostnaderna har minskat. Med hänvisning till regeringens insatser som syftar till att förbättra och förenkla för de svenska företagen ser utskottet inga skäl för riksdagen att uppmana regeringen att vidta åtgärder med anledning av detta förslag.

Utskottet behandlar i detta avsnitt även ett antal motionsyrkanden med förslag om olika innovationsfrämjande åtgärder, exempelvis om att regeringen ska ta fram en nationell innovationsstrategi, om en strategi för deeptech, om villkoren för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering, om stärkt stöd till forskningsinstitut och inkubatorer, om kapitalförutsättningarna för kommersialisering av innovationer och om ökade satsningar på det strategiska innovationsprogrammet för flyg. Eftersom dessa motionsyrkanden är likalydande med förslag som utskottet har behandlat tidigare under valperioden anser utskottet att riksdagen kan avslå dessa med hänvisning till vad utskottet tidigare har anfört i sak (bet. 2025/26:NU17). Vidare efterfrågas i ett antal motionsyrkanden förslag om att inrätta fler testbäddar i Sverige och att utveckla kapaciteten inom strategiska och framväxande tekniker. Det finns även förslag om att stärka internationella forsknings- och innovationssamarbeten och om kommersialisering och export av svenska innovationer.

Utskottet vill påminna om att ett av näringspolitikens delmål är att stärka förutsättningarna för innovation och förnyelse. Företag i Sverige ska därför ges goda förutsättningar att utveckla sin kompetens, effektivitet och innovationsförmåga. Företagen behöver också förutsättningar för att öka sin innovationstakt och utveckla och använda ny teknik. Regelförenkling och regelundantag är därmed också viktigt för att främja innovation inom framväxande teknik. Utskottet noterar att regeringen har initierat en satsning som underlättar för företag att utveckla ny nettonollteknik och avsatt medel för att förenkla och snabba på tillståndsprocesser i syfte att stärka näringslivets möjligheter att växa. Utskottet vill även hänvisa till Vinnovas pågående uppdrag om att främja forskning med stor potential för kommersialisering och att stärka arbetet med test- och demonstrationsmiljöer och nyttiggörande av forskningsinfrastruktur för näringslivet. Vidare har både Vinnova och Rise i uppdrag att stimulera nyetablering av test och demonstration så att startup- och scaleup-företag kan testa möjligheterna till kommersialisering. Utskottet anser att en förbättrad tillgång till test- och demonstrationsmiljöer kommer att förkorta tiden från forskning till kommersialisering och bidra till ett kunskapsintensivt näringsliv. Utskottet noterar även uppdragen till Vinnova och Vetenskapsrådet som syftar till att genomföra insatser för samverkansbaserad forskning och innovation inom excellenskluster för banbrytande och strategisk teknik. Vinnova har även i uppdrag att inrätta ett nationellt forsknings- och innovationsprogram för avancerad life science.

När det gäller motionsyrkanden med förslag bl.a. om Sveriges internationella innovationssamarbeten vill utskottet påminna om att Vinnova inom ramen för sitt internationella arbete tillsammans med Business Sweden har i uppdrag att arbeta för att koppla samman företag, akademi och globala aktörer för att därigenom skapa affärsmöjligheter, stärka forskning, stödja innovationsprocesser och attrahera investeringar och kompetens till Sverige. Myndigheten upprätthåller i dag verksamhet på flera platser i världen, däremot i dagsläget inte i Israel. Utskottet anser att det internationella arbetet är av stor vikt för att skapa intresse för Sverige som innovationsland och för att stärka Sveriges konkurrenskraft. Utskottet vill även hänvisa till att kommissionen inom ramen för arbetsprogrammet för 2026 aviserade flera nya rättsakter med inriktning på innovativa företag och ny teknik, vilka syftar till att göra EU till en mer attraktiv plats för entreprenörskap och teknikutveckling. Kommissionen presenterade i september 2025 också en strategi för forsknings- och teknikinfrastruktur.

Mot denna bakgrund ser utskottet inga skäl för riksdagen att uppmana regeringen att vidta åtgärder med anledning av förslagen i de motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt. Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Åtgärder mot oseriösa företag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag om åtgärder mot oseriösa företag och företag som brottsverktyg. Utskottet hänvisar bl.a. till vidtagna åtgärder.

Jämför reservation 5 (V) och 6 (C).

Motionerna

I partimotion 2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 27 lämnas förslag om ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda möjligheten dels att upprätta system för upphandlande myndigheter och statliga och kommunala bolag, dels att inrätta en s.k. svart lista över oseriösa företag. Förslaget syftar till att hindra oseriösa företag att trots upptäckt bedriva verksamhet i andra delar av landet.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 42 behandlas frågan om att ge brottsförebyggande myndigheter verktyg för att upptäcka och vidta åtgärder mot brottsliga företagare. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att Bolagsverket ska få i uppdrag att med digitala verktyg säkerställa att falska bolagsförsäljningar inte kan genomföras, att årsredovisningar är korrekta samt att ägarregister och uppgifter om styrelsens sammansättning uppdateras.

Enligt motion 2025/26:1941 av Mattias Jonsson och Amalia Rud Stenlöf (båda S) bör regeringen skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag om

att låta Bolagsverket ansvara för samordnade registerkontroller, och ett tillkännagivande om detta förordas. Genom sådana kontroller skulle upphandlande myndigheter kunna utesluta oseriösa företag vid upphandling, menar motionärerna.

I motion 2025/26:1 av Josef Fransson (SD) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska tillsätta en kommission för att ta fram ett åtgärds paket för att stävja brott mot företag samt företag som brottsverktyg.

Bakgrund och pågående arbete

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 24) framhåller regeringen att det inte ska vara möjligt att försörja sig som kriminell. Företag ska skapa jobb och tillväxt, inte användas systematiskt för att begå brott, vilket är vanligt i den organiserade brottsligheten. Vidare framgår att regeringen förstärker arbetet mot penningtvätt genom att tilldela Bolagsverket medel för att utveckla registret över verkliga huvudmän. För att motverka att företag används som brottsverktyg lämnade regeringen i propositionen även förslag om att Bolagsverkets brottsförebyggande arbete ska förstärkas. Satsningen finansieras via ett ökat bemyndigande till Bolagsverket att använda inkomsterna från de förseningsavgifter som myndigheten tar ut av företag som inte lämnar in sin årsredovisning i tid. För att motverka att företag används som brottsverktyg framgår vidare att medel även tillförs för att förenkla processen att avveckla företag genom utveckling av verksamt.se.

Regeringen hänvisar även till den proposition om utvidgade möjligheter att meddela näringsförbud på grund av brott (prop. 2024/25:201) som överlämnades till riksdagen i augusti 2025. Enligt regeringens förslag ska bestämmelserna om näringsförbud på grund av brott utvidgas till att omfatta den som har gjort sig skyldig till organiserad eller systematisk brottslighet, oavsett om personen bedrev eller hade anknytning till näringsverksamhet vid brottstillfället, om näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt. Enligt förslaget ska också den tid som näringsförbud ska meddelas för förlängas från högst tio till högst femton år. Propositionen om utvidgade möjligheter att meddela näringsförbud på grund av brott behandlades av riksdagen under hösten 2025 (bet. 2025/26:CU4). Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag. De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 2026.

Offentligt sammanträde om företag som brottsverktyg

Den 26 november 2024 höll näringsutskottet ett offentligt sammanträde om företag som brottsverktyg (2024/25:RFR5). Inbjudna talare var företrädare för Svenskt Näringsliv, Bolagsverket, Konkurrensverket, Ekobrottsmyndigheten, Nationella operativa avdelningens (Noa) sekretariat för myndighetssamverkan vid Polismyndigheten samt Sverige mot organiserad brottslighet (SMOB). Syftet med det offentliga sammanträdet var bl.a. att belysa näringslivets

utsatthet och kostnader för brott, samhällets åtgärder för att värna företagen mot den organiserade brottsligheten och den organiserade brottslighetens kopplingar till näringslivet.

Sverige mot organiserad brottslighet

Sverige mot organiserad brottslighet (SMOB) är ett partnerskap mellan myndigheter, akademi, arbetsmarknadens parter och näringslivsorganisationer och syftar till att stärka arbetet mot organiserad brottslighet genom utbildning, forskning, innovation och tvärsektoriell samverkan. Initiativet drivs av Institutionen för polisiärt arbete vid Södertörns högskola och involverar nio myndigheter och fyra näringslivs- och arbetstagarorganisationer.

SMOB syftar till att stärka Sveriges förmåga att bekämpa den organiserade brottsligheten med särskilt fokus på den kriminella ekonomin. Genom att förbättra kapaciteten hos yrkesverksamma och stärka samverkan mellan olika samhällsaktörer ska SMOB bidra till samhällets samlade förmåga att förhindra kriminella verksamheter som hotar landets säkerhet och välfärd. Målet är att SMOB ska bli ett nationellt kunskapsnav som samlar expertis och resurser från olika sektorer för att skapa en plattform för samverkan, forskning, utbildning och innovation om organiserad brottslighet. Genom att integrera forskning med praktik och säkerställa tvärprofessionell samverkan strävar SMOB efter att utveckla och sprida nya metoder och evidensbaserade verktyg för att effektivt bekämpa organiserad brottslighet. SMOB finansieras genom medel från Europeiska socialfonden samt genom medfinansiering från myndigheter och organisationer som ingår i partnerskapet.

En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter

I juni 2022 utsåg regeringen f.d. generaldirektören Annika Bränström till särskild utredare med uppdrag att föreslå ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll i samband med offentlig upphandling och vid ansökan om att delta i ett valfrihetssystem (dir. 2022:50). Syftet med utredningen var att stärka den demokratiska kontrollen, främja sund konkurrens och motverka arbetslivskriminalitet genom att hindra oseriösa eller olämpliga leverantörer från att tilldelas offentliga kontrakt.

Utredningen redovisade uppdraget i augusti 2023 i betänkandet En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter (SOU 2023:43). Utredningen föreslog bl.a. att Bolagsverket ska ansvara för att tillhandahålla ett system för samordnad registerkontroll och att uppgiften att tillhandahålla systemet och vad som ska kunna kontrolleras ska regleras i en ny förordning. Vidare föreslogs att den samordnade registerkontrollen ska vara tillgänglig bl.a. i samband med tilldelning av kontrakt för aktörer som tillämpar upphandlingslagarna, valfrihetslagarna eller ersättningslagarna och för behöriga myndigheter från andra länder inom EU/EES-området. Utredningen

föreslog att det inte införs några nya register och att kontrollen därför ska begränsas till uppgifter som är tillgängliga i existerande myndighetsregister.

Bolagsverket fick i regleringsbrevet för 2025 i uppdrag att utveckla ett system för samordnad registerkontroll i enlighet med förslagen i betänkandet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 mars 2028. Slutredovisningen ska även innehålla myndighetens förslag på fortsatt utveckling och förvaltning.

Bolag och brott

Regeringen utsåg i december 2021 justitierådet Johan Danelius till särskild utredare med uppdrag att överväga och föreslå åtgärder som bl.a. syftar till att motverka att aktiebolag och andra företag används för att begå brott och andra oegentligheter (dir. 2021:115). Utredningen Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag (SOU 2023:34) överlämnades till regeringen (Justitiedepartementet) i juni 2023.

Under hösten 2024 behandlade riksdagen regeringens proposition 2024/25:8 Bolag och brott (bet. 2024/25:CU3, rskr. 2024/25:37). Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag. Lagförslagen trädde i kraft den 1 januari 2025. Beslutet innebär bl.a. att Bolagsverket har fått möjlighet att kräva personlig inställelse av den som anmäler en företrädare till verkets register liksom av den som anmälan avser och vid kontroll av misstänkt oriktiga uppgifter i registren. Bolagsverket har även fått bättre förutsättningar att stryka oriktiga uppgifter från registren. Åtgärderna är ett led i att utöka Bolagsverkets kontroller av företagsregistren och stärka myndighetens roll i arbetet mot brott i företag. Beslutet innebar även att företagskapning kriminaliserades och att den som olovligen använder sig av en juridisk persons identitetsuppgifter i syfte att uppnå vinning ska dömas för brottet. Vidare har förseningsavgifterna vid försenad inlämning av årsredovisningar höjts och en skyldighet för alla ekonomiska föreningar att lämna in sin årsredovisning till Bolagsverket har införts. Härutöver har det införts vissa anpassningar av regelverket om stiftelser till övrig associationsrättslig lagstiftning i brottsförebyggande syfte.

Bolagsverket

Sedan den 1 april 2024 har Bolagsverkets uppdrag enligt myndighetens instruktion förtydligats när det gäller kontroll av att uppgifter i registren är korrekta och att motverka registrering av felaktiga uppgifter. Det utökade ansvaret är ett steg i regeringens arbete med att bekämpa den brottslighet som begås inom ramen för företagsverksamhet.

Den 27 januari 2025 presenterade Bolagsverket 24 åtgärder för att förhindra bedrägerier och stärka kampen mot ekonomisk brottslighet. Åtgärderna innebär ett stärkt skydd mot brottslighet som begås inom ramen för företagsverksamhet och är ett resultat av myndighetens nya instruktion och uppdrag samt av lagändringar som bl.a. ger myndigheten möjlighet att kräva personlig inställelse vid kontroll av misstänkt oriktiga uppgifter i registren samt att stryka oriktiga uppgifter från register. Åtgärderna innebär bl.a. även en utökad

samverkan med andra myndigheter för att förbättra kvaliteten i registret mot penningtvätt, motverka penningtvätt och företagsinblandning i välfärdsbrottslighet. Myndigheten föreslår bl.a. att regeringen för att ytterligare stärka kampen mot ekonomisk brottslighet ska se över hinder för att leda företag, neka registrering och stöd för avregistrering. Vidare föreslås författningsstöd för att markera osäkra registeruppgifter, hantera identifierade utvecklingsområden i penningtvättslagstiftningen samt införa obligatorisk digital inlämning vid nybildning av företag, ändring av företrädare och ärenden om företagsin-teckningar och digital överföring av information från domstolar som direkt kan uppdatera Bolagsverkets register.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 behandlade och avstyrkte utskottet ett flertal motionsyrkanden om åtgärder mot oseriösa företag (bet. 2024/25:NU17). Flera av dessa yrkanden var snarlika eller identiska med de som behandlas i detta avsnitt. Utskottet hänvisade bl.a. till pågående arbete och utredningar. Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet framhöll sina uppfattningar i dessa frågor i olika reservationer.

Utskottets ställningstagande

Företag används i allt större utsträckning för att begå och möjliggöra brott. Det är utskottets uppfattning att den organiserade brottsligheten och den kriminella ekonomin måste bekämpas och att samhällets förmåga att bekämpa sådan brottslighet därför måste stärkas, bl.a. med effektiva verktyg. Utskottet kan konstatera att riksdagen under hösten 2025 beslutade om utvidgade möjligheter att meddela näringsförbud på grund av brott och att arbetet för att motverka penningtvätt har förstärkts genom att Bolagsverket tilldelats medel för att utveckla registret över verkliga huvudmän och en tjänst för digital inlämning av årsredovisningar. Det är utskottets förhoppning att detta kan bidra till att motverka oegentligheter och till brottsbekämpning.

De motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt innehåller förslag på åtgärder mot oseriösa företag och företag som brottsverktyg. Bland annat föreslås att det ska inrättas en s.k. svart lista över oseriösa företag, att brottsförebyggande myndigheter ska få verktyg för att upptäcka och vidta åtgärder mot brottsliga företagare och att Bolagsverket ska få i uppdrag att samordna registerkontroller. Som framkommer ovan har utskottet behandlat och avstyrkt yrkanden med denna innebörd tidigare under valperioden (bet. 2024/25:NU17). Utskottet ser inget skäl att ompröva sina tidigare ställningstaganden i dessa frågor.

Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Vissa frågor om konkurrens

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag inom konkurrensområdet. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående utredningar och till förslag som aviserats av regeringen om nya verktyg för stärkt konkurrens i privat och offentlig verksamhet.

Jämför reservation 7 (S), 8 (V, MP) och 9 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 19 föreslås ett tillkännagivande om att förenkla nyetableringar av matbutiker t.ex. genom att begränsa konkurrenshämmande avtal.

I kommittémotion 2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med ett lagförslag som innebär att ett marknadsundersökningsverktyg införs som ger Konkurrensverket möjlighet att identifiera och åtgärda strukturella problem på marknader där konkurrensen fungerar dåligt.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att Konkurrensverket ska ha som en prioriterad uppgift att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar med privata företag. I yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att offentliga aktörer ska ta fram en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas. Motionärerna menar att det ibland uppstår svåra gränsdragningar och att det generellt finns behov av att sprida goda exempel på hur man skapar en sundare konkurrens.

Enligt förslag i motion 2025/26:1320 av Petter Löberg och Joakim Järrebring (båda S) ska regeringen låta Konkurrensverket utvärdera bryggerilånens effekter på pubars och restaurangers möjligheter att erbjuda öl från mindre bryggerier samt konsekvenserna för konkurrens och mångfald på marknaden, och ett tillkännagivande om detta föreslås.

I motion 2025/26:2095 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska göra en kontinuerlig jämförelse och översyn av branschspecifika kostnader och regler i Sverige och i de svenska företagens konkurrentländer för att Sverige inte ska förlora konkurrenskraft och arbetstillfällen.

Bakgrund och pågående arbete

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) framhåller regeringen bl.a. att främjandet av en effektiv konkurrens är grundläggande för ökad produktivitet, långsiktigt konkurrenskraftiga företag och rimliga priser

för hushållen. Enligt regeringen är en del i detta arbete att motverka att privata aktörer drabbas av osund konkurrens från offentliga aktörer. Regeringen avser därför att lämna förslag för att göra reglerna om offentlig säljverksamhet mer ändamålsenliga. En annan del i arbetet är att förhindra företagskoncentrationer som skulle kunna skada konkurrensen, och regeringen avser därför att föreslå förbättringar av Konkurrensverkets möjlighet att pröva koncentrationer som kan hämma konkurrensen på små och lokala marknader. Vidare anger regeringen att den avser att införa en informationsplikt för företag om företagskoncentrationer som i dag inte omfattas av anmälningsplikt. Regeringens avsikt är även att införa ett nytt verktyg som gör det möjligt för Konkurrensverket att besluta om konkurrensfrämjande åtgärder i fråga om marknaders funktionssätt. I propositionen föreslår regeringen att Konkurrensverket tillförs medel för detta ändamål.

Konkurrensverkets uppdrag och verksamhet

Konkurrenslagen (2008:579) innehåller regler som syftar till att undanröja och motverka hinder för en effektiv konkurrens i fråga om produktion av och handel med varor, tjänster och andra nyttigheter. Konkurrenslagen avser att generellt skydda samhällsekonomin och konsumenterna. Lagen är tillämplig på alla företag i hela näringslivet och i fråga om all produktion av och handel med varor, tjänster och andra nyttigheter. Det är i första hand Konkurrensverket som ska vaka över att konkurrenslagen följs. Den svenska lagstiftningen på konkurrensrättens område har EU-rätten som förebild.

Av förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket framgår att Konkurrensverket är förvaltningsmyndighet för konkurrensfrågor och tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen. Konkurrensverket ska verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Av instruktionen framgår även att myndigheten ska uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens i offentlig och privat verksamhet och mot en effektiv offentlig upphandling, lämna förslag till konkurrensutsättning och till regelreformer samt följa utvecklingen inom sitt ansvarsområde.

Konkurrensverket är tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen och i fråga om otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter. Målet med myndighetens upphandlingstillsyn är att ge vägledning och incitament till förändrat beteende hos upphandlande myndigheter och enheter på de områden där det behövs. Från 2024 har Konkurrensverket tillförts en permanent höjning av anslaget med 30 miljoner kronor för att upprätthålla och stärka en effektiv och tillförlitlig konkurrenstillsyn (prop. 2023/24:1, utg.omr. 24, bet. 2023/24:NU1).

Under 2020 till 2023 utredde Konkurrensverket misstanke om konkurrensbegränsande avtal som rör starkölsleveranser till kunder inom hotell-, restaurang- och cateringsektorn, den s.k. horeca-sektorn. Ett sådant förfarande står i

strid med bl.a. förbudet mot konkurrensbegränsande avtal i 2 kap. 1 § Konkurrenslagen (2008:579) och artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget. Sådana avtal kan leda till utestängande effekter genom att minska konkurrenters möjligheter till inträde och expansion och till att konkurrensen allvarligt försvagas. Hösten 2023 beslutade Konkurrensverket att godta de åtaganden från de aktuella bryggerierna, Carlsberg Sverige AB och Spendrups Bryggeriaktiebolag, som bl.a. innebär att volymerna i avtalen inte skulle överstiga 80 procent av efterfrågan, att volymmålen ska baseras på historiska försäljningsuppgifter och att kunden inte gör sig skyldig till avtalsbrott om den inte lyckas uppfylla volymmålen. Konkurrensverket avslutade därmed utredningen (dnr 706/2019 och 248/2020).

Regler om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

Konkurrenslagen innehåller regler som gör det möjligt att pröva konkurrenskonflikter som uppstår när staten, en kommun eller en region säljer varor och tjänster i konkurrens med privata aktörer. Reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (KOS-reglerna) infördes i konkurrenslagen 2010 (prop. 2008/09:231, bet. 2009/10:NU8, rskr. 2009/10:84). Syftet var att säkerställa att offentliga och privata aktörer konkurrerar på likartade villkor. Bestämmelserna ger Konkurrensverket möjlighet att ingripa när kommuner, regioner eller staten hindrar en sund konkurrens på grund av att de själva bedriver säljverksamhet. Konkurrensverket kan som tillsynsmyndighet väcka talan i domstol om att förbjuda en offentlig aktör att tillämpa ett konkurrensnedvridande förfarande i en säljverksamhet. En offentlig aktör som bryter mot ett förbud kan bli tvungen att betala vite till staten.

Konkurrensverket presenterade 2020 rapporten Tio år med bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet – Kommuners säljverksamhet i fokus (rapport 2020:2). I rapporten följer Konkurrensverket upp hur KOS-reglerna har fungerat sedan de trädde i kraft. Myndigheten anger i rapporten att lagstiftningen och tillsynsarbetet har gett resultat och att förutsättningarna för välfungerande konkurrens mellan offentliga aktörer och privata företag har förbättrats. Samtidigt framhåller myndigheten att det även fortsättningsvis finns en risk för konkurrensproblem när offentliga aktörer agerar på konkurrensutsatta marknader och att det finns anledning att följa utvecklingen på området.

Nya konkurrensverktyg för väl fungerande marknader

I oktober 2023 gav regeringen den särskilda utredaren hovrättsrådet Eva Edwardsson i uppdrag att överväga om det finns behov av nya, kompletterande regler inom konkurrensområdet (dir. 2023:136). Enligt uppdraget skulle utredaren bl.a. analysera och bedöma behovet av ett nytt, bredare konkurrensverktyg som komplement till nuvarande konkurrensverktyg. I tilläggsdirektiv fick utredningen i uppdrag att även se över reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (dir. 2024:20). Utredningen överlämnade den

7 mars 2025 betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet (SOU 2025:22) till regeringen. I betänkandet föreslår utredaren en ny lag om offentlig säljverksamhet med skärpta bestämmelser som ersätter de nuvarande reglerna i konkurrenslagen. Förslaget innebär ökade möjligheter för Konkurrensverket att utreda och vidta åtgärder mot offentliga aktörer som skadar konkurrensen. Vidare föreslås en ny, utvidgad befogenhet för Konkurrensverket att utreda konkurrensproblem på olika marknader och besluta om konkurrensfrämjande åtgärder. Det föreslås även en plikt för vissa företag att informera om företagskoncentrationer som inte omfattas av anmälningsplikt. Betänkandet remitterades under våren 2025.

Av propositionsförteckningen för våren 2026 framgår att regeringen under våren 2026 avser att lämna en proposition till riksdagen om nya verktyg för stärkt konkurrens i privat och offentlig verksamhet. Regeringen överlämnade den 12 februari 2026 lagrådsremissen Nya verktyg för stärkt konkurrens i privat och offentlig verksamhet till Lagrådet.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet behandlade och avstyrkte under våren 2025 motionsyrkanden som bl.a. berörde regelverket för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och om att begränsa konkurrenshämmande avtal (bet. 2024/25:NU17). Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till gällande regelverk och pågående arbete. Företrädare i utskottet för Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet framförde sin syn i olika reservationer.

Utskottets ställningstagande

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsyrkanden om vissa konkurrensfrågor. Motionärerna anser bl.a. att Konkurrensverket ska prioritera att utreda situationer där offentliga aktörer konkurrerar med privata företag, att offentliga aktörer ska ta fram en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas och att nyetablering av matbutiker ska förenklas, t.ex. genom att begränsa konkurrenshämmande avtal. Vidare tar motionärerna upp frågor om konkurrensen inom vissa särskilda branscher. Med anledning av de nämnda motionsförslagen vill utskottet påminna om att liknande förslag behandlades och avstyrktes av utskottet våren 2025 (bet. 2024/25:NU17).

Utskottet vill påminna om regeringens avsikt att under våren 2026 överlämna en proposition till riksdagen om nya verktyg för stärkt konkurrens i privat och offentlig verksamhet. Utskottet noterar att det av regeringens lagrådsremiss framgår att regeringen bl.a. föreslår ändringar som syftar till att förbättra konkurrensen i offentlig och privat verksamhet, en ny lag om offentlig säljverksamhet och ökade möjligheter för Konkurrensverket att upptäcka och vidta åtgärder mot koncentrationer som hämmar en effektiv konkurrens. Utskottet kommer därmed att återkomma till och bereda dessa frågor senare

under våren. Utskottet påminner vidare om Tillväxtverkets pågående uppdrag om regelförenkling för företag inom dagligvaruhandeln. Härutöver hänvisar utskottet till de ställningstaganden som utskottet gjorde föregående år.

Utskottet vill i detta sammanhang även hänvisa till att målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Främjandet av en välfungerande och effektiv konkurrens är en viktig förutsättning för att skapa produktivitet, ökad tillväxt, ekonomiskt välbefinnande och konkurrenskraft. För att stärka Sveriges långsiktiga konkurrenskraft är det även centralt att vidta åtgärder som syftar till att minska företagens regelbörda.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Företagens kapitalförsörjning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om företagens kapitalförsörjning. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 10 (S), 11 (V) och 12 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 46 föreslås ett tillkännagivande om en ny riktning för det statliga investeringsfrämjandet som fokuserar på att utveckla styrkeområden, driva den gröna och digitala omställningen, främja jobb och tillväxt i hela landet samt stärka svensk motståndskraft. Dessa prioriteringar bör enligt motionärerna vara vägledande för arbetet med att attrahera, behålla och utveckla investeringar som bygger Sverige starkare.

I kommittémotion 2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska ge de statliga aktörerna i uppdrag att redovisa vilka investeringar som görs i företag i städer respektive på landsbygden. Kapitalförsörjningen är enligt motionärerna ofta ett stort problem för småföretagare på landsbygden, inte minst vid nystart av företag.

I kommittémotion 2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 30 efterfrågas ett tillkännagivande om att förbättra tillgången på riskkapital och möjligheterna till företagsrådgivning. Ett motsvarande förslag lämnas i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 92.

Bakgrund och pågående arbete

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) uppger regeringen att tillgång till finansiellt kapital för många företag är en förutsättning

för såväl start och utveckling som hållbar tillväxt. Externt kapital erhåller företagen främst via banklån. Den totala utlåningen till icke-finansiella företag i Sverige har ökat under senare år, vilket enligt regeringen indikerar ett växande kapitalförsörjningsbehov hos företagen. Små nystartade företag med tillväxtambitioner saknar ofta de säkerheter som krävs för att få lån och därför krävs andra former av kapitaltillförsel, t.ex. riskkapital. De företag som erhåller riskkapitalinvesteringar är ofta tillväxtorienterade företag som har potential att bidra till näringslivets utveckling. Under 2024 minskade företagens behov av kapitalförsörjning via lån marginellt och under 2023 minskade riskkapitalinvesteringarna kraftigt till 4,4 miljarder kronor 2023, från 9,6 miljarder kronor 2022.

Vidare framgår av budgetpropositionen att den statliga modellen för kreditgarantier är utformad för att säkerställa att garantierna är självfinansierade och inte belastar statsbudgeten över tid. Regeringen framhåller att statliga åtaganden regelbundet bör omprövas för att säkerställa ändamålsenlighet och effektivitet samt att en väl gjord avvägning mellan statens risk och den förväntade samhällsnyttan är viktig. Med hänvisning till att det statliga kreditgaranti-programmet för stora gröna industriinvesteringar omfattar en typ av investering där det är särskilt svårt att beräkna risker och den samhällsekonomiska effektiviteten begär regeringen inte något bemyndigande att ställa ut nya garantier 2026, vilket innebär att kreditgaranti-programmet begränsas till redan ingångna avtal.

Saminvest AB

Saminvest AB är ett helägt statligt bolag som bedriver finansieringsverksamhet med inriktning mot innovativa företag med hög tillväxtpotential genom marknadskompletterande indirekta investeringar. Av ägaranvisningen från 2020 framgår att syftet med bolaget är att utveckla och förnya det svenska näringslivet och skapa fler växande företag i hela Sverige genom att bidra till att stimulera utbudet av privat kapital till de delar av kapitalförsörjningskedjan där privat kapital vid tillfället för investeringen inte finns i tillräcklig omfattning. Saminvest förväntas bidra till att utveckla marknaden för riskkapital och ekosystemet för finansiering av innovativa bolag med hög tillväxtpotential i hela landet. Bolaget ska främja hållbar ekonomisk tillväxt och ett jämställt näringsliv. Genom Saminvest investeras offentligt kapital indirekt i företag via s.k. venture capital- och såddfonder tillsammans med privat kapital. Av ägaranvisningen framgår vidare att bolaget i sin årsredovisning bl.a. ska redovisa antalet företag som bolaget indirekt investerat i inom Sverige fördelat på Norrland, Svealand och Götaland.

Saminvest samverkar med ett antal inkubatorer som alla ingår i Vinnovas nationella inkubatorprogram och finns representerade i bl.a. Göteborg, Luleå, Malmö och Stockholm. Bolaget har även investerat i fonder som inriktar sig på tillväxtbolag i tidiga skeden.

Av budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) framgår att Saminvest sedan starten 2016 har lämnat utfästelser om totalt 5 260 miljoner kronor, varav 330 miljoner kronor utfästes under 2024 till två nya fondinvesteringar. Under 2024 har Saminvest vidareutvecklat det indirekta finansieringsprogrammet för affärsänglar via olika inkubatorer i olika delar av landet som inleddes 2018. Totalt har 652 investeringar i tillväxtbolag genomförts av de fonder och affärsängelpprogram som Saminvest har investerat i, varav 111 genomfördes under 2024.

Almi Företagspartner AB

Almi Företagspartner AB (Almi) bedriver förutom affärsutveckling även låneverksamhet. Verksamheten syftar till att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Bolaget erbjuder fyra typer av lån: företagslån, mikrolån, innovationslån och exportfinansiering.

Enligt gällande ägaranvisning från 2023 ska Almi erbjuda tjänster inom rådgivning och finansiering och i huvudsak rikta sig till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, så att små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Verksamheten ska rikta särskilt fokus mot företagare och företag i tidiga skeden, antingen i termer av livscykel eller i termer av expansionsfaser såsom produkt-, tjänste- eller marknadsutveckling. Verksamheten ska vara ett komplement till den privata marknaden och vara tillgänglig i hela landet, men utbudet kan variera beroende på regionala förutsättningar. Bolagets finansieringstjänster ska innefatta både lån och ägarkapital. Av ägaranvisningen framgår även att Almi i en särskild rapport till Regeringskansliet årligen ska redovisa uppgifter bl.a. om antalet utbetalda lån och utbetalt lånebelopp, per regionalt dotterbolag, låneprodukt (nationellt) och andelen privat medfinansiering i nyutlåning där Almi är medfinansier.

Almi Invest är ett dotterbolag till Almi Företagspartner AB som riktar sig till tillväxtbolag i tidiga skeden med skalbara affärsidéer och möjlighet till långsiktig värdetillväxt. Almi Invest har en nationell täckning via åtta regionala riskkapitalbolag samt ett nationellt riskkapitalbolag inom grön teknik (greentech). Almi Invest Greentech är en riskkapitalfond som riktar sig mot innovativa små och medelstora företag vars produkter och tjänster bidrar till att reducera klimatgaser.

Av budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) framgår att Almi Invest sammanlagt under 2024 investerade 298 miljoner kronor i befintliga och nya portföljbolag via sina åtta regionala fonder samt sin gröna investeringsfond, vilket var en ökning med 65 miljoner kronor jämfört med 2023. Av genomförda investeringar avsåg 147 miljoner kronor nyinvesteringar i 36 bolag och 151 miljoner kronor följdinvesteringar i 81 bolag.

Norrlandsfonden

Norrlandsfonden är en stiftelse där styrelse och revisorer utses av regeringen. Stiftelsen bildades 1961. Av stiftelsens stadgar framgår att Norrlandsfonden

främst ska främja små och medelstora företags utveckling i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Norrlandsfonden ska ägna särskild uppmärksamhet åt Norrbottens län och inlands-kommunerna. Stiftelsen erbjuder bl.a. lån och garantier.

Av budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) framgår att Norrlandsfonden under 2024 beviljade krediter om totalt 393 miljoner kronor till 139 företag. Norrlandsfonden beräknar att utlåningen under 2024 genererade investeringar i norrländskt näringsliv om 1 582 miljoner kronor.

Industrifonden

Stiftelsen Industrifonden bildades av staten 1979. Stiftelsen drivs affärs-mässigt utan externa kapitaltillskott och ska hålla sitt kapital minst realt intakt. Allt överskott används för nya investeringar. Industrifondens uppdrag är att främja den industriella tillväxten och utvecklingen i Sverige. Uppdraget utförs genom att verksamheten koncentreras till att på affärsmässiga villkor investera i svenska tillväxtföretag eller i företag med svenskt intresse. Investeringarna görs företrädesvis i tidiga expansionsfaser med hög risk med fokus på marknadsområdena teknisk innovation och livsvetenskap.

Av budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) framgår att Industrifonden under verksamhetsåret 2024 investerade totalt 387 miljoner kronor, varav 71 miljoner kronor utgjorde investeringar i fem nya bolag och 316 miljoner kronor utgjorde följdinvesteringar i befintliga bolags engagemang. Industrifondens investeringar matchades av privata kapitalinvesteringar till ett belopp av 1 150 miljoner kronor.

Swedish Venture Initiative

Swedish Venture Initiative har ett fond-i-fond-upplägg som finansierar riskkapitalfonder med fokus på investeringar i tillväxtföretag i tidiga faser. Syftet med satsningen är att öka antalet nya fondteam på marknaden och tillgängliggöra marknadskompletterande riskkapital för företag som på grund av exempelvis oprövade affärsmodeller har svårt att få tillgång till extern ägarfinansiering. Tillväxtverket har gett Europeiska investeringsfonden (EIF) i uppdrag att genomföra och förvalta fonden. EIF utser privata fondförvaltare som kompletterar fonden med privat finansiering och som i sin tur investerar i tillväxtföretag. Fonden finansieras av Tillväxtverket, Europeiska regionala utvecklingsfonden samt Europeiska investeringsbanken. Fonden kompletteras därutöver med privat finansiering och finansiering från EIF.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden om företagens kapitalförsörjning, senast våren 2025 (bet. 2024/25:NU17). Flera av dessa yrkanden är lika eller identiska med de som är aktuella i detta avsnitt. Utskottet

hänvisade främst till pågående arbete. Företrädare i utskottet för Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet framförde sin syn i olika reservationer.

Utskottets ställningstagande

En väl fungerande kapitalförsörjning är nödvändig för ett gott företagsklimat i hela landet, och det privata kredit- och riskkapitalet utgör fundamentet för företagens kapitalanskaffning. Företagens tillgång till finansiellt kapital är också en förutsättning för såväl uppstart och utveckling som hållbar tillväxt. Det är i huvudsak den privata marknaden som ska tillgodose företagens finansiella behov, men där det finns marknadsmisslyckanden och finansieringsgap kan det vara nödvändigt att staten kompletterar marknaden.

När det gäller förslag om företagens kapitalförsörjning noterar utskottet ett motionsyrkande där motionärerna föreslår en ny inriktning för det statliga investeringsfrämjandet. Enligt motionärerna bör investeringsfrämjandet fokusera på investeringar som utvecklar svenska styrkeområden, driver den gröna och digitala omställningen, främjar jobb och tillväxt och stärker den svenska motståndskraften. När det gäller detta förslag vill utskottet hänvisa till att Sverige i ett internationellt perspektiv har en mycket välfungerande marknad för företagsfinansiering.

Utskottet noterar även motionsyrkanden som efterfrågar tillkännagivanden om förutsättningarna för kapitalförsörjning för företag på landsbygden och i glesbygd, om förbättrad tillgång på riskkapital och om möjligheterna till företagsrådgivning. Eftersom likalydande förslag avstyrktes av utskottet så sent som våren 2025 hänvisar utskottet, utöver vad som anförts ovan, till de ställningstaganden som då gjordes.

Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Riktade insatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om ett jämställt näringsliv, om insatser för vissa grupper och om kooperativt och socialt företagande. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående uppdrag och till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 13 (S, V), 14 (C) och 15 (MP).

Motionerna

Kommittémotion 2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 14 lyfter fram behovet av ett jämställt näringsliv. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att regeringen måste vidta åtgärder för att öka jämställdheten bland företagare, och fler kvinnor måste ges möjlighet att starta och

driva företag för att säkerställa att Sverige inte förlorar viktiga innovationer och konkurrenskraft, menar motionärerna. I yrkande 15 förordas ett tillkännagivande om att fler kvinnor måste ges möjlighet att starta och driva företag. Enligt motionärerna bör bl.a. myndigheters regleringsbrev inkludera främjande av kvinnors företagande och den statliga finansieringen utformas så att kvinnor och män får lika förutsättningar.

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att främja arbetet med ”gender due diligence” genom att integrera jämställdhetsarbetet i innovationssatsningar så att fler innovationer kommersialiseras och bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft. I yrkande 6 föreslås därför ett tillkännagivande om riktade uppdrag till Vinnova, Almi och Saminvest för att stärka kvinnors företagande och tillgång till riskkapital. I yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om ett kunskapsprogram för kooperativt företagande. Syftet är att öka förståelsen för kooperativa företagsformer och stärka förutsättningarna för långsiktiga, lokalt förankrade företag som bidrar till beredskap, sysselsättning och levande samhällen.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 36 framför motionärerna att jämställdhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagarpolitiken samt att de stöd som företag kan söka bör utformas så att de också i högre grad söks, och ett tillkännagivande om detta föreslås. Ett motsvarande förslag lämnas i kommittémotion 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 51.

Vidare lämnas i kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37 förslag om ett tillkännagivande om att statliga medel för företagande ska fördelas mer jämställt. Det behövs ett tydligt och strategiskt arbete för att öka jämställdheten inom näringslivet, menar motionärerna. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 52.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) föreslås i yrkande 38 ett tillkännagivande om att förbättra tillgången till mikrolån. Mikrolånen kan enligt motionärerna vara av stor betydelse för den som vill ta ett första steg till eget företagande, bl.a. för kvinnor med utländsk bakgrund. Ett motsvarande förslag finns i kommittémotion 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 53.

I kommittémotion 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 55 framförs förslag om ett tillkännagivande om att regeringen bör arbeta för fler kvinnor i ledande positioner och för att förbättra kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag.

I kommittémotion 2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om att kooperativ, personalägda företag och sociala företag ska få lika goda förutsättningar som aktiebolag att få lån. Goda förutsättningar för en mångfald av företagsformer gör det möjligt att bedriva verksamheter utifrån olika behov och möjligheter, menar motionärerna.

I motion 2025/26:536 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att stärka den sociala ekonomin. Enligt motionärerna har

Sverige mycket att vinna på att stärka den sociala ekonomin, där kooperativa företag är en viktig del. Ett likalydande förslag finns i motion 2025/26:552 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 1.

Motionärerna föreslår vidare i motion 2025/26:536 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ för att ta fram en samlad strategi för den sociala ekonomin och för att inrätta ett kansli för att samordna arbetet med den sociala ekonomin. Ett likalydande förslag finns i motion 2025/26:552 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2.

I motion 2025/26:536 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 3 föreslås även ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Tillväxtverket i uppdrag att arbeta för att öka kunskapen om den sociala ekonomin och underlätta möjligheterna för kooperativa företag. Ett likalydande förslag finns i motion 2025/26:552 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 3.

I motion 2025/26:536 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att möjligheterna för kooperativa företag ska underlättas, bl.a. genom bättre finansieringsmöjligheter.

I motion 2025/26:727 av Malin Larsson m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att stärka och synliggöra den kooperativa företagsformen som en central del i ett robust och tryggt svenskt näringsliv. Kooperativa och ömsesidiga företag kan spela en mycket viktig roll i näringslivets tillväxt, anför motionärerna. I yrkande 2 lämnas förslag om ett tillkännagivande om att regeringen ska fastställa långsiktiga nationella mål och skapa bra förutsättningar för den kooperativa företagsutvecklingen.

I motion 2025/26:1387 av Karin Sundin m.fl. (S) framför motionärerna att regeringen bör göra en översyn för att säkerställa goda och långsiktiga förutsättningar i hela landet för rådgivning om kooperativt företagande, och ett tillkännagivande om detta förordas.

I motion 2025/26:1448 av Johan Büser (S) lämnas förslag om ett tillkännagivande om att regeringen ska ge relevanta myndigheter i uppdrag att utveckla metodstöd och samordnade insatser för att underlätta företagande i socio-ekonomiskt utsatta områden och bland underrepresenterade grupper.

I motion 2025/26:2685 av Anna-Belle Strömberg m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att utreda förutsättningarna för att villkora ekonomiskt regionalt stöd till företag med representation av både kvinnor och män i företagens styrelser.

I motion 2025/26:2698 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S) lämnas förslag om ett tillkännagivande om att främja utbildning och kunskap om kooperativt företagande.

I motion 2025/26:3756 av Helena Gellerman (L) föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheterna att mäta och följa upp hur det går för kvinnors företagande och kvinnors tillgång till riskkapital. Syftet är att öka andelen kvinnor som startar och driver företag.

I motion 2025/26:1025 av Jamal El-Haj (-) yrkande 4 lämnas förslag om ett tillkännagivande som syftar till att genom att erbjuda stöd och resurser för entreprenörskap främja företagande bland invandrare.

Bakgrund och pågående arbete

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) framhåller regeringen i avsnittet Politikens inriktning bl.a. att förutsättningarna för kvinnor att driva och utveckla företag ska förbättras. Regeringen anger att det arbete som påbörjades 2024 för att stärka kvinnors ställning som företagare fortsätter, vilket bidrar till ökade investeringar i svenska företag, stärker Sveriges konkurrenskraft och har en positiv påverkan på den ekonomiska jämställdheten. Regeringen uttalar även en förhoppning om att det uppdrag till Tillväxtverket som pågår under 2026 som syftar till att främja kvinnors företagande genom insatser som rör upphandlingsfrågor, finansieringsfrågor, statistik och insatser riktade till att främja ungas entreprenörskap ytterligare kommer att bidra till offentliga insatser som binder samman olika politik-områden.

De statliga finansieringsaktörerna har i uppdrag att verka för ökad jämställdhet. Av budgetpropositionen för 2026 framgår att Almi för sina insatsområden ska verka för att bolaget utvecklas i en jämställd riktning till dess att 40–60 procent av vartdera könet uppnås. Inom låneverksamheten stod företag ledda av kvinnor för 28 procent av utlåningen räknat i antal lån 2024. Motsvarande siffror inom insatsområdet riskkapital var 15 procent. Även Saminvest, som investerar i riskkapitalfonder, har som mål att andelen kvinnor i investeringsteam ska utvecklas i en positiv trend till dess att andelen uppgår till 40–60 procent. Under 2024 uppgick andelen kvinnor till 38 procent. Vidare har 20 procent av fondernas portfölj en kvinna som vd, och 27 procent av affärsängelprogrammens portföljbolag har kvinnor som grundare. Detta har enligt Saminvests årsredovisning bidragit till att nya fonder och team har kunnat etableras och på så sätt skapat en mer dynamisk riskkapitalmarknad. Norrlandsfonden har som mål att minst 25 procent av utlåningen ska göras till företag som ägs eller leds av kvinnor. Utfallet för 2024 uppgick till 23 procent, vilket är en tydlig minskning jämfört med 2023 då andelen var 35 procent. Sedan 2016 har utlåningen till företag som leds eller ägs av kvinnor i genomsnitt varit omkring 25 procent.

Av propositionen framgår även att målet är att Almis insatser minst ska motsvara andelen personer med utländsk bakgrund i befolkningen enligt SCB:s statistik. Under 2024 uppgick utlåningen till personer med utländsk bakgrund till 27 procent räknat i antal lån, varav 8 procent kvinnor, vilket uppfyllde målet på 27 procent enligt ovanstående definition. Inom riskkapital var siffran 24 procent, varav 3 procent kvinnor.

Almi Företagspartner AB

Enligt gällande ägaranvisning från 2023 ska Almi erbjuda tjänster inom rådgivning och finansiering och därmed bidra till ett jämställt företagande. Almi ska även i huvudsak rikta sig till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, så att små och medelstora företag utvecklas och blir fler.

Bolaget ska rikta särskilt fokus mot kvinnor och mot personer med utländsk bakgrund. Verksamheten ska vara ett komplement till den privata marknaden och vara tillgänglig i hela landet, men utbudet kan variera beroende på regionala förutsättningar. Bolagets finansieringstjänster ska innefatta både lån och ägarkapital. Almi ska vidare eftersträva att samverka med privata aktörer, relevanta myndigheter, andra bolag med statligt ägande och organisationer inom företagsutveckling och internationalisering av svenskt näringsliv.

Almi bedriver förutom affärsutveckling även låneverksamhet. Verksamheten syftar till att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Bolaget erbjuder fyra typer av lån: företagslån, mikrolån, innovationslån och exportfinansiering.

Tillväxtverket

I mars 2023 fick Tillväxtverket i uppdrag att sammanställa statliga åtgärder kopplade till kvinnors företagande (KN2023/02624). Enligt kommittédirektivet skulle sammanställningen innehålla en beskrivning av de åtgärder som har vidtagits sedan 2006 och en bedömning av de resultat som uppnåtts genom åtgärderna. Tillväxtverket skulle bl.a. även sammanställa relevant kunskap och forskning som rör hinder för kvinnors företagande och utifrån detta bedöma vilka typer av åtgärder, på både kort och lång sikt, som bäst främjar kvinnors företagande. I sin slutrapport (dnr Ä 2023-1671) redovisar Tillväxtverket åtta slutsatser om hinder för kvinnors företagande. Slutsatserna ligger till grund för ett antal framtidsytande bedömningar av vilka åtgärder som bäst kan främja kvinnors företagande för att bidra till tillväxt och konkurrenskraft. Det handlar om välfungerande ramvillkor, stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse samt ett starkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv. Tillväxtverket föreslår bl.a. även att åtgärder för att främja kvinnors företagande ska vidtas i ett nära samarbete mellan näringspolitik och andra politikområden, att det ska ställas krav på systematisk effektmätning och utvärdering av statliga åtgärder, att långsiktiga insatser ska prioriteras snarare än kortsiktiga insatser med tillfälliga resultat och att åtgärder som bidrar till att öka kvinnors deltagande ska integreras i framtida närings- och innovationspolitiska satsningar.

Vidare fick Tillväxtverket i juli 2023 i uppdrag av regeringen att genomföra insatser som syftar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande och ägande (KN2023/03722). Syftet med uppdraget är att myndigheten ska genomföra aktiviteter som bidrar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande och ägande. Av budgetpropositionen för 2025 (utg.omr. 24 Näringsliv) framgår att myndighetens redovisning av uppdraget visar på viktiga utvecklingsområden som varit vägledande för regeringen i det fortsatta arbetet med att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande.

I mars 2024 gav regeringen ytterligare ett uppdrag till Tillväxtverket att genomföra insatser som syftar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors entreprenörskap, ägande och företagande. Tillväxtverket ska bl.a. genomföra

insatser som stimulerar unga kvinnors entreprenörskap och företagande. Tillväxtverket ska även underlätta och förbättra förutsättningarna för små företag att delta i offentliga upphandlingar samt utveckla metoder för och ta fram statistik med ett särskilt fokus på kvinnors ägande av företag. Slutligen ska myndigheten genomföra kunskapshöjande insatser för företagare och företagsfrämjande aktörer om kvinnors tillgång till privata och offentliga finansieringsmöjligheter. Uppdraget ska slutredovisas till Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 15 februari 2027.

Jämställdhetsintegrering i myndigheter

I kombination med särskilda jämställdhetsåtgärder är jämställdhetsintegrering den huvudsakliga strategin för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Regeringens utvecklingsprogram Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) syftar till att stärka myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering och innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande. Utvecklingsprogrammet, som startade 2013, omfattar 53 myndigheter. Under programperioden 2020–2025 har myndigheterna haft i uppdrag att inte bara åtgärda jämställdhetsproblem i den egna verksamheten utan också i samverkan med relevanta samhällsaktörer bidra till att öka jämställdheten i samhället. Regeringen har även gett myndigheterna i uppdrag att redovisa resultat och effekter av genomfört arbete under programperioden 2020–2025 (A2024/01457). Uppdraget redovisades under januari 2026.

I Vinnovas handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2022–2025 redogörs för hur arbetet med jämställdhetsintegrering ska utvecklas så att verksamheten bidrar till att nå de jämställdhetspolitiska målen. De mål som Vinnova har tagit fram fokuserar på jämställd bidragsgivning och utgår från regeringens jämställdhetspolitiska mål och de utmaningar och möjligheter myndigheten själv har identifierat i innovationssystemet. Av förordningen (2009:1101) med instruktion för Verket för innovationssystem framgår att myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet och främja jämställdhet vid fördelning av medel för forskning och innovation. Myndigheten ska vidare verka för att ett köns- och genusperspektiv inkluderas i den forskning som myndigheten finansierar, när det är tillämpligt (4 b §).

Utrikes födda kvinnors företagande

Under 2022 redovisade Tillväxtverket två uppdrag om utrikes födda kvinnors företagande. I slutredovisningen av uppdraget Främja utrikes födda kvinnors företagande (N2018/00213/FF) framgår att näringspolitiska insatser riktade till utrikes födda har övervägande positiva effekter på andra politikområden. Företagande är ett sätt att bryta segregationen och bidra till integrationen. Tillväxtverket lämnar i rapporten rekommendationen att fortsätta rikta näringspolitiska insatser till utrikes födda på såväl kort som lång sikt och att näringspolitiska insatser därför behöver anpassas utifrån specifika behov och förutsättningar. I slutredovisningen av uppdraget om att öka kontaktytorna

med arbetsmarknaden och stärka nätverkande för utrikes födda kvinnor och särskilt nyanlända kvinnor (N2018/01430/KSR) konstaterade Tillväxtverket att det saknas överblick och samordning av den stora mängd verksamheter och projekt som vänder sig till utrikes födda kvinnor utan arbete (dnr 2018-430). Gemensamt för de projekt som har visat bäst resultat är närhet till och kunskap om målgrupperna. Kunskap om behov och förutsättningar hos både utrikes födda kvinnor och näringslivet har underlättat rekryteringen av deltagare och därtill förmågan att kunna erbjuda insatser som leder till arbete.

Kooperativt och socialt företagande

Tillväxtverket ger stöd till kooperativ utveckling genom verksamhetsbidrag till organisationen Coompanion, som ger rådgivning och utbildning för start och utveckling av kooperativa företag och sociala företag samt om ledarskap, styrelsearbete och hållbarhet. Information om socialt och kooperativt företagande och samhälls-entreprenörskap samlas och förmedlas även via plattformen verksamt.se. Kooperativa företag har dessutom genom Coompanion möjlighet att söka innovationscheckar från Vinnova. Syftet med checkarna är att initiera och skapa bättre förutsättningar för framgångsrik innovationsutveckling hos små och medelstora företag. Coompanion har även utvecklat en organisationsmodell för personalövertagande av företag.

Regeringen beslutade i februari 2018 om en strategi för sociala företag – ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation (N2018.04). Målet i strategin var att stärka utvecklingen av sociala företag, så att dessa bättre kan delta i att lösa utmaningar i samhället samt bidra till att den offentliga sektorn uppmärksammar och använder socialt företagande och sociala företag som värdefulla aktörer i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Inom ramen för strategin fick Tillväxtverket i februari 2018 i uppdrag av regeringen att bl.a. identifiera och genomföra insatser som bidrar till att stimulera tillväxt hos sociala företag och att stärka utvecklingen av och kunskapen om sociala entreprenörer och sociala företag i hela landet (N2018/00713/FF).

Tillväxtverket överlämnade slutrapporten Stödja utvecklingen av samhälls-entreprenörskap och socialt företagande 2018–2020 till regeringen i februari 2021 (dnr Ä 2018-257:11). Utvärderingen visade bl.a. att programmet bidrog till att öka kunskapen på området för offentliga aktörer, företagsfrämjare och sociala företag. Vidare gav regeringen inom ramen för samma strategi Vinnova i uppdrag att under 2018–2020 stödja utvecklingen av sociala företag (N2018/00714/IFK). Uppdraget slutredovisades i april 2021 (dnr 2018-00556). Enligt rapporten har kunskaperna om samverkan och nya finansieringsmodeller ökat både hos sociala företag och i den offentliga sektorn. Därtill har en förstärkning av stödsystemet för sociala företag ägt rum, och överlag ses en större mognad i systemet.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden om företagens kapitalförsörjning, senast våren 2025 (bet. 2024/25:NU17). Flera av dessa yrkanden är lika eller identiska med de som är aktuella i detta avsnitt. Det gäller exempelvis förslag om att främja kvinnors företagande, om riktade insatser för olika grupper och om kooperativa och sociala företag. Utskottet hänvisade främst till pågående insatser. Företrädare i utskottet för Sverigedemokraterna, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet framförde sin syn i olika reservationer.

Utskottets ställningstagande

I detta avsnitt behandlas bl.a. motionsyrkanden som efterfrågar insatser som syftar till att öka jämställdheten bland företagare. Motionärerna föreslår bl.a. tillkännagivanden om behovet av ett jämställt näringsliv, om jämställdhetsanalyser och förbättrad kunskap om kvinnors företagande och om att statliga medel för företagande ska fördelas mer jämställt. Utskottet noterar även ett motionsyrkande med förslag om att främja arbetet med verktyget gender due diligence genom att integrera jämställdhetsarbetet i innovationssatsningar.

När det gäller frågan om att främja kvinnors företagande vill utskottet framhålla, i likhet med vad utskottet anförde föregående år, att det finns ett behov av ökad jämställdhet i näringslivet och att förbättrade förutsättningar för kvinnors företagande är en prioriterad fråga. Insatser som syftar till att öka andelen kvinnliga företagare bidrar till ökade investeringar i svenska företag, stärker Sveriges konkurrenskraft och tillväxtmöjligheter och har en positiv påverkan på den ekonomiska jämställdheten.

Utskottet vill även påminna om de statliga finansieringsaktörernas uppdrag att verka för ökad jämställdhet när det gäller utlåning och riskkapital och till de pågående regeringsuppdragen som syftar till att stärka entreprenörskap och förbättra förutsättningarna för kvinnor att driva och utveckla företag, däribland Tillväxtverkets uppdrag att förbättra förutsättningarna för kvinnors entreprenörskap, ägande och företagande. Utskottet instämmer med regeringen i att uppdraget, som bl.a. omfattar insatser som rör upphandling, finansiering och statistik, kan komma att bidra till offentliga insatser som binder samman olika politikområden.

När det sedan gäller motionsyrkanden med förslag om insatser för vissa grupper, bl.a. utrikes födda och personer i socioekonomiskt utsatta områden, är det utskottets uppfattning att det behövs både generella och riktade främjandeinsatser för att öka intresset för entreprenörskap. Utskottet vill även påminna om att det av Almis ägaranvisning framgår att bolaget särskilt ska fokusera på kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Almi ska även utveckla och finansiera små och medelstora företag, bl.a. genom att erbjuda olika typer av lån, däribland mikrolån. Utskottet kan dock konstatera att andelen kvinnor med utländsk bakgrund som tar del av Almis insatser fortfarande är lägre än andelen män.

I detta avsnitt behandlas även ett antal motionsyrkanden om kooperativt och socialt företagande som innehåller förslag som har samma innebörd eller är likalydande med motionsyrkanden som behandlades av utskottet så sent som våren 2025 (bet. 2024/25:NU17). Det gäller exempelvis förslag om att främja kooperativa, personalägda och sociala företag och att underlätta möjligheterna till finansiering och långsiktiga och goda förutsättningar för dessa företag. Vidare föreslås i flera motioner att regeringen på olika sätt ska synliggöra och verka för ökad kunskap om kooperativa företag och verka för en samlad strategi för den sociala ekonomin. Utöver att hänvisa till vad som anfördes i denna fråga föregående år vill utskottet återigen påminna om att kooperativ inte är en företagsform, såsom aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, utan ett sätt att organisera och driva företag. Det kooperativa företaget kan alltså bedrivas i vilken företagsform som helst, även om den vanligaste formen är ekonomisk förening. Utskottet vill även lyfta fram att den myndighetsgemensamma webbportalen verksamt.se och organisationen Coompanion har i uppdrag att samla information, förmedla rådgivning och bedriva utbildning för start och utveckling av kooperativa företag. Utskottet ser inget skäl för riksdagen att agera med anledning av de nu aktuella förslagen.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Besöksnäringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om turism och besöksnäring. Utskottet hänvisar bl.a. till det pågående arbete som syftar till att förbättra förutsättningarna för besöksnäringen.

Jämför reservation 16 (S), 17 (V) och 18 (C).

Motionerna

I partimotion 2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 46 framhåller motionärerna att det bör genomföras försök med kommunala avgifter på gästnätter och förordar ett tillkännagivande om detta. Motionärerna menar att en lokal turistavgift gör det möjligt för kommuner att delvis kompensera för slitage och underhåll som följer av en utbredd turism. Ett liknande förslag framförs i kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 22.

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska återinföra målen för turismnäringen för att på ett tydligare sätt rikta insatser som kan stärka turismen. I yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska utarbeta en strategi för hur besöksnäringen ska underlätta den gröna omställningen. Enligt motionärerna krävs det en utvidgad besöksnäring som

kan erbjuda en variation av sysselsättningar för att skapa arbetstillfällen och levande samhällen på mindre orter.

I kommittémotion 2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör att lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen för att stärka näringen och bidra till en säsongsförlängning. Enligt motionärerna bör fjäll- och landsbygdsturismen uppvärderas och få en större del av de framtida infrastruktursatsningarna. I yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter. Enligt förslaget ska kommunerna ges möjlighet att besluta om en sådan avgift och storleken på den, vilket också medför att makten över utvecklingen av den lokala turistnäringen läggs hos lokala beslutsfattare.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om en strategi för besöksnäringen, som bl.a. innehåller en uppdatering av Matlandet Sverige, och incitament för berörda företag att växa och anställa. Motionärerna framhåller att det är många år sedan en besöksnäringstrategi togs fram som kan samla besöksnäringens alla aktörer under ett paraply.

I motion 2025/26:1166 av Adrian Magnusson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om utökade satsningar på destinationsutveckling i östra Skåne. Motionärerna anser bl.a. att östra Skåne bör utvecklas som turistmål och att de besöksmål som finns i östra Skåne ska lyftas fram.

I motion 2025/26:1245 av Anna-Caren Säterberg och Hanna Westerén (båda S) lämnas förslag om ett tillkännagivande om att utreda införandet av en turistavgift och hur den lämpligast kan konstrueras.

I motion 2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 14 lämnas förslag om ett tillkännagivande om att regeringen ska ta fram en nationell evenemangsstrategi för att attrahera fler stora hållbara evenemang och kongresser till Sverige. Vidare framhåller motionärerna i yrkande 15 att det statliga engagemanget för att stärka en hållbar besöks- och turistnäring i hela landet bör öka och förordar ett tillkännagivande om det. En evenemangsstrategi och ett ökat statligt engagemang kan göra Sverige till ledande värd för hållbara evenemang och kongresser och därmed stärka regionernas tillväxt och Sverige bilden.

I motion 2025/26:2836 av Markus Wiechel (SD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda en reformering av hotellagen i syfte att underlätta för personer som önskar driva hotell eller pensionat.

I motion 2025/26:2236 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att staten mer aktivt ska arbeta för att öka marknadsföringen av Sverige som turistland.

I motion 2025/26:2966 av Marlene Lund Kopparklint (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga åtgärder för att stärka campinglivet som en motor för landsbygdsutveckling och turism.

Bakgrund och pågående arbete

Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring

Regeringen presenterade i oktober 2021 en strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. Strategin baserades på visionen om att Sverige ska bli världens mest hållbara och attraktiva resmål byggt på innovation till 2030. För att uppnå denna vision identifierades ett antal strategiska områden: enklare företagande, jobb och kompetens, kunskap och innovation, tillgänglighet samt marknadsföring. Till varje område kopplades fyra horisontella perspektiv: hållbarhet, digitalisering, platsutveckling och samverkan. Av budgetpropositionen för 2025 (utg.omr. 24) framgick att regeringsuppdraget om insatser som har bidragit till genomförandet av regeringens strategi för hållbar turism och växande besöksnäring (N2021/02621) avslutades under 2023. En extern utvärdering har bl.a. visat att insatserna bidrog till förbättrad statistik, kunskap och analys som varit till nytta för besöksnäringens aktörer. Genomförda insatser för bl.a. platsutveckling visar att en samlad styrning av turism bidrar till att skapa attraktiva miljöer för både invånare, besökare och näringsliv.

I ett svar på en interpellation av Isak From (S) redogjorde energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) för regeringens avsikter när det gäller dels att utveckla besöksnäringen, dels en ny besöksnäringstrategi (ip. 2024/25:294). Ministern framhöll inledningsvis att regeringen inte har för avsikt att ta fram en ny strategi för besöksnäringen och att regeringen ska bygga vidare på den samsyn och kunskap som finns nationellt, regionalt och lokalt och fokusera på frågor som gör skillnad för företagen och lokalsamhället. Vidare hänvisade ministern till att regelförenkling och kompetensförsörjning är prioriterade områden för regeringen och att inrättandet av Förenklingsrådet, Implementeringsrådet och förenklingsuppdrag till myndigheter har stor betydelse för små och medelstora företag. Ministern hänvisade även bl.a. till de nya regelverken om danstillstånd och hotelltillstånd. Regeringens strategiska arbete för att undanröja onödiga hinder bidrar enligt ministern till att den svenska besöksnäringen kan utveckla sin konkurrenskraft långsiktigt.

Ett avskaffat mål för turismpolitiken

I budgetpropositionen för 2024 föreslog regeringen att målet för turismpolitiken skulle upphöra att gälla (prop. 2023/24:1, utg.omr. 24). Som skäl för sitt förslag framhöll regeringen att insatser som stärker företags förutsättningar för innovation och förnyelse, stärker förutsättningarna för entreprenörskap, stärker och förbättrar företags ramvillkor samt verkar för marknader med effektiv konkurrens omfattar och gagnar företag inom turism och besöksnäring. Regeringen ansåg därmed att det näringspolitiska målet är tillräckligt.

Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2023/24:NU1, rskr. 2023/24:107–109).

Visit Sweden

Kommunikationsbolaget Visit Sweden AB är sedan 2020 ett av staten helägt bolag. Visit Swedens verksamhet syftar till att marknadsföra hela Sverige som turistland och öka Sveriges attraktions- och konkurrenskraft som resmål. På bolagsstämman i april 2023 antogs en ny ägaranvisning för bolaget. Av ägaranvisningen framgår att Visit Sweden ska marknadsföra Sverige som turistland hos både utländska och inhemska målgrupper samt genomföra satsningar på marknader där det finns tillväxtpotential för turism till Sverige. Bolaget ska vidare bibehålla ett fristående, rådgivande, icke-arvoderat forum med representanter utsedda av Svensk Turism, vars syfte är att tillvarata besöksnäringens kompetens inför marknadsföringen av Sverige.

Av budgetpropositionen för 2026 (bet. 2025/26:1 utg.omr. 24) framgår att Visit Swedens arbete under 2024 fokuserade på att öka effekten av genomförda marknadsföringsinsatser. Enligt regeringen har detta arbete bidragit till att stärka Sverige-bilden internationellt. Därutöver hade Visit Sweden under 2023 över 7 miljoner unika besökare på webbplatsen visitsweden.com och organiserade 252 internationella pressresor till Sverige, vilket resulterade i 6 665 publiceringar om Sverige. Utöver effekten för svensk turistnäring bidrar detta till att skapa intresse och förtroende för Sverige och att stärka Sverige-bilden med faktabaserad information.

Vidare framgår av budgetpropositionen att regeringen fortsätter vidta åtgärder för att öka effektiviteten i den offentligt finansierade verksamheten. Statsförvaltningen behöver bli mer ändamålsenligt organiserad och antalet myndigheter bör minska, anför regeringen. Mot den bakgrunden anger regeringen att den avser att pröva överlappningar och möjliga synergier mellan verksamheten vid Svenska institutet och Visit Sweden samt pröva hur Svenska institutets verksamhet kan inordnas i Visit Sweden.

Regelförenkling och modernisering av bokföringslagen

Utdragningen om enklare regelverk för mikroföretagande och en modernare bokföringslag föreslog i sitt betänkande (SOU 2021:60) bl.a. förenklingar i regelverken för mikroföretagande genom ett avskaffat hotelltillstånd. Utdragningen föreslog också att flera andra identifierade regelförenklingar skulle beredas eller utredas vidare, bl.a. att man skulle ta bort det s.k. dans-tillståndet och avskaffa krav på bevarande av räkenskapsinformation i original. Frågan om ett avskaffat danstillstånd bifölls av riksdagen under våren 2023 (prop. 2022/23:67, bet. 2022/23:JuU22, rskr. 2022/23:194). Regeringens proposition Avskaffat krav på bevarande av räkenskapsinformation i original bifölls av riksdagen under våren 2024 (prop. 2023/24:78, bet. 2023/24:CU21, rskr. 2023/24:193) och regeringens proposition om avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser bifölls av riksdagen hösten 2024 (prop. 2024/25:27, bet. 2024/25:NU8, rskr. 2024/25:34).

Tillväxtverkets arbete med turism och besöksnäring

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för turism och besöksnäring. Myndigheten har även ett nationellt ansvar för kunskaps- och kvalitetsutveckling samt samverkan och samordning inom turism. Turistfrågorna är en integrerad del av Tillväxtverkets övergripande arbete med näringsutveckling. Myndigheten anordnar och deltar i flera olika typer av nätverk, dialoger och mötesplatser på turistområdet. Myndigheten genomför även aktiviteter tillsammans med organisationer och företag som företräder turistbranschen för att bidra till en ökad dialog mellan olika aktörer och fånga upp utmaningar som finns över landet. Tillväxtverket har också ett särskilt ansvar för den officiella inkvarteringsstatistiken och tar fram statistik om svenskers resande och om utländska besökare i Sverige.

Tillväxtverket leder bl.a. en strategisk myndighetsgrupp för dialog och samordning av turist- och besöksnäringsspörsmål där myndigheter och statligt ägda bolag ingår. Den s.k. myndighetsgruppen för turism och besöksnäring arbetar utifrån en strategisk plattform med nio prioriterade områden med olika insatser. Samtliga områden är utformade för att möta besöksnäringens utmaningar och samtidigt spegla myndigheternas och bolagens roller och ansvar.

Tillväxtverket, Visit Sweden och regionala besöksnäringsskolor samarbetar därtill inom plattformen Smartare tillsammans. Plattformen utgår från den nationella strategin och har fokus på besöksnäringens utmaningar och behov. Under 2025 producerade Myndighetsgruppen för turism och besöksnäring samt Smartare tillsammans bl.a. en fördjupad studie om beteendeförändringar för hållbart turistresande samt en vägledning för klimatanpassning av vandringsleder. Av budgetpropositionen för 2026 (bet. 2025/26:1 utg.omr. 24) framgår att Tillväxtverket tillsammans med Visit Sweden även har tagit fram en AI-driven omvärldsanalys och framtidsspaning för turism och besöksnäring.

Under 2023 slutredovisade Tillväxtverket ett regeringsuppdrag om att genomföra insatser för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring (N2022/02326, N2020/03156). I slutredovisningen av uppdraget (dnr 2022-239) lämnade myndigheten tre rekommendationer till regeringen: att säkerställa långsiktig och permanent finansiering för att utveckla och förvalta turismstatistik, att säkerställa långsiktiga och permanenta förutsättningar för digitala tjänster och samlad information på [verksam.se](https://www.verksam.se) samt att tydliggöra den nationella riktningen för turism och besöksnäring.

I samarbete med bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) bedriver Tillväxtverket och Bolagsverket ett arbete benämnt Serverat som syftar till att förenkla myndighetskontakter för företagare inom främst restaurang- och besöksnäringarna (N2017/04297/FF) och minska uppgiftslämnandet. Serverat handlar i huvudsak om att standardisera, förenkla och digitalisera tillståndsgivningsprocesser, ofta i samarbete med kommuner.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden med olika förslag om ekonomiskt stöd och om att på olika sätt främja besöksnäringen, senast våren 2025 (bet. 2024/25:NU17). Flera av dessa yrkanden är lika eller identiska med de som är aktuella i detta avsnitt. Utskottet hänvisade främst till pågående arbete. Företrädare i utskottet för Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet framförde sin syn i olika reservationer.

Utskottets ställningstagande

Turismen och besöksnäringen är betydelsefull för Sverige och det finns en stor potential i att skapa goda förutsättningar för de företag som verkar inom denna näring. Förslag som syftar till att främja besöksnäringen behandlades av utskottet senast våren 2025 (bet. 2024/25:NU17). Då liksom nu handlar det bl.a. om förslag på en strategi för besöksnäringen och hur en sådan kan underlätta för den gröna omställningen, om ett samverkansprogram för turismnäringen, om åtgärder för att öka marknadsföringen av Sverige, om att stärka campinglivet och om att satsa på Skåne som turistmål. När det gäller dessa förslag kan utskottet i likhet med föregående år konstatera att regeringen inte har för avsikt ta fram en ny strategi för besöksnäringen. Utskottet kan även konstatera att det pågår arbete inom flera områden som syftar till att på en övergripande nivå stimulera och förbättra förutsättningarna för besöksnäringen. Det pågår bl.a. ett strategiskt arbete för att undanröja onödiga hinder, exempelvis inom regelförenkling, vilket bidrar till att utveckla besöksnäringens långsiktiga konkurrenskraft. I detta sammanhang vill utskottet även påminna om att riksdagen hösten 2024 behandlade och biföll regeringens proposition om avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser.

Med anledning av förslaget om att återinföra målet för turismpolitiken vill utskottet hänvisa till riksdagens beslut att avskaffa målet för turismpolitiken hösten 2023 (bet. 2023/24:NU1). Vid beredningen av detta förslag instämde utskottet i regeringens uppfattning att det näringspolitiska målet kan anses vara tillräckligt eftersom företag inom turism och besöksnäring bl.a. gagnas av de insatser som stärker företags förutsättningar för innovation och förnyelse, insatser för entreprenörskap och företagens ramvillkor samt insatser som verkar för marknader med effektiv konkurrens. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Vidare föreslås i några motioner att det bör införas lokala avgifter på gästnätter, s.k. turistavgifter. Motionärerna hänvisar bl.a. till att sådana avgifter kan kompensera lokalsamhället för de ökade kostnaderna och bidra till en hållbar turism. Denna fråga har behandlats och avstyrkts av utskottet tidigare under valperioden, senast våren 2025 (bet. 2024/25:NU17). Utskottet anser inte att det har framkommit något som gör att utskottet behöver ompröva tidigare ställningstaganden.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Vissa övriga näringsgrenar och branscher

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika näringsgrenar och branscher, bl.a. industriframjande åtgärder, kulturella och kreativa näringar, spelbranschen och den s.k. delningsekonomin. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken, till vidtagna åtgärder och till pågående arbete.

Jämför reservation 19 (S), 20 (V), 21 (C) och 22 (MP).

Motionerna

För att kunna generera skatteintäkter under de kommande årtiondena föreslås i partimotion 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41 ett tillkännagivande om att regeringen ska matcha utbyggnaden av stora gröna industrier med förstärkt infrastruktur och underlätta kommunernas långsiktiga finansiering samhällsinsatser som skolor och vårdinrättningar.

I partimotion 2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 35 föreslås ett tillkännagivande om att se över och ändra nationella regelverk för att underlätta en ökad delningsekonomi. I yrkande 36 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda förutsättningarna för att delningsekonomin ska få en större roll i samhället.

I partimotion 2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om en revidering av strategin för företag i kulturella och kreativa branscher. Enligt motionärerna finns det flera brister i den nuvarande strategin, bl.a. saknas tydliga åtgärder och svar på hur de uppsatta målen ska uppnås.

Enligt kommittémotion 2025/26:3459 av Björn Wiechel m.fl. (S) yrkande 31 saknar regeringens strategi för de kulturella och kreativa näringarna konkreta förslag om tillvägagångssätt. Enligt motionärerna bör en sådan strategi i stället skapa förutsättningar för fler jobb, tillväxt och stärkt konkurrenskraft och ett tillkännagivande om det föreslås. I yrkande 64 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör inleda en dialog med spelbranschens företrädare för att diskutera de utmaningar som finns för olika aktörer inom branschen, såväl producenter som utövare.

I kommittémotion 2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 90 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt ska utreda inrättandet av en ny myndighet för ekonomiskt försvar och näringslivets integrering i totalförsvaret. Förmågan att fortsätta bedriva samhällsviktig verksamhet vid störningar bör vara en central del av krisberedskapen, menar motionärerna.

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 2 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att sluta en industripakt med näringslivet. Förslaget syftar till att under de kommande tio åren stärka svensk

industri och svenskt näringsliv med fokus på den gröna och digitala omställningen. I yrkande 13 lämnas förslag om ett tillkännagivande om att möjliggöra fler industriprojekt. Motionärerna efterfrågar tydliga stöd till industriprojekt och kortare tillståndprocesser som bidrar till ett långsiktigt och förutsägbart system som näringslivet kan förhålla sig till. I yrkande 14 föreslås vidare ett tillkännagivande om att utforma gemensamma färdplaner för den gröna och digitala omställningen av industrin för att stärka svensk konkurrenskraft.

I kommittémotion 2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 70 föreslås ett tillkännagivande om att införa ett nationellt kontantförbud för handel med järn- och metallavfall.

I kommittémotion 2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 17 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska få i uppdrag att kartlägga vilka samhällsavgörande industrier och naturresurser som finns och ge förslag på hur en långsiktig plan för desamma skulle kunna upprättas. Det borde finnas ett gemensamt ansvar för de samhällsavgörande industrierna, menar motionärerna.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 23 lämnas förslag om ett tillkännagivande om bättre förutsättningar för delningsekonomin. Motionärerna framhåller att lagstiftning och regler är illa anpassade till den snabbt växande delningsekonomis förutsättningar. I yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om förutsättningarna för nyindustrialiseringen. Enligt motionärerna sätter näringslivets aviserade investeringar i basindustrin fokus på behovet av reformer inom ett flertal områden, bl.a. inom utbildningsväsendet, inkomstbeskattningen och utbyggnaden av infrastruktur.

I kommittémotion 2025/26:3183 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 26 lämnas förslag om ett tillkännagivande om att regeringen ska få i uppdrag att upprätta en nationell spelstrategi och att spelbranschen ska inkluderas i ordinarie näringslivsstrukturer, exempelvis Vinnova och Exportkreditnämnden. Förslaget syftar till att ta vara på spelbranschens potential och undanröja byråkratiska hinder.

I kommittémotion 2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att uppmuntra, stötta och mana på den gröna industrirevolutionen. Det är enligt motionärerna viktigt att bygga vidare på samarbeten mellan politiken och näringslivet för att lösa klimatfrågan. I yrkande 29 lämnas förslag om ett tillkännagivande om att stöd till företag och regional utveckling ska utformas så att de även kan gagna företag inom kulturella och kreativa näringar, naturturismföretagare, mathantverkare och det lokala näringslivet. I yrkande 31 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska genomföra särskilda satsningar på kulturella och kreativa branscher som tydligt stärker näringarnas och kulturskaparnas utveckling, exportmöjligheter och samarbete på den internationella arbetsmarknaden.

I kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 80 lämnas förslag om ett tillkännagivande om att skapa förutsättningar för samplanering för den snabba samhällsbyggnad som den gröna industriomställningen innebär. För att detta ska vara möjligt menar motionärerna att tillståndprocesserna, med bibehållen miljöprestanda, behöver bli snabbare. I yrkande 211 föreslås ett tillkännagivande om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter. Det krävs enligt motionärerna politiska insatser för att de värdekedjor som föregår vår konsumtion ska ställa om till fossilfrihet.

I motion 2025/26:608 av Lars Isacson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att stärka statens stöd till nyindustrialisering genom investeringar i ny teknik, infrastruktur och kompetensförsörjning.

I motion 2025/26:1077 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska ta fram en nationell dataspelspolitik. Staten bör ta ett större ansvar för att säkra infrastruktur, forskning, utbildning och samverkan, menar motionärerna.

I motion 2025/26:1417 av Åsa Karlsson (S) föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda om det är möjligt för staten att dela den ekonomiska risken med kommunerna vid stora industrietableringar.

I motion 2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att införa ett kommunkliv som stöttar kommuner där industrins gröna omställning genomförs. I yrkande 3 lämnas förslag om ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att införa etableringsincitament och ekonomiska incitament för kommuner som skapar förutsättningar för industrietableringar, i synnerhet under etableringsfasen.

I motion 2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att accelerera investeringar i grön industriell omställning och elektrifiering.

I motion 2025/26:63 av Josef Fransson (SD) föreslås ett tillkännagivande om att reformera Accelerationskontorets uppdrag. Enligt motionären bör regeringen antingen bredda uppdraget till att omfatta samtliga industriföretag eller lägga ned verksamheten.

I motion 2025/26:1925 av Jan Ericson (M) föreslås ett tillkännagivande om att verka för att använda svensk småhusproduktion för återuppbyggnad av Ukraina.

I motion 2025/26:2938 av Marléne Lund Kopparklint (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över förutsättningarna för att inrätta en nationell samordnare för dataspelsbranschen med ansvar för att stärka branschens utveckling och internationella konkurrenskraft. Ett liknande förslag framförs i motion 2025/26:1175 av Mona Smedman (C) yrkande 1.

I motion 2025/26:2938 av Marléne Lund Kopparklint (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att denne samordnare ska få i uppdrag att utarbeta en nationell strategi för dataspelsbranschen i nära samverkan med näringsliv, akademi och offentliga aktörer. Ett liknande förslag framförs i motion 2025/26:1175 av Mona Smedman (C) yrkande 2.

Vidare föreslås i motion 2025/26:2938 av Marléne Lund Kopparklint (M) yrkande 3 ett tillkännagivande om att samordnaren bör få i uppdrag att främja transmediala samarbeten mellan dataspel och andra kulturella och kreativa branscher såsom film, musik, litteratur och turism. Ett liknande förslag framförs i motion 2025/26:1175 av Mona Smedman (C) yrkande 3.

I motion 2025/26:2938 av Marléne Lund Kopparklint (M) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ser över förutsättningarna för en placering av samordnarfunktionen i Karlstad, mot bakgrund av regionens starka spelkluster och internationella betydelse. Ett liknande förslag framförs i motion 2025/26:1175 av Mona Smedman (C) yrkande 4.

I motion 2025/26:3132 av Peter Ollén (M) yrkande 1 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska se över möjligheten att utbilda professionella spelutvecklare. Motionären föreslår även i yrkande 2 ett tillkännagivande om att spelbranschen ska få hjälp med kontakter via ambassader när branschen vill träffa kollegor utomlands och i yrkande 3 ett tillkännagivande om att regeringen ska se över möjligheten till hjälp att delta i spelmässor i en gemensam monter med andra svenska spelföretag.

Enligt motion 2025/26:2358 av Sten Bergheden (M) bör regeringen driva på för att EU ska ompröva hur reglerna i EU:s nya träförordning ska tillämpas för små och medelstora företag och i stället införa rimligare spårbarhetskrav och skapa verkliga stödstrukturer för de små och medelstora snickeriföretagen och ett tillkännagivande om det föreslås.

I motion 2025/26:2872 av Marléne Lund Kopparklint (M) föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska överväga att utreda möjligheterna att stärka kompetensförsörjningen och utveckla exportmöjligheterna inom branschen för lätta släpvagnar.

I motion 2025/26:1122 av Anne-Li Sjölund (C) föreslås ett tillkännagivande om att affärsutvecklingsstöd genom Vinnova, Tillväxtverket och andra aktörer ska anpassas bättre till kulturella och kreativa branscher, särskilt spelindustrin.

I motion 2025/26:3101 av Larry Söder (KD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att ge Rise i uppdrag att utreda hur man kan stötta utvecklingen av träbyggnadsteknik i Sverige.

Bakgrund och pågående arbete

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) berör regeringen i avsnittet Politikens inriktning bl.a. att svensk industri står inför många förändringar samtidigt. Enligt regeringen ställer klimatförändringar och en accelererande teknikutveckling höga krav på en allt snabbare förnyelse, på omställning och på ökad motståndskraft. Regeringen har tagit fram en strategi som stakar ut vägen mot goda förutsättningar för en växande teknikledande och fossilfri industri som ökar Sveriges konkurrenskraft och motståndskraft.

För att svensk industri ska kunna genomföra investeringar och hantera klimat-omställningens utmaningar på ett effektivt sätt anger regeringen att den arbetar vidare med att stärka miljöprövningsprocessen och förenkla tillståndsprocesserna.

Regeringen framhåller att svensk industri behöver goda förutsättningar för att ta en ledande roll i utvecklingen av energieffektiv, grön och cirkulär produktion. Enligt regeringen finns det potential i att bilda ett s.k. offentligt-privat partnerskap, för att locka innovativa bolag inom grön omställning och tillverkning till Sverige. Därigenom attraheras investeringar och etableringar samt möjligheter till export för svenska lösningar.

Vidare framhåller regeringen att fordonsindustrin är central för klimatomställningen samt för svensk och europeisk ekonomi, sysselsättning och konkurrenskraft. Den gröna omställning som fordonsindustrin står inför är omfattande och behöver genomföras i snabb takt. För att möjliggöra detta spelar elektrifieringen en viktig roll, och batteriförsörjningen är enligt regeringen avgörande för att genomföra omställningen. Därtill ökar det osäkra geopolitiska läget behovet av stärkt resiliens.

Det statliga kreditgarantiprogrammet för stora gröna industriinvesteringar infördes för att bidra till att möjliggöra långsiktiga investeringar för utvecklingen av hållbar storskalig industriteknik, exempelvis inom energisektorn. Med hänvisning till att kreditgarantiprogrammet omfattar en typ av investering där det är särskilt svårt att beräkna risker och den samhällsekonomiska effektiviteten anger regeringen att den inte begär något bemyndigande att ställa ut nya garantier 2026, vilket innebär att kreditgarantiprogrammet begränsas till redan ingångna avtal. Den statliga garantimodellen är utformad för att säkerställa att garantierna är självfinansierade och inte belastar statsbudgeten över tid. Regeringen framhåller att statliga åtaganden regelbundet bör omprövas för att säkerställa ändamålsenlighet och effektivitet.

Vidare framgår bl.a. att regeringen fortsätter genomförandet av den samlade strategin för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län (KN2024/01434). Ett av strategins målområden är stärkta förutsättningar för kommunal kapacitet att hantera utvecklingen. Regeringen har därför beslutat om ett tilläggsdirektiv (KN2025/01212) till kommittén Accelerationskontor för att underlätta industrins omställning (KN2024:05) att analysera vilka incitament kommuner har att attrahera och ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning.

I budgetpropositionen framför regeringen vidare att förmågan i det civila försvaret behöver fortsätta att stärkas och att takten i utvecklingen behöver öka. Regeringen har beslutat att utveckla myndighetsstrukturen för civilt försvar och beredskap genom att tillsätta en ny beredskapssektor för industri, byggande och handel. Syftet är att stärka samhällets motståndskraft och försörjningsberedskap i form av ytterligare beredskapsmyndigheter. Bland annat ska Tillväxtverket och SGU vara sektorsansvariga beredskapsmyndig-

heter. Inriktningen framgent är att myndigheterna ska bidra aktivt till försörjningen av kritiska varor och tjänster för samhällsviktig verksamhet inom bl.a. industrin. Tillväxtverket samarbetar bl.a. med Myndigheten för civilt försvar (MCF), tidigare Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), för att främja företags förmåga till produktionsomställning, vilket regeringen framhåller är ett tydligt exempel på en beredskapsåtgärd som kan användas både vid kris och under höjd beredskap. Vidare framför regeringen att det försämrade säkerhetsläget och möjligheten till ökade affärer för svenska teknikföretag motiverar initiativ för civil-militära synergier och försvarsinnovation. Regeringen föreslår därför i propositionen att en försvarsinnovationsenhet ska etableras, där Vinnova och flera försvarsmyndigheter ingår.

När det gäller Ukraina framhåller regeringen att den för att bidra till Ukrainas återuppbyggnad och utveckling efter Rysslands fullskaliga invasion under 2024 inrättade de särskilda kreditgarantierna för export till Ukraina. Kreditgarantierna gör det möjligt för Exportkreditnämnden (EKN) att erbjuda svenska företag kreditgarantier för samhällsviktig export som har som huvudsyfte att bidra till ekonomisk och samhällelig utveckling och välfärd i Ukraina. EKN fick inte in några ansökningar under 2024. Regeringen framhåller att svenska företag vill exportera till Ukraina och bidra till uppbyggnad av landet men att den höga risken ofta är en stor utmaning. Regeringen föreslog i propositionen att de särskilda exportkreditgarantierna för affärer med Ukraina skulle öka från 888 miljoner kronor till totalt 1 776 miljoner kronor (utg.omr. 7 Internationellt bistånd). Regeringen anger även att den ger högsta prioritet till att stötta svenska företags deltagande i uppbyggnaden av Ukraina genom Business Swedens närvaro i Kiev.

Uppdrag om samhällsomvandlingen i norra Sverige

Regeringen utsåg i december 2020 en samordnare (Peter Larsson, ledamot av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien) med uppdrag att främja koordineringen av arbetet med insatser av betydelse för större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län (N2020/03132). I december 2022 fick samordnaren ett förlängt uppdrag med fokus på stora företagsetableringar och företagsexpansioner (N2022/02328). Uppdraget slutredovisades till Regeringskansliet i juni 2023.

I juni 2023 fick Tillväxtverket i uppdrag av regeringen att samordna arbetet på nationell nivå för att stödja och skapa goda förutsättningar för den pågående nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län (KN2023/04630, KN2023/03505). Uppdraget syftar till att främja långsiktig samverkan mellan relevanta aktörer och bidra till ökad samordning och synergi. Samhällsomvandlingen i dessa regioner kräver samhällsinvesteringar i infrastruktur, bostäder, utbildning, kultur och samhällsservice. Uppdraget genomförs i dialog med relevanta statliga myndigheter, regioner och kommuner och i samverkan med näringsliv och andra relevanta aktörer.

Tillväxtverket överlämnade en första delredovisning av uppdraget till Klimat- och näringslivsdepartementet i september 2024. I delrapporten presenterades nio rekommendationer till regeringen och till regionerna, bl.a. om att skapa incitament för stärkt arbetskraftsmobilitet och förbättrade möjligheter till kompetensutveckling, förstärka arbetet med miljötillstånd och förstärka arbetet med att skapa kopplingar mellan studenter och potentiella arbetsgivare. I rapporten beskrevs även de genomförda aktiviteterna och deras resultat. Tillväxtverkets andra delrapportering av uppdraget överlämnades till Klimat- och näringslivsdepartementet i april 2025. I rapporten lyfter myndigheten fram genomförda insatser och reflektioner kring arbetet inom uppdraget. Av rapporten framgår att Tillväxtverket ser behov av en nationell, tvärssektoriell formaliserad planeringsnivå i Sverige för att klara såväl EU:s krav som Sveriges krav på effektiva planprocesser samt för att skapa bättre förutsättningar för grön omställning. Myndigheten noterar vidare att kommunernas inställning till större företagsetableringar har förändrats och att det på många håll finns en tvekan över att arbeta för större företagsetableringar eftersom stora resurser och krafter läggs på etableringsprocessen samtidigt som det är förenat med stora finansiella risker. Tillväxtverket ska även delredovisa uppdraget den 10 april 2026. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 mars 2027.

Som framgår ovan har regeringen även beslutat om ett tilläggsdirektiv (KN2025/01212) till kommittén Accelerationskontor för att underlätta industrins omställning (KN2024:05) att analysera vilka incitament kommuner har att attrahera och ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning.

Strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i norra Sverige

I juni 2024 fattade regeringen beslut om en samlad strategi för att stärka utvecklingen i Norrbottens och Västerbottens län. Strategin innehåller dels en långsiktig vision för regeringens arbete med nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i norra Sverige, dels insatser inom utvalda målområden som är särskilt relevanta för utvecklingen och som antingen planeras eller som har genomförts efter januari 2023. Strategin tar vara på erfarenheter och förslag från regeringens samordnare för näringslivets hållbara omställning och samhällsomvandling i Norrbottens och Västerbottens län (dnr N2020/03132 och N2022/02328) samt regeringens utredare med uppdrag att främja koordinering av insatser för hållbart samhällsbyggande i Norrbottens och Västerbottens län (dnr Fi2022/01968, LI2023/02853 och LI2023/02240).

Strategin innehåller insatser inom sju områden som regeringen bedömer vara särskilt viktiga för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen. De sju målområdena är följande:

- Högt tempo genom innovativa arbetsformer
- Effektivare miljötillståndsprocesser

- Säkrad energiförsörjning
- Förstärkt transportinfrastruktur
- Utvecklad befolknings- och bostadsförsörjning
- Ökad kapacitet och flexibilitet i utbildning samt bättre kompetensförsörjning
- Stärkta förutsättningar för kommunal kapacitet.

Regeringen bedömde att de utvalda målområdena är av särskild vikt utifrån det unika med utvecklingen i norra Sverige och förutsättningarna i de två länen. Målområdena svarar också mot behov som har lyfts fram dels av samordnaren för näringslivets hållbara omställning och samhällsomvandlingen i norra Sverige, dels i de inspel som regeringen tagit emot från bl.a. berörda företag, kommuner, regioner och myndigheter i samband med att man tagit fram strategin. Av strategin framkommer vidare att regeringen avser att kontinuerligt under innevarande valperiod följa behovet av kompletterande insatser. Regeringen avser att följa upp strategin.

Sveriges industristrategi

Regeringen beslutade i juni 2025 om en ny industristrategi, Sveriges industristrategi – för en teknikledande och konkurrenskraftig industri i en ny omvärld. Strategin syftar till att ge förutsättningar för en växande teknikledande och fossilfri industri som ökar Sveriges konkurrenskraft och motståndskraft. Fokus ligger på att utveckla strategiska tekniker från forskning till kommersialisering och att förbättra incitamenten för industrietableringar. Industrin behöver enligt regeringen ha goda förutsättningar att öka sin innovationskraft, öka sin produktivitet och minska sin klimatpåverkan, för att kunna vara konkurrenskraftig samt reducera sina oönskade strategiska beroenden.

Strategin innehåller åtgärder inom fyra områden:

- forskning och innovation som möjliggör teknikledarskap
- motståndskraft och försörjningsberedskap i osäkra tider
- riskdelning och finansiering för en växande industri i omställning
- grundläggande ramvillkor som skapar förutsättningar för industrin.

Inom ramen för strategin har bl.a. Vinnova fått i uppdrag att genomföra insatser för excellenskluster och strategiska teknikområden. Därtill betonas i strategin vikten av att verka för en enklare, mer jämn och effektiv tillståndsprocess i hela landet.

Accelerationskontor för att underlätta industrins omställning

I juni 2024 tillsatte regeringen en kommitté i form av ett accelerationskontor för att underlätta industrins omställning (dir. 2024:57). Kommittén ska stödja regeringen i att stärka konkurrenskraften för företag i Sverige genom att aktivt främja koordinering av offentliga och privata aktörer som deltar i samhällsomvandlingen som följer av större industrietableringar och expansion av

befintliga verksamheter. Syftet med uppdraget är att underlätta industrins omställning till fossilfria produktionsprocesser, t.ex. genom att bidra till en mer effektiv tillståndsprövning, genom andra åtgärder inom statlig förvaltning samt genom att identifiera och omhänderta investerings- och etableringshinder.

Accelerationskontoret ska ledas av två industrisamordnare och ska bl.a.

- i samverkan med berörda intressenter ta fram förslag till lösningar på målkonflikter och risker i industriomställningen till fossilfria produktionsprocesser samt proaktivt initiera åtgärder innan sådana problem uppkommer
- analysera olika finansieringsformer och möjligheter till synergier, inklusive befintliga finansieringsinstrument på nationell nivå och EU-nivå, som syftar till att påskynda industrins omställning till fossilfria processer och vid behov föreslå åtgärder som kan bidra till en mer effektiv användning av befintliga medel, en mer gynnsam investeringsmiljö och större mobilisering av privata investeringar.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2026.

Industriklivet

Industriklivet är ett klimatpolitiskt styrmedel för att stödja ny teknik och andra innovativa lösningar som minskar växthusgasutsläppen. Riksrevisionen har granskat Industriklivet i rapporten *Industriklivet – planering, genomförande och uppföljning* (RiR 2024:17). Syftet med granskningen var att undersöka huruvida regeringen och Energimyndigheten har hanterat Industriklivet så att det effektivt kan bidra till industrins klimatomställning och därigenom till Sveriges klimatmål. Riksrevisionens övergripande slutsats är att både regeringens utformning av och Energimyndighetens arbete med Industriklivet har flera brister. Riksrevisionen bedömde därmed att det finns en risk för att Industriklivet inte på ett effektivt sätt bidrar till vare sig industrins klimatomställning eller Sveriges klimatmål.

I skrivelse 2024/25:84 Riksrevisionens rapport om Industriklivet redovisar regeringen sin bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Regeringen välkomnade Riksrevisionens granskning och instämde i vissa av de rekommendationer som Riksrevisionen har gett. Regeringen gjorde bl.a. delvis en annan bedömning när det gäller risken att Industriklivet stöder projekt som saknar förutsättningar samt instämmer delvis i att Industriklivet kan bidra än mer effektivt till industrins omställning. Däremot delade regeringen inte Riksrevisionens bedömning att målgruppen för Industriklivet är relativt otydlig och att skillnaden i krav på beräkningar av investeringars utsläppsminskningar inom Klimatklivet respektive Industriklivet inte är rimlig. Skrivelsen behandlades av miljö- och jordbruksutskottet under våren 2025 (bet. 2024/25:MJU15). Miljö- och jordbruksutskottet ställde sig bakom regeringens bedömningar och föreslog att riksdagen skulle lägga skrivelsen till handlingarna.

Av skrivelsen framgår även att regeringen den 16 januari 2025 gav Naturvårdsverket i uppdrag att tillsammans med Energimyndigheten se över en eventuell överlappning mellan Klimatklivet och Industriklivet och vid behov föreslå justeringar i respektive stödförordning (KN2025/00083). Myndigheterna redovisade uppdraget i december 2025 till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) och framförde då att den befintliga överlappningen i allt väsentligt är motiverad, bl.a. för att det ska finnas möjlighet för näringslivet att få stöd för investeringar som har betydelse för klimatomställningen. En skarpare gränsdragning riskerar enligt rapporten att begränsa möjligheterna för vissa projekt att få stöd, vilket kan leda till att klimatomställningen fördröjs. Därtill täcker de båda stödsystemen i huvudsak olika områden. Mot denna bakgrund ser myndigheterna inte några skäl till att i dagsläget förändra gränsdragningen mellan kliven.

Given för ren industri

Den 26 februari 2025 presenterade Europeiska kommissionen den nya given för ren industri, vilken är en del av den kompass för konkurrenskraft och hållbart välstånd som kommissionen lanserade den 29 januari 2025. Given för ren industri syftar till att ge EU bättre förutsättningar för innovation, investeringar och en mer motståndskraftig industri. Den nya given ska fungera som en flerårig plan med fokus på att fasa ut fossila bränslen inom industrin och främja investeringar och öka motståndskraften inom industrin. Initiativet tar ett samlat grepp om energi-, industri-, handels- och investeringspolitiken och har särskilt fokus på energiintensiva industrier samt tillverkning av ren teknik.

Som ett led i genomförandet av given för ren industri antog kommissionen, den 25 juni 2025, ett meddelande om en ram för statliga stödåtgärder till stöd för given för en ren industri (C/2025/3602). Meddelandet anger de villkor under vilka medlemsstaterna kan utforma och vidta statliga stödåtgärder för att stimulera investeringar i bl.a. förnybar energi, utfasning av fossila bränslen inom industrin och utbyggnad av tillverkningskapacitet för nettonollteknik. Ramen ersätter den tidigare tillfälliga kris- och omställningsramen och syftar till att ge ökad förutsebarhet för investeringar, samtidigt som konkurrenssnedvridningar begränsas och den inre marknadens funktion värnas. Tillämpningen av detta beslut gäller fram till den 31 december 2030.

Miljötillståndsutredningen

Regeringen beslutade i juni 2023 att tillsätta Miljötillståndsutredningen med uppdrag att föreslå hur tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förenklas och förkortas genom att göra prövningen mer flexibel, effektiv och förutsebar (dir. 2023:78). Till särskild utredare utsågs juristen Camilla Adolfsson.

Utredningen överlämnade den 21 januari 2025 betänkandet En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98) till regeringen. I betänkandet föreslogs bl.a. en ny prövningsmyndighet med

ansvar för hela miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocessen. Länsstyrelsens och miljöprövningsdelegationernas ansvar för dagens samrådsprocess skulle flyttas till den nya myndigheten, och företag och andra verksamhetsutövare skulle därmed ha kontakt med en myndighet genom hela processen. För att underlätta tillämpningen av regelverket föreslog utredningen även en ny samlad reglering om miljöprövning i ett nytt kapitel i miljöbalken samt att en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess ska införas. Processen förändras därmed så att den motsvarar EU-rättens krav.

Regeringen har beslutat om tilläggsdirektiv (dir. 2025:2) som innebär att Miljötillståndsutredningen även bl.a. ska

- utreda hur handläggningstiden i plan- och byggprocessen kan förkortas
- analysera om den totala handläggningstiden för tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förkortas
- föreslå hur industriutsläppsdirektivet bör genomföras i det nya systemet för miljöprövning.

Det nya uppdraget delredovisades i december 2025 i den del som gäller att korta tidsåtgången för prövning i plan- och byggprocessen och i samband med överklagande enligt miljöbalken. Övriga delar ska slutredovisas senast den 31 mars 2026.

Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher

Under våren 2024 behandlade riksdagen regeringens skrivelse Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111, bet. 2023/24:NU19, rskr. 2024/25:255). I skrivelsen redovisas regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher, mot bakgrund av bl.a. teknik- och branschutvecklingen och de behov som finns på området. Strategin syftar även till att öka företagens potential för bl.a. tillväxt, sysselsättning och export. Av strategin framgår bl.a. att de kulturella och kreativa branscherna ska ha en god kompetensförsörjning och ett stort och växande internationellt genomslag och att exporten ska öka. Det framkommer också att företag och offentliga aktörer ska ha god kunskap om upphovsrätt och upphovsrättens betydelse för företagande inom kulturella och kreativa branscher och de förutsättningar som den tekniska utvecklingen ger.

Strategin är avsedd att gälla under en tioårsperiod (2024–2033) och inbegriper en övergripande vision med sex strategiska mål inom lika många prioriterade områden:

- nationell statistik
- kunskaper om upphovsrätt
- rådgivning, stöd, finansiering och regelkostnader
- kompetensförsörjning och trygghetssystem
- livsmiljöer och näringsliv i hela landet
- det internationella genomslaget för de kulturella och kreativa företagen.

I skrivelsen hänvisade regeringen också till strategin för Sveriges utrikes-handel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758), som antogs av regeringen i november 2023. Regeringen konstaterade även bl.a. att ett högkvalitativt stöd till företag inom kulturella och kreativa branscher, som t.ex. dataspelsbranschen, bidrar både till en ökad svensk export och till att sprida kännedom om Sverige och varumärket Sverige.

Av skrivelsen framgår även hur regeringen avser att arbeta med strategin. Genomförandet av den tioåriga strategin är ett löpande arbete som samordnas av Kulturdepartementet. En delutvärdering av strategin ska göras 2026.

Tillväxtverkets arbete med kulturella och kreativa näringar

Tillväxtverket ansvarar i samverkan med andra myndigheter för att utveckla statistik om de kulturella och kreativa näringarna i Sverige. Myndigheten har också bidragit till att skapa paraplyorganisationen Kreativ sektor som består av fyra branschorganisationer inom dataspel, film och tv, musik samt kommunikation och medier, som tillsammans med Tillväxtverket tagit fram en strategistudie med samma namn som organisationen. Vidare har myndigheten lett ett antal studier för att främja näringens utveckling. Tillväxtverket har också tagit fram branschguider för kulturella och kreativa näringar som finns tillgängliga på portalen verksamt.se.

Kulturutskottets kunskapsöversikt om dataspel

Kulturutskottets arbetsgrupp för uppföljning och utvärdering tog under 2025 fram en kunskapsöversikt om dataspel och brädspel (2025/26:RFR6) efter beslut av kulturutskottet den 24 oktober 2024. Syftet med kunskapsöversikten är att ge ett kunskapsunderlag för framtida beslut inom kulturutskottets ansvarsområde när det gäller data- och brädspelsbranschen. Studien består av dels en kartläggning av spelbranschens förutsättningar, dels en omvärldsanalys av fem länders gamingpolitik, dels goda exempel från regioner i Sverige där branschen har utvecklats positivt. I rapporten redovisas resultaten av kunskapsöversikten samt arbetsgruppens iakttagelser och bedömningar. Av rapporten framgår bl.a. att flera aktörer anser att Sverige behöver en nationell strategi för dataspelsbranschen. Vidare framgår att aktörer inom dataspelsbranschen har svårt att få kulturstöd på grund av kultursamverkansmodellens uppbyggnad och eftersom dataspel inte utpekas som ett specifikt område. En konsekvens av detta är att Statens kulturråd inte har några projekt- eller verksamhetsbidrag riktade till dataspel.

Utredning om förenklade skatteregler för att underlätta och främja egenföretagande

Regeringen tillsatte i december 2019 en utredare för att se över beskattningen av enskilda näringsidkare (dir. 2019:102). Regeringen utsåg Christina Eng, ordförande för Skatterättsnämndens avdelning för direkt skatt, till särskild utredare. Syftet med översynen var att göra det mindre komplicerat att starta

och driva en enskild näringsverksamhet. Utredaren skulle enligt direktiven bl.a. lämna förslag på ett system där beskattningen bestäms schablonmässigt baserat på en verksamhets omsättning som ett alternativ till konventionell inkomstbeskattning för enskilda näringsidkare vars omsättning understiger en viss gräns och som inte har några anställda. Utredaren skulle även analysera om en sådan ordning kan främja delningsekonomin utveckling och ekonomin utveckling i allmänhet. Delbetänkandet Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare redovisades i september 2020 (SOU 2020:50) och slutbetänkandet Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen redovisades i juli 2021 (SOU 2021:55).

Finansdepartementet har även tagit fram promemorian Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut (Fi2024/00135). I promemorian föreslogs höjningar av vissa förenklade beloppsgränser som gäller för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut.

I budgetpropositionen för 2025 behandlades promemorians förslag och de förslag i betänkandet Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare som avser tillämpningsgränsen för räntefördelning (prop. 2024/25:1, bet. 2024/25:FiU1). Resterande förslag i betänkandena SOU 2020:50 och SOU 2021:55 bereds fortfarande inom Regeringskansliet (Finansdepartementet).

Handel med järn- och metallavfall

Regeringen beslutade i februari 2021 om ett uppdrag till ett flertal myndigheter om förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet (M2021/00438). Uppdraget slutredovisades i skrivelsen Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet (NV 02193-21) som överlämnades till regeringen i mars 2022. I skrivelsen konstaterades att det finns problem när det gäller samverkan, tillsyn, gränskontroll och förebyggande av brott. I juni 2022 gav regeringen myndigheterna nya uppdrag om ytterligare åtgärder mot brottslighet inom avfallsområdet (M2022/00531), däribland att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 1 mars 2026.

I juni 2022 gav regeringen även en särskild utredare i uppdrag att se över sanktionssystemet i miljöbalken och hur miljöbrottsbekämpningen ska stärkas (dir. 2022:69 och dir. 2023:139). Som särskild utredare i Miljöstraffrättsutredningen utsåg regeringen den f.d. åklagaren Helena Eckerrot Flodin. Översynen syftade till att säkerställa att det miljörättsliga sanktionssystemet är effektivt och att samhällets möjligheter att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra överträdelser av miljölagstiftningen förbättras. Utredaren hade bl.a. även i uppdrag att ta ställning till om det är lämpligt att införa ett förbud mot kontanthantering vid avfallshantering och närallgigande verksamheter och vid behov föreslå ett sådant förbud.

I betänkandet En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem (SOU 2025:14) lyfte utredningen fram att införandet av ett förbud mot kontanthantering skulle försvåra för gärningspersoner att sälja och göra sig av

med stulna metaller, vilket troligen skulle påverka benägenheten att stjäla metaller samt minska antalet hälerier och möjligheterna till penningtvätt. Utredningens bedömning är att eftersom det redan finns ett regelverk som innehåller åtgärder mot penningtvätt och som inbegriper regler om kontanthantering och tillsyn, bör ett eventuellt behov av ett kontantförbud och lämpligheten av ett sådant förbud övervägas i det regelverket. Utredningen anser därmed inte att det är lämpligt med en särlösning på miljörättens område.

Utredningen remitterades under sommaren 2025. De förslag som avser en översyn av regleringen när det gäller vandelsprövningen, att införa ett nationellt tillsynsregister, att införa regionala samverkansfunktioner och att införa ett nytt avfallsbrott bereds fortfarande inom Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Frågan om att införa ett förbud mot kontanthantering vid handel med järn- och metallavfall behandlades av näringsutskottet våren 2025 (bet. 2024/25:17 Näringspolitik). Utskottet framhöll då att det är viktigt att motverka den oseriösa handeln med metallavfall och ansåg att det därför bör införas ett nationellt kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall. Att endast tillåta digitala betalningar gör det enklare att kontrollera misstänkt avfallshantering och försvåra för den organiserade brottsligheten, menade utskottet. Mot denna bakgrund ansåg utskottet att riksdagen borde rikta ett tillkännagivande till regeringen och tydliggöra att den bör vidta åtgärder för att införa ett nationellt kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Timmerförordningen och förordningen om avskogningsfria produkter

I oktober 2010 antogs EU:s timmerförordning (EUTR) i syfte att motverka handel med olagligt avverkat timmer och olagliga timmerprodukter på EU:s marknad. Förordningen bygger på ett förbud mot att släppa ut sådana produkter på marknaden samt krav på att vissa aktörer tillämpar ett system för tillbörlig aktsamhet för att säkerställa att timret har avverkats i enlighet med gällande lagstiftning i ursprungslandet. EUTR är därmed inriktad på laglighetskontroll och omfattar timmer och vissa timmerprodukter.

I maj 2023 antogs förordningen om avskogningsfria produkter (EUDR), som ersätter EUTR. EUDR har ett bredare syfte och har som ändamål att minska EU-marknadens bidrag till global avskogning. Utöver trä omfattar EUDR även flera andra råvaror och deras derivat, däribland kakao, kaffe, soja, nötkreatur, oljepalm och gummi. En skillnad i förhållande till EUTR är att EUDR innehåller ett materiellt krav på att produkter ska vara avskogningsfria, utöver kraven på att de ska vara producerade i enlighet med relevant lagstiftning i produktionslandet. Detta innebär att råvaror och produkter inte får härröra från mark som avskogats eller där skogsförstörelse skett efter det fastställda referensdatumet den 31 december 2020. Därmed har regelverkets omfattning utvidgats från enbart laglig avverkning till att även omfatta

marknadsanvändningens utveckling över tid. Vidare har EUDR mer långtgående krav på spårbarhet och kontroll än EUTR. Förordningen kräver att berörda aktörer lämnar en standardiserad förklaring om tillbörlig aktsamhet i ett EU-gemensamt informationssystem innan produkter släpps ut, görs tillgängliga eller exporteras. Därtill innehåller förordningen krav på geolokaliseringssuppgifter för produktionsytor och tillämpas även på export från EU. När EUDR börjar tillämpas upphävs i huvudsak EUTR. Samtidigt gäller vissa övergångsbestämmelser som innebär att EUTR ska fortsätta att tillämpas under en begränsad period för vissa träprodukter som producerats före EUDR:s ikraftträdande.

Som en del av genomförandet av förordningen om avskogningsfria produkter presenterade kommissionen i oktober 2025 ett förslag till riktade förenklingsåtgärder och en senareläggning av förordningens tillämpning. Kommissionen angav i sin motivering att ytterligare förberedelse tid var nödvändig för berörda aktörer och behöriga myndigheter samt praktiska utmaningar kopplade till utvecklingen av it-system, insamling av geolokaliseringssuppgifter och anpassning av leverantörskedjor. Den 5 december 2025 nådde Europaparlamentet och rådet en överenskommelse om revideringen som bl.a. innebär en senareläggning av förordningens tillämpning. Den senarelagda tillämpningen innebär att EUDR ska börja tillämpas den 30 december 2026 för stora och medelstora företag och den 30 juni 2027 för mikro- och småföretag. De riktade förenklingsåtgärderna syftar bl.a. till att tydliggöra ansvarsfördelningen i leverantörskedjan, begränsa antalet aktörer som behöver lämna aktsamhetsförklaringar samt minska den administrativa bördan, utan att ändra förordningens övergripande mål eller materiella krav.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden med förslag om särskilda näringsgrenar och branscher som är liknande eller identiska med de som är aktuella i detta avsnitt, senast våren 2025 (bet. 2024/25:NU17). Det gäller exempelvis förslag om industrifrämjande åtgärder, om regeringens strategi för de kulturella och kreativa näringarna, om spelbranschen och om besöksnäringen. Motionsyrkandena avstyrktes bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Företrädare i utskottet för Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet framförde sin syn i olika reservationer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlar i detta avsnitt motionsyrkanden med förslag som rör olika näringsgrenar och branscher, om bl.a. industrifrämjande åtgärder, kulturella och kreativa näringar, spelbranschen och den s.k. delningsekonomin.

När det gäller industrifrämjande åtgärder lämnar motionärerna bl.a. förslag som lyfter fram behovet av reformer med anledning av industriomställningen.

Det handlar exempelvis om investeringar i infrastruktur och utbildning, ökad statlig finansiering, behovet av långsiktig planering och förutsättningarna för samverkan och samplanering av den snabba samhällsutbyggnaden. Utskottet vill påminna om att yrkanden med likalydande förslag avstyrktes av utskottet så sent som våren 2025. Utskottet hänvisar därför i första hand till de ställningstaganden som gjordes då.

Utskottet noterar även ett antal motionsyrkanden med förslag bl.a. om att sluta en industripakt med näringslivet, tydliga stöd till industriprojekt, kortare tillståndprocesser, gemensamma färdplaner för den gröna omställningen och incitament för kommuner som möjliggör etablering av nya industrier. När det gäller dessa förslag vill utskottet lyfta fram den industristrategi som regeringen presenterade i juni 2025 som syftar till att ge förutsättningar för en växande teknikledande och fossilfri industri som ökar Sveriges konkurrenskraft och motståndskraft. Utskottet vill även påminna om att regeringen arbetar med att stärka miljöprövningsprocessen så att svensk industri effektivt ska kunna göra investeringar och hantera klimatomställningens utmaningar. Åtgärder har även vidtagits som syftar till att förenkla och samordna olika tillståndprocesser. Härutöver har Accelerationskontoret fått i uppdrag att analysera kommunernas incitament att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning. Därtill vill utskottet liksom tidigare framhålla vikten av goda villkor och långsiktiga förutsättningar för att stärka industrins konkurrenskraft och för att ta en ledande roll i utvecklingen av en energieffektiv, grön och cirkulär produktion. För den svenska industrin ställer klimatförändringarna och teknikutvecklingen höga krav på en allt snabbare omställning och ökad motståndskraft. Utskottet anser sammantaget att förslagen kan avslås av riksdagen med hänvisning till de insatser som görs.

I några motionsyrkanden lämnas förslag om kulturella och kreativa näringar, bl.a. om innehållet i regeringens strategi för kulturella och kreativa branscher, om särskilda satsningar och om att utforma stöd så att de även kan komma företag inom dessa näringar till godo. Som redogjorts för har utskottet tidigare under valperioden behandlat regeringens skrivelse Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111, bet. 2023/24:NU19). I detta sammanhang framhöll utskottet bl.a. att de kulturella och kreativa branscherna bör ses som en ny basnäring. Vidare framhöll utskottet sin uppfattning att systemen för råd, stöd och finansiering till företag bör vara generella men att det även är betydelsefullt med kunskaper om dels olika branschers specifika utvecklingsförutsättningar, dels strukturella förutsättningar och kapacitet i olika delar av landet. Utskottet betonade även att det är viktigt att de myndigheter och andra aktörer som förmedlar råd, stöd och finansiering till företag, innovation och konstnärlig verksamhet samverkar, så att deras kompetenser stärker varandras uppdrag där det är relevant. Som även tidigare har redovisats har utskottet tidigare under valperioden behandlat och avstyrkt yrkanden med ett liknande innehåll som de här aktuella förslagen (bet.

2024/25:NU17). Utskottet ser fortfarande inga skäl för riksdagen att uppmana regeringen att vidta åtgärder med anledning av dessa förslag.

I ett motionsyrkande föreslås en revidering av regeringens nyssnämnda strategi för företag i kulturella och kreativa branscher. Utskottet vidhåller sin uppfattning att regeringen i strategin tydliggör sina prioriteringar på området och det kommande arbetet med att främja företag i kulturella och kreativa branscher. Utskottet vill även påminna om att strategin ska utvärderas under 2026. Detta arbete bör inväntas.

När det gäller motionsyrkanden med förslag om förutsättningarna för spelbranschen, bl.a. om att införa en nationell spelstrategi, om en dialog med spelbranschens företrädare, om att inkludera spelbranschen i den befintliga näringslivsstrukturen och om att överföra kompetens till andra sektorer, är även dessa förslag likalydande med motioner som behandlades av utskottet under våren 2025 (bet. 2024/25:NU17). Med anledning av dessa förslag vill utskottet därför i första hand hänvisa till tidigare ställningstaganden. Utöver dessa förslag noterar utskottet motionsyrkanden med förslag bl.a. om en nationell samordnare för dataspelsbranschen och om andra insatser som syftar till att främja branschen. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att företag inom dataspelsbranschen räknas till de kulturella och kreativa näringarna och att svenska spelföretag sedan flera år tillbaka är internationellt framgångsrika. För att värna Sveriges position som internationellt ledande inom området är det enligt utskottets mening viktigt att beakta de kulturella och kreativa företagens betydelse för Sveriges tillväxt och välfärd. Spelbranschen och frågan om att inrätta en nationell samordnare belyses även i den kunskapsöversikt om dataspel och brädspel som kulturutskottet tog fram under 2025. Utskottet kan konstatera att kunskapsöversikten bidrar med värdefull information om såväl utmaningar för olika aktörer verksamma inom dataspel och brädspel som spelbranschens förutsättningar.

Med anledning av ett motionsyrkande med förslag om att införa ett nationellt kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall vill utskottet påminna om det tillkännagivande med denna innebörd som riksdagen riktade till regeringen under våren 2025. Enligt utskottets mening är det viktigt att motverka den oseriösa handeln med metallavfall; däremot bör regeringens behandling av tillkännagivandet inväntas.

Vidare efterfrågas i några motionsyrkanden tillkännagivanden om bättre förutsättningar för delningsekonomin. Som redovisas ovan har utskottet behandlat och avstyrkt identiska yrkanden tidigare under valperioden (bet. 2024/25:NU17). Utskottet hänvisar till dessa ställningstaganden.

Därutöver finns dels ett yrkande med förslag om att utreda inrättandet av en ny myndighet för ekonomiskt försvar och näringslivets integrering i totalförsvaret, dels yrkanden med förslag om att främja snickeriföretagen och träbyggnadsbranschen, bl.a. genom att använda svensk småhusproduktion för återuppbyggnaden av Ukraina. Utskottet vill med anledning av dessa förslag hänvisa till att regeringen har beslutat att utveckla myndighetsstrukturen för civilt försvar och beredskap genom att tillsätta en ny beredskapssektor för

industri, byggande och handel. Regeringen har även föreslagit att en försvars-innovationsenhet ska etableras. Utskottet är positivt till regeringens initiativ, vilka syftar till att stärka samhällets motståndskraft och försörjningsberedskap. När det gäller återuppbyggnaden av Ukraina står utskottet även bakom att de särskilda exportkreditgarantierna för affärer med Ukraina har utökats under 2026 och att regeringen har angett att den stöttar svenska företags deltagande i återuppbyggnaden genom Business Swedens närvaro i Kiev. När det gäller dessa motioner vill utskottet även hänvisa till att Europaparlamentet och rådet i december 2025 nådde en överenskommelse om en revidering av förordningen om avskogningsfria produkter som bl.a. innebär förenklings-åtgärder och en senareläggning av förordningens tillämpning. Överenskommelsen innebär bl.a. att ansvarsfördelningen i leverantörskedjan tydliggörs och att den administrativa bördan minskar.

Mot denna bakgrund ser utskottet inga skäl för riksdagen att bifalla de aktuella förslagen. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Reservationer

1. Allmänt om företagsfrämjande, punkt 1 (S)

av Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S) och Isak From (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 i denna del, 4, 7, 11, 12, 17, 18, 43 och 44 samt

avslår motionerna

2025/26:59 av Josef Fransson (SD),

2025/26:128 av Rashid Farivar (SD),

2025/26:588 av Jessica Stegrud (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:731 av Lili André (KD),

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6,

2025/26:2181 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 3, 9 och 10,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1–3 och 6,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 2, 6, 15, 16, 21 och 26,

2025/26:3299 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M),

2025/26:3300 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1,

2025/26:3315 av Janine Alm Ericson (MP),

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 32, 33, 90 och 94,

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 26,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 74,

2025/26:3667 av Magnus Berntsson (KD) och

2025/26:3798 av Helena Gellerman (L).

Ställningstagande

Sverige är ett av världens mest attraktiva länder för startup- och scaleup-företag. För att inte tappa denna position anser vi att regeringen bör utforma nya samverkansprogram som tar fasta på Sveriges styrkor och samlar olika branscher. Startup- och scaleup-företag bör vara en självklar del av dessa samverkansprogram. Vidare anser vi att Sverige behöver en nationell plattform som löpande samlar och analyserar behov och utmaningar för tillväxten av startup- och scaleup-företag. En sådan plattform skulle dels kunna bidra till att berörda parter inom politik, näringsliv och investerare kan rikta insatser dit de

ger störst effekt, dels vägleda företagen till olika instanser för rådgivning, utbildning och stöd. En nationell plattform skulle även kunna samla data om Sveriges innovationssystem och höginnovativa bolag.

Under de senaste åren har antalet konkurser ökat. För att förbättra företagsklimatet och minska antalet konkurser bland småföretag anser vi att regeringen bör vidta kraftfulla åtgärder, exempelvis genom att erbjuda tidigt stöd och rådgivning till företag som därigenom kan minska risken för eller undvika ekonomiska kriser. Vi ser även ett behov av förenklade kontakter mellan entreprenörer och myndigheter och av utbildning och stöd i ekonomisk planering för småföretagare. Vi menar att det bör inrättas en konkursakut för företag som kan erbjuda dessa åtgärder.

Vi anser även att regeringen bör verka för att utöka möjligheterna till korttidsarbete. I syfte att rädda jobb möjliggjorde den tidigare regeringen korttidsarbete under pandemin. Men det fusk och överutnyttjande som rapporterades efter pandemin visar på behovet av ett uppstramat regelverk. Bland annat måste systemet för korttidsarbete vara konkurrenskraftigt jämfört med andra länder så att svenska företag inte missgynnas på den globala marknaden. Vi menar därför att de förslag som presenterades i betänkandet En ny lag om stöd vid korttidsarbete – ett mer förutsägbart, förenklat och stärkt regelverk (SOU 2022:65) och som sedan flera år ligger på regeringens bord snarast bör genomföras.

Sverige står inför stora samhällsutmaningar där klimatomställningen, digitaliseringen och den globala konkurrensen kräver en samlad och långsiktig strategi för innovation. Flera länder har utvecklat nationella innovationsstrategier som ger tydliga spelregler, stabila villkor för investeringar och en riktning för forskning och utveckling. Utan en motsvarande strategi riskerar Sverige att förlora både konkurrenskraft och attraktionskraft för internationella investeringar. En nationell innovationsstrategi skulle bl.a. också skapa förutsättningar för bättre samordnade insatser mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor och för att säkerställa att satsningar på ny teknik bidrar till både hållbar tillväxt och nya arbetstillfällen.

I stället för att investera i höginnovativa bolag har regeringen genomfört nedskärningar på innovationsområdet, vilket har resulterat i att flera bolag inte har kunnat kommersialisera sina innovationer. Vi anser att regeringen bör öka stöden till Sveriges innovationssystem och presentera en nationell innovationsstrategi. Det behövs även en strategi för deeptechbolag. Vidare ser vi en ökad efterfrågan på testbäddar. Konkurrensen är stor och det finns en påtaglig risk att svenska innovationer flyttar utomlands när behoven av testmiljöer inte kan mötas nationellt. Därför anser vi att regeringen bör se över på vilket sätt fler testbäddar kan skapas i Sverige och göras tillgängliga för företag.

Vidare anser vi att Sveriges ledande ställning inom forskning och innovation behöver omsättas till ökad export och fler internationella affärer. Det kommer att kräva starka forsknings- och innovationsmiljöer, fler internationella samarbeten och ett samlat grepp för kommersialisering och export av svenska innovationer. Vi anser därmed att innovationspolitiken behöver

integreras tydligare i de handelsfrämjande insatserna. För att stärka svensk konkurrenskraft och motståndskraft behöver Sverige också utveckla både befintliga styrkeområden och bygga kapacitet inom strategiska och framväxande tekniker som driver framtidens värdeskapande. Detta kräver fortsatta satsningar på teknikutveckling men även initiativ för att etablera och utveckla fler strategiska samarbeten med partnerländer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Allmänt om företagsfrämjande, punkt 1 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 26 och avslår motionerna

2025/26:59 av Josef Fransson (SD),

2025/26:128 av Rashid Farivar (SD),

2025/26:588 av Jessica Stegud (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:731 av Lili André (KD),

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6,

2025/26:2181 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 3, 9 och 10,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1–3 och 6,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 2, 6, 15, 16, 21 och 26,

2025/26:3299 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M),

2025/26:3300 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1,

2025/26:3315 av Janine Alm Ericson (MP),

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 32, 33, 90 och 94,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 74,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 i denna del, 4, 7, 11, 12, 17, 18, 43 och 44,

2025/26:3667 av Magnus Berntsson (KD) och

2025/26:3798 av Helena Gellerman (L).

Ställningstagande

I september 2022 undertecknade Sveriges innovationsmyndighet Vinnova ett samarbetsavtal med Israel. Israel är ett av de länder utanför Europa där Vinnova har lokal närvaro. Avtalet ingår i ett regeringsuppdrag och går ut på

att utveckla framtidens hållbara mat. Samtidigt pågår svältkatastrofen i Gaza. Jag ställer mig starkt kritisk till att en svensk myndighet har i uppdrag att på detta sätt arbeta med en ockupationsstat och anser att regeringen i nästkommande regleringsbrev för Vinnova bör ge myndigheten i uppdrag att avbryta det pågående innovationssamarbetet med Israel och stänga kontoret i Tel Aviv.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Allmänt om företagsfrämjande, punkt 1 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1–3 och 6 samt

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 74 och avslår motionerna

2025/26:59 av Josef Fransson (SD),

2025/26:128 av Rashid Farivar (SD),

2025/26:588 av Jessica Stegrud (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:731 av Lili André (KD),

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6,

2025/26:2181 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 3, 9 och 10,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 2, 6, 15, 16, 21 och 26,

2025/26:3299 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M),

2025/26:3300 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1,

2025/26:3315 av Janine Alm Ericson (MP),

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 32, 33, 90 och 94,

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 26,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 i denna del, 4, 7, 11, 12, 17, 18, 43 och 44,

2025/26:3667 av Magnus Berntsson (KD) och

2025/26:3798 av Helena Gellerman (L).

Ställningstagande

Startup- och scaleup-företagen utgör en liten andel av de små och medelstora bolagen men har en förmåga att skapa jobb och värde som gör att de är otroligt

viktiga för svensk ekonomi. För att förbättra förutsättningarna för denna grupp av bolag anser jag att det skulle behövas en oberoende organisation och en sammanhållen strategi för startup- och scaleup-företag. De befintliga inkubatorerna måste däremot få det stöd som behövs redan i dag. Det är avgörande för att de bolag som inte startat på universitet och högskolor ska få bättre möjligheter att nå kontakter och kapital i Sverige och internationellt. Det är framför allt viktigt för inkubatorer som ligger långt från storstäderna men också för grupper som inte har tillgång till kapital och kontakter.

Innovationer, kommersialisering och storskaliga satsningar på klimatomställning ger hopp om hållbar tillväxt. För att skapa goda förutsättningar för innovationer behövs ett dynamiskt system för demonstration och uppskalning av nya idéer. För att underlätta en innovationsdriven tillväxt behövs också dialog mellan forskningsinstitutioner, berörda myndigheter och entreprenörer. En sådan dialog kan även underlätta för kommersialisering och uppskalning av nya idéer. Vidare skulle en förbättrad kommersialisering medföra att en större del av det värde som skapas från svenska innovationer stannar i Sverige. Enligt min mening behöver därför villkoren för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering förbättras. För att den verksamhet som genomförs på svenska universitet och högskolor ska få fullt genomslag behöver staten även stärka samverkan mellan lärosäten och med näringslivet.

Trots att näringslivet redan i dag avsätter stora summor för forskning och utveckling behöver de samlade forskningsanslagen från såväl näringslivet som det offentliga öka. Forskningsinstitutet och inkubatorerna behöver också stärkas eftersom de har en viktig roll när det gäller att knyta ihop akademi, grundforskning och näringsliv, bl.a. genom att erbjuda mötesplatser, testbäddar och demonstrationsanläggningar som är viktiga för framgångar i innovationsprocessen och för en framgångsrik kommersialisering. Kapital krävs även för kommersialisering av innovationer. Privat kapital är grunden, men statligt kapital har en viktig kompletterande roll. För att säkerställa en god miljö för fler innovationer är det viktigt att staten kan gå in som medfinansiär, exempelvis för innovationer med högre risk eller som har en längre väg till framgång. Statligt kapital behövs även för de satsningar som gör att svenska företag ska kunna bidra till att nå de globala klimatmålen.

Avslutningsvis anser jag att regeringen bör undersöka möjligheten att öka satsningarna på det strategiska innovationsprogrammet för flyg (Innovair) i syfte att påskynda övergången till ett hållbart, fossilfritt och mer energieffektivt flyg samt till elektrifiering.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Allmänt om företagsfrämjande, punkt 1 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 2, 6, 15, 16, 21 och 26 samt

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 32, 33, 90 och 94 samt avslår motionerna

2025/26:59 av Josef Fransson (SD),

2025/26:128 av Rashid Farivar (SD),

2025/26:588 av Jessica Stegrud (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:731 av Lili André (KD),

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6,

2025/26:2181 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 3, 9 och 10,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1–3 och 6,

2025/26:3299 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M),

2025/26:3300 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1,

2025/26:3315 av Janine Alm Ericson (MP),

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 26,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 74,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 i denna del, 4, 7, 11, 12, 17, 18, 43 och 44,

2025/26:3667 av Magnus Berntsson (KD) och

2025/26:3798 av Helena Gellerman (L).

Ställningstagande

Näringslivet är avgörande för Sveriges klimatarbete och konkurrenskraft och behöver därför tydliga och långsiktiga förutsättningar för att i snabb takt kunna ställa om till fossilfrihet. Det finns ett stort behov av att politiken uppmuntrar, stöttar och manar på den gröna industrirevolutionen och hållbarhetsarbetet i alla branscher. All klimatomställning måste vara rättvis och solidarisk och samarbete och samverkan är centralt för att hejda klimatförändringen. Det är därför min uppfattning att det är viktigt att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan. Vidare har Sverige goda möjligheter till en stor miljöexport, och regeringen bör därför stödja detta genom att höja anslagen till forskning och innovation. Genom omställningen

av industriprocesser, transporter och energisektorn finns potential för en stark samhällsutveckling. Detta bör underlättas genom att även stödja digitalisering och en grön och social omställning för småföretag. Den tidigare regeringen beslutade om gröna kreditgarantier och gröna statliga garantier för att stötta industrins omställning. De gröna kreditgarantierna bör stärkas och utvecklas. I syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan bör regeringen även fortsätta att utveckla de statliga satsningarna, bl.a. Almis stöd till de mindre företagens omställning. Vidare bör den befintliga stödtjänsten EU SME, som drivs på uppdrag av Vinnova, Tillväxtverket och Energi-myndigheten, få ett utvidgat uppdrag att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag att söka EU-finansiering med ett fokus på innovativa tekniker för klimatomställningen. Sveriges två nationella klimatstöd, Industriklivet och Klimatklivet, är också mycket viktiga för att näringslivet ska kunna öka sin omställningstakt. För att stötta projekt och företag anser jag att det därför är viktigt att stöden blir långsiktiga och att både Industriklivet och Klimatklivet stärks och utökas.

Sverige och Europa behöver en mångfald av stora och små företag som skapar möjlighet till försörjning och arbetstillfällen och bidrar till livskvalitet och utveckling. För att tillvarata människors entreprenörskap, innovationskraft och kreativitet behöver företagandet vara tryggt och enkelt. Det behövs förbättrade villkor och minskat regelkrångel för företagare. Jag anser därför att regeringen bör vidta åtgärder så att fler får möjlighet att styra över sitt arbete och skapa sin egen försörjning. Jag anser även att det ska vara lättare för mikroföretag att växa och anställa, bl.a. genom att se över skatter och avgifter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Åtgärder mot oseriösa företag, punkt 2 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 27 och avslår motionerna

2025/26:1 av Josef Fransson (SD),

2025/26:1941 av Mattias Jonsson och Amalia Rud Stenlöf (båda S) och

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 42.

Ställningstagande

Det finns stora problem med tillämpningen av offentlig upphandling. Alltför ofta är det lägsta pris som är vägledande, vilket leder till att oseriösa företag vinner upphandlingar genom att hålla låga priser på bekostnad av god arbetsmiljö och rimliga arbetsvillkor. På senare år har även kriminella etablerat sig inom välfärdsområdet efter att ha vunnit upphandlingar. Denna utveckling är systemhotande och måste stoppas. Exempelvis saknas det nationell koordinering mellan de upphandlande myndigheterna, vilket medför att oseriösa företag som upptäcks i en kommun eller region kan fortsätta att bedriva sin verksamhet i andra delar av landet. För att komma till rätta med dessa problem anser jag att regeringen dels bör utreda möjligheten att upprätta system där samtliga upphandlande myndigheter och statliga och kommunala bolag måste delta, dels bör utreda inrättandet av en s.k. svart lista över oseriösa företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Åtgärder mot oseriösa företag, punkt 2 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 42 och avslår motionerna

2025/26:1 av Josef Fransson (SD),

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 27 och

2025/26:1941 av Mattias Jonsson och Amalia Rud Stenlöf (båda S).

Ställningstagande

Företag utsätts både direkt och indirekt för brott. Dessutom används företag av kriminella för att kunna begå brott. För att motverka de indirekta brotten mot företag anser jag att näringsförbud bör användas i större omfattning, omfatta fler typer av brott och över längre tid. Företagare måste också kunna vara trygga med att ett bolag som säljs för avveckling inte säljs vidare.

Det är i dag lätt att starta företag och att administrativt ändra i styrelsers sammansättning och bolagsordning. Detta kan givetvis missbrukas och det är därför viktigt att Bolagsverket dels kan dela information från register, dels kan använda sig av digitala lösningar för att kunna se märkliga mönster och förändringar i företag. I sådana fall bör Bolagsverket kunna kalla firmatecknare till fysiska möten. Lösningen är inte att göra det administrativt krångligt för

företagare utan att ge brottsförebyggande myndigheter rätt verktyg att upptäcka och vidta åtgärder mot brottsliga företagare. Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör ge Bolagsverket i uppdrag att med digitala verktyg säkerställa att falska bolagsförsäljningar inte kan genomföras, att årsredovisningar är korrekta och att ägarregister och uppgifter om styrelsernas sammansättning uppdateras så snart ändringar görs.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

7. Vissa frågor om konkurrens, punkt 3 (S)

av Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S) och Isak From (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 19 och avslår motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 22,

2025/26:1320 av Petter Löberg och Joakim Järrebring (båda S),

2025/26:2095 av Sten Bergheden (M) och

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 17 och 20.

Ställningstagande

I dag är det ofta svårt att öppna nya matbutiker. Vi menar att det är s.k. konkurrenshämmande avtal och plan- och bygglagen som begränsar konkurrensen. Nyetablering av matbutiker bör därför förenklas, t.ex. genom att begränsa konkurrenshämmande avtal. Dessutom anser vi att den lokala konkurrensen på landsbygden måste öka. Detta kan exempelvis genomföras genom att regeringen prioriterar att EU-medel från regionalstödet riktas mot fungerande service och sund konkurrens på Sveriges landsbygder.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Vissa frågor om konkurrens, punkt 3 (V, MP)

av Birger Lahti (V) och Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 22 och
avslår motionerna
2025/26:1320 av Petter Löberg och Joakim Järrebring (båda S),
2025/26:2095 av Sten Bergheden (M),
2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 17 och 20
samt
2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 19.

Ställningstagande

Att två aktörer dominerar en marknad är ett marknadsmisslyckande, och de oligopol som finns i dag behöver därför brytas upp. Jag anser att regeringen bör införa ett marknadsundersökningsverktyg som ger Konkurrensverket möjlighet att identifiera och åtgärda strukturella problem på marknader där konkurrensen fungerar dåligt. Ett sådant verktyg skulle möjliggöra fördjupade analyser av marknadsdynamiken och ge myndigheten befogenheter att rekommendera eller vidta åtgärder såsom krav på avyttringar eller införande av regleringar för att motverka oskäligen affärsmetoder och öka konkurrensen. Liknande verktyg används redan framgångsrikt i länder som Storbritannien och Danmark. Nyligen föreslog även den finska konkurrens- och konsumentmyndigheten att ett sådant verktyg ska införas i Finland för att komma till rätta med problemen på veterinärmarknaden. Regeringen bör därför återkomma med ett lagförslag som innebär att ett marknadsundersökningsverktyg införs.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Vissa frågor om konkurrens, punkt 3 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 17 och 20
samt
avslår motionerna
2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 22,
2025/26:1320 av Petter Löberg och Joakim Järrebring (båda S),
2025/26:2095 av Sten Bergheden (M) och
2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 19.

Ställningstagande

Ett stort antal offentligt ägda bolag konkurrerar i dag med det privata näringslivet inom områden som inte tillhör det offentligas huvudsakliga verksamhet. Det offentliga ägandet bör därför minska och offentliga utförare bör som regel inte agera på den konkurrensutsatta marknaden och bidra till osunda konkurrensvillkor. För att motverka detta anser jag att konkurrenslagstiftningen behöver skärpas. Vidare bör Konkurrensverket ha som prioriterad uppgift att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar med privata företag.

Affärsverksamhet som det offentliga bedriver på konkurrensutsatta områden riskerar ofta att snedvrider konkurrensen. Däremot är det ibland svårt att dra en gräns mellan vad som är osund konkurrens från offentlig verksamhet och vad som inte är det. I konkurrenslagen finns särskilda bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet som innebär att staten, kommuner och regioner kan förbjudas att sälja varor eller tjänster på ett sätt som begränsar konkurrensen. Kommuner och regioner kan dessutom helt förbjudas att bedriva viss säljverksamhet. För att identifiera och undvika dessa gråzoner bör det enligt min mening finnas en policy för offentliga aktörer om hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas. Det finns också generellt behov av att sprida goda exempel på hur man skapar en sundare konkurrens.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Företagens kapitalförsörjning, punkt 4 (S)

av Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S) och Isak From (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 46 och avslår motionerna

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 7,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 30 och

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 92.

Ställningstagande

Ett öppet investeringsklimat innebär inte bara nya jobb, utan också nya marknader, kompetenser och kapital. Vi vill se en ny riktning för det statliga investeringsfrämjandet som kan fokusera på investeringar som utvecklar svenska styrkeområden, ökar takten i den gröna och digitala omställningen, främjar jobb och tillväxt i hela landet och stärker svensk motståndskraft. Dessa

fyra prioriteringar bör vara vägledande för arbetet med att attrahera, behålla och utveckla investeringar som bygger hela Sverige starkare. Samtidigt måste Sverige ha ett effektivt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden. Det nuvarande systemet riskerar att leda till att strategiskt viktiga investeringar inte hamnar i Sverige över huvud taget, vilket slår mot både den svenska motståndskraften och konkurrenskraften.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. Företagens kapitalförsörjning, punkt 4 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 7 och
avslår motionerna

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 30,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 92 och
2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 46.

Ställningstagande

En väl fungerande kapitalförsörjning är av avgörande betydelse för ett dynamiskt näringsliv. Kapitalförsörjning är ofta ett stort problem för småföretagare på landsbygden, inte minst vid nystart av företag. Det finns undersökningar som visar att det särskilt finns två problem när småföretag på landsbygden behöver skaffa kredit. Det ena är att fasta objekt, som fastigheter, har så låga värden att det är svårt att belåna dem för annan verksamhet. Det andra är att ju längre ifrån kreditgivare företagaren befinner sig, desto svårare är det att skaffa kredit. De lokala bankerna är också viktiga för kapitalförsörjning för företag på landsbygden. Eftersom de lokala bankerna generellt har bättre lokalkännedom och möjligheter att arbeta närmare företagen underlättas möjligheterna till kapital. Mot denna bakgrund anser jag att de statliga aktörerna bör få i uppdrag att redovisa sina investeringar utifrån om de görs i städerna eller på landsbygden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. Företagens kapitalförsörjning, punkt 4 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 30 och

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 92 och

avslår motionerna

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 7 och

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 46.

Ställningstagande

För att främja den gröna omställningen är det viktigt med goda förutsättningar för affärsutveckling och förbättrade villkor för små och medelstora företag. Statens stöd till företag bör anpassas så att de kan komma alla typer av företag till godo. Enligt min mening bör regeringen därför vidta åtgärder för att förbättra dels tillgången till riskkapital, dels möjligheterna till företagsrådgivning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Riktade insatser, punkt 5 (S, V)

av Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 14 och 15 samt

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 5, 6 och 22 samt

avslår motionerna

2025/26:536 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–4,

2025/26:552 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2025/26:727 av Malin Larsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2025/26:1025 av Jamal El-Haj (-) yrkande 4,

2025/26:1387 av Karin Sundin m.fl. (S),

2025/26:1448 av Johan Büser (S),
2025/26:2685 av Anna-Belle Strömberg m.fl. (S),
2025/26:2698 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),
2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 36–38,
2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 51–53 och 55,
2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 27 och
2025/26:3756 av Helena Gellerman (L).

Ställningstagande

För att säkerställa att Sverige inte förlorar viktiga innovationer och konkurrenskraft måste fler kvinnor få möjlighet att starta och driva företag. Vi anser att staten bör agera normerande så att fler kvinnor får se sina innovationer komma ut på marknaden, bl.a. med hjälp av statligt riskkapital. Mer behöver göras, och regeringen bör därför via regleringsbrev ge riktade uppdrag till relevanta myndigheter för att stärka kvinnors företagande och tillgång till riskkapital. Statliga aktörer bör också få i uppdrag att särskilt fokusera på att främja kvinnors innovationer och kommersialisering av deras idéer. Regeringen måste med andra ord vidta åtgärder för att öka jämställdheten bland företagare. Det är inte bara en fråga om rättvisa, utan är avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft.

Trots att antalet kvinnor som driver företag i Sverige har ökat, både bland små och medelstora företag och bland startup-företag, är andelen kvinnor som är företagare fortfarande betydligt lägre än motsvarande andel män som är företagare. Kvinnor har också i genomsnitt lägre representation i ledande befattningar, särskilt inom vissa branscher. En stor utmaning är tillgången till finansiering, och många entreprenörer som är kvinnor möter stora hinder när det gäller lån och investeringar. Den tidigare regeringen arbetade aktivt för att främja kvinnors företagande genom politiska åtgärder och ekonomiskt stöd, men det behövs ytterligare insatser. Så kallad gender due diligence är ett angreppssätt som syftar till att systematiskt integrera jämställdhetsperspektiv i investeringar, innovationsprocesser och företagsutveckling. Både Vinnova, OECD och UN Women framhåller metoden som ett verktyg för att frigöra innovationskraft och minska risker och systematiska snedfördelningar, exempelvis i tillgången till kapital eller representation i företagsledning, och att den därigenom kan bidra till mer hållbara och inkluderande ekonomiska system. Mot denna bakgrund anser vi att regeringen därför bör främja arbetet med gender due diligence genom att integrera jämställdhetsarbetet i innovationssatsningar så att fler innovationer kan kommersialiseras och bidra till att stärka Sveriges konkurrenskraft.

I ett osäkert geopolitiskt läge behöver Sverige ett motståndskraftigt och hållbart näringsliv. Kooperativa företag som ägs och drivs av sina medlemmar har visat sig vara stabila, långsiktiga och samhällsbyggande. Sverige präglas av en stark aktiebolagsnorm och stor okunskap om den kooperativa modellen. Detta hindrar framväxten av nya företag och leder till sämre villkor än i andra

länder, exempelvis USA, Frankrike och Spanien, där staten aktivt stärker kooperativt företagande. För att Sverige inte ska hamna på efterkälken menar vi att det behövs ett nationellt kunskapsprogram om kooperativt företagande som syftar till att öka förståelsen för kooperativa företagsformer hos myndigheter, rådgivare, finanssektorn och inom högre utbildning. Ett sådant program skulle stärka förutsättningarna för långsiktiga, lokalt förankrade företag som bidrar till beredskap, sysselsättning och levande samhällen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. Riktade insatser, punkt 5 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 36–38 och 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 51–53 och 55 samt avslår motionerna

2025/26:536 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–4,

2025/26:552 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2025/26:727 av Malin Larsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2025/26:1025 av Jamal El-Haj (-) yrkande 4,

2025/26:1387 av Karin Sundin m.fl. (S),

2025/26:1448 av Johan Büser (S),

2025/26:2685 av Anna-Belle Strömberg m.fl. (S),

2025/26:2698 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 27,

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 14 och 15,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 5, 6 och 22 samt

2025/26:3756 av Helena Gellerman (L).

Ställningstagande

Det behövs ett tydligt och strategiskt arbete för att öka jämställdheten inom näringslivet. Exempelvis är tillgången till fakta och statistik om kvinnors företagande, kvinnors ledning av företag och kvinnors ägande av företag bristfällig. Om förutsättningarna för kvinnors företagande ska kunna förbättras är tillgången på bättre faktaunderlag viktig. Jag anser därför att jämställdhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagarpolitiken. I linje med detta behöver de stöd som företag kan söka utformas så

att de också i högre grad söks. Detta gäller såväl kvinnodominerade som mansdominerade branscher. Frågan om hur företagarpolitiken effektivare kan bidra till såväl jämställdhet som tillväxt, och hur det arbetet ska organiseras, bör också utredas. Till detta hör frågan om hur stöden bättre kan anpassas för att bidra till tillväxt och utveckling i hela landet. Vidare behövs ett tydligt och strategiskt arbete för att öka jämställdheten inom näringslivet. Hur de statliga aktörerna agerar spelar en viktig roll för att öka jämställdheten. Berörda myndigheter måste därför ges tydliga och mätbara mål och de statliga medlen för företagande måste fördelas mer jämställt. Enligt min uppfattning bör regeringen även verka för att öka andelen kvinnor i ledande positioner och för att förbättra kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag.

Det är också viktigt att se företagandets potential som integrationsmotor. För många kvinnor som kommit till Sverige från andra länder kan företagande vara den enda möjligheten till ett jobb. För att förenkla möjligheterna för kvinnor med utländsk bakgrund att välja företagande som en väg till arbete behövs en särskild satsning, exempelvis genom att återupprätta programmet Investera i invandrarkvinnor. För denna grupp, men också i ett vidare perspektiv, bör även tillgången till mikrolån förbättras. Mikrolån kan vara av stor betydelse för den som vill ta ett första steg till eget företagande.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

15. Riktade insatser, punkt 5 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 27 och avslår motionerna

2025/26:536 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–4,

2025/26:552 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2025/26:727 av Malin Larsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2025/26:1025 av Jamal El-Haj (-) yrkande 4,

2025/26:1387 av Karin Sundin m.fl. (S),

2025/26:1448 av Johan Büser (S),

2025/26:2685 av Anna-Belle Strömberg m.fl. (S),

2025/26:2698 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 36–38,

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 51–53 och 55,

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 14 och 15,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 5, 6 och 22 samt

2025/26:3756 av Helena Gellerman (L).

Ställningstagande

Sverige och Europa behöver en mångfald av stora och små företag som skapar möjlighet till försörjning och arbetstillfällen och bidrar till livskvalitet och utveckling. Allt fler vill också starta företag och denna kraft och kreativitet måste tas till vara. Det är därför viktigt att det finns goda förutsättningar för en mångfald av företagsformer som gör det möjligt att bedriva verksamhet utifrån olika verksamhetsbehov och möjligheter. Jag anser att regeringen därför bör återkomma till riksdagen med förslag som innebär att kooperativ, personalägda företag och sociala företag ska få lika goda förutsättningar som aktiebolag att få lån.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

16. Besöksnäringen, punkt 6 (S)

av Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S) och Isak From (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 20 och 21 samt avslår motionerna

2025/26:1166 av Adrian Magnusson m.fl. (S),

2025/26:1245 av Anna-Caren Säterberg och Hanna Westerén (båda S),

2025/26:2236 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 14 och 15,

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 10 och 11,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 21 och 22,

2025/26:2836 av Markus Wiechel (SD),

2025/26:2966 av Marlène Lund Kopparklint (M) och

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 46.

Ställningstagande

Besöksnäringen och turismen stärker Sverige, främjar en positiv Sverigebild och bidrar till ökad handel och till att fler investeringar hamnar i Sverige. En utökad besöksnäring innebär även att människor som lever och verkar på landsbygden och i glesbygd får ökade möjligheter till välstånd när arbetstillfällen skapas. Vi anser att besöksnäringen behöver få ett särskilt fokus i regeringens arbete för att främja turism. Bland annat menar vi att Visit Sweden

behöver prioriteras för arbetet med turismfrämjande insatser och att regeringen bör göra en analys av besöksnäringens villkor och förutsättningar. Tidigare under valperioden har vi också motsatt oss regeringens beslut om att ta bort målet för turismpolitiken. Vi anser fortsatt att målet för turismpolitiken bör återinföras för att på ett tydligare sätt rikta insatser som kan stärka turismen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

17. Besöksnäringen, punkt 6 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 10 och 11 samt avslår motionerna

2025/26:1166 av Adrian Magnusson m.fl. (S),

2025/26:1245 av Anna-Caren Säterberg och Hanna Westerén (båda S),

2025/26:2236 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 14 och 15,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 21 och 22,

2025/26:2836 av Markus Wiechel (SD),

2025/26:2966 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 46 och

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 20 och 21.

Ställningstagande

Turismen har stor betydelse för hela landet som en av flera tillväxtmotorer. Nya satsningar inom ekoturism och lokalproducerad mat är framgångsrika och gynnar landsbygden. Jag anser dock att Sverige behöver satsa än mer på besöksnäringen. Särskilt bör fjäll- och landsbygdsturismen uppvärderas och ses som en viktig näring ur ett regionalpolitiskt perspektiv och få en större del av de framtida infrastruktursatsningarna. Staten bör i samarbete med kommuner, föreningar och företag ta ett ökat ansvar för att locka besökare till hela Sverige. Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen i syfte att stärka näringen och bidra till säsongsförlängning.

Jag anser även att regeringen bör utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter. På många håll i världen utfärdar kommunen en lokal avgift för de gäster som övernattar där. Det innebär att man som gäst, förutom att betala hotellägaren för sängplatsen, också betalar en liten avgift till kommunen för

den allmänna servicen under tiden man är där som besökare. På många platser i Europa är avgiften 1 euro per gästnatt, alltså ca 10 kronor. Genom att kommunerna själva ges möjlighet att besluta om en sådan s.k. bäddavgift och hur stor den i så fall ska vara, läggs makten över den lokala turistnäringens utveckling hos lokala beslutsfattare.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

18. Besöksnäringen, punkt 6 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 21 och 22 samt

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 46 och avslår motionerna

2025/26:1166 av Adrian Magnusson m.fl. (S),

2025/26:1245 av Anna-Caren Säterberg och Hanna Westerén (båda S),

2025/26:2236 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 14 och 15,

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 10 och 11,

2025/26:2836 av Markus Wiechel (SD),

2025/26:2966 av Marlène Lund Kopparklint (M) och

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 20 och 21.

Ställningstagande

Besöksnäringen är viktig för jobb och tillväxt i hela landet. Jag anser därför att regeringen bör ta fram en ny strategi för besöksnäringen som kan samla alla aktörer inom besöksnäringen under ett paraply. Det behövs även incitament för företag inom besöksnäringen att växa, exempelvis genom att sänka kostnaderna för att anställa. En ny strategi för besöksnäringen borde även omfatta Matlandet Sverige. Mat är i all väsentlighet, världen över, en anledning till besök. Det är inte enbart restauranger som skulle dra nytta av detta, utan även företagare inom mathantverket skulle få avsättning för sin förädling och sina produkter. Vidare behövs en tydligare strategi för internationella möten och evenemang. Det bör säkerställas att Visit Sweden kan bedriva högkvalitativ marknadsföring av Sverige. Sverige har infrastruktur, erfarenhet och ordning och reda och bör därmed kunna vara värd för stora globala event. Stora arrangemang sätter Sverige på kartan både som eventvärd och som turistland.

Nytan från besöksnäringen måste i högre grad stanna kvar i lokalsamhället, i annat fall kommer den lokala acceptansen för turismen att minska. Jag anser därför att möjligheten att ge svenska kommuner rätt att ta ut en avgift på övernattningar bör prövas. Den typen av avgifter förekommer i många andra länder, och med tanke på den snabba tillväxten inom besöksnäringen på senare år har det uppstått ett sådant behov även i Sverige. Med hjälp av lokala turistavgifter ska det vara möjligt för kommuner att delvis kompensera för det extra slitage och underhåll som följer med en utbredd turism och ökad befolkning under vissa delar av året. På så sätt skulle en säsongsvis kraftigt ökad befolkning kunna leda till större nytta för kommunerna samtidigt som acceptansen för en omfattande besöksnäring kan öka. Avgifterna skulle även kunna användas för att vidareutveckla den lokala attraktionskraften, exempelvis genom ett ökat hållbarhetsfokus samt bättre skyltning och utsmyckning. Jag anser mot denna bakgrund att det bör genomföras försök där kommuner kan ta ut en kommunal avgift på gästnätter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Vissa övriga näringsgrenar och branscher, punkt 7 (S)

av Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S) och Isak From (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3459 av Björn Wiechel m.fl. (S) yrkandena 31 och 64,

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 90,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 i denna del, 13 och 14 samt

2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 70 och avslår motionerna

2025/26:63 av Josef Fransson (SD),

2025/26:608 av Lars Isacson m.fl. (S),

2025/26:1077 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:1122 av Anne-Li Sjölund (C),

2025/26:1175 av Mona Smedman (C) yrkandena 1–4,

2025/26:1417 av Åsa Karlsson (S),

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1 och 3,

2025/26:1925 av Jan Ericson (M),

2025/26:2358 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 17,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,

2025/26:2872 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2025/26:2938 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkandena 1–4,
2025/26:3101 av Larry Söder (KD) yrkande 2,
2025/26:3132 av Peter Ollén (M) yrkandena 1–3,
2025/26:3183 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 26,
2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 1, 29 och 31,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 80 och 211,
2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 35 och 36,
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41 och
2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 30.

Ställningstagande

I en tid av stora samhällsutmaningar och behov av snabb omställning behöver Sverige använda sin världsledande position inom innovation för att stärka Sveriges konkurrenskraft och svensk exports kapacitet att växa på nya marknader. För att samla samhällets aktörer kring en gemensam framtidsagenda anser vi att staten bör ta initiativ till att sluta en svensk industripakt. Till sammans med industriföreträdare, forskningsaktörer och arbetsmarknadens parter bör en färdplan med genomförandeinsatser tas fram för att under de kommande tio åren stärka svensk industri och näringsliv med fokus på den gröna och digitala omställningen. Tyngdpunkten bör ligga på strategiska framtidsbranscher där Sverige har goda förutsättningar att skapa morgondagens välbstånd.

Vidare menar vi att regeringen bör kroka arm med näringslivet och peka ut en färdriktning för framtiden. Vi vill se tydliga stöd till industriprojekt och kortare tillståndprocesser som bidrar till ett långsiktigt och förutsägbart system som näringslivet kan förhålla sig till. Härutöver behöver politiken och industrin ha samma ambitiösa mål för klimatomställningen. Vi anser att staten och näringslivet bör ta fram gemensamma klimatfärdplaner för industrins omställning och konkurrenskraft.

Som ett led i arbetet med att stärka samhällets krisberedskap anser vi att regeringen skyndsamt bör utreda inrättandet av en ny myndighet för utveckling och uppföljning av näringslivets försörjningsberedskap och ekonomiskt försvar. Förmågan att fortsätta att bedriva samhällsviktig verksamhet även vid störningar bör vara en central del av krisberedskapen. Arbetet bör präglas av ett allriskperspektiv där sårbarheter i viktiga funktioner identifieras och åtgärdas. En sådan myndighet och ett sådant arbete skulle enligt vår mening stärka Sveriges grundläggande robusthet, vilket är en grundförutsättning för ett fungerande civilt försvar.

I regeringens strategi för de kulturella och kreativa branscherna lyfts bl.a. behovet av ett samordnat och departementsövergripande arbete fram. Vi anser dock att regeringens strategi saknar konkreta förslag om tillvägagångssätt. Vår utgångspunkt är att en strategi för de kulturella och kreativa branscherna ska skapa förutsättningar för fler jobb, tillväxt och stärkt konkurrenskraft. I denna

del vill vi även understryka att Tillväxtverket är en viktig och möjlig samordnande aktör.

När det gäller spelbranschen är Sverige sedan länge framträdande inom spelutveckling och det finns flera framgångsrika företag som har producerat några av de mest populära spelen i världen. Den svenska spelbranschen präglas av både hög kreativitet och avancerad teknologi. Även om framgångarna är många har branschen identifierat vissa problem. I dataspelsbranschens rapport *Vägar in i spelbranschen* (2023) kartläggs Sveriges spelutbildningar och de utmaningar som är kopplade till kompetensförsörjning. Vi anser mot denna bakgrund att regeringen bör inleda en dialog med branschens företrädare för att diskutera de utmaningar som finns för olika aktörer inom branschen, såväl producenter som utövare.

Härutöver vill vi framhålla att regeringen bör vidta åtgärder med anledning av det tillkännagivande som riksdagen våren 2025 riktade till regeringen om att införa ett nationellt kontantförbud för handel med järn- och metallavfall.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

20. Vissa övriga näringsgrenar och branscher, punkt 7 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 17 och
avslår motionerna

2025/26:63 av Josef Fransson (SD),

2025/26:608 av Lars Isacson m.fl. (S),

2025/26:1077 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:1122 av Anne-Li Sjölund (C),

2025/26:1175 av Mona Smedman (C) yrkandena 1–4,

2025/26:1417 av Åsa Karlsson (S),

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1 och 3,

2025/26:1925 av Jan Ericson (M),

2025/26:2358 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,

2025/26:2872 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:2938 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkandena 1–4,

2025/26:3101 av Larry Söder (KD) yrkande 2,

2025/26:3132 av Peter Ollén (M) yrkandena 1–3,

2025/26:3183 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 26,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 1, 29 och 31,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 80 och 211,
2025/26:3459 av Björn Wiechel m.fl. (S) yrkandena 31 och 64,
2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 35 och 36,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 90,
2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 i denna del, 13 och 14,
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41,
2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 70 och
2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 30.

Ställningstagande

Industrin kommer framöver att i hög grad påverkas av satsningar på bl.a. förnybar energiproduktion och smarta elnät, järnvägar, elvägar, utbyggd cykel- och kollektivtrafik, energirenoveringar och byggnation av klimatsmarta bostäder. Jag anser att de statliga industribolagen bör användas för att bygga Sverige tryggare, mer jämlikt och ekologiskt hållbart, öka konkurrenskraften och jämna ut orättvisa skillnader mellan stad och landsbygd. Det måste finnas ett gemensamt ansvar för de samhällsavgörande industrierna eftersom mycket av det material som kommer från industrin är av samhällsavgörande karaktär. Det kan vara material som behövs för välfärden, för byggande eller för omställningen. Industrin står också för många arbetstillfällen. Det borde därmed finnas en uttalad strategi för hur staten ska hantera de industrier som är av stor vikt över tid. Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör kartlägga vilka samhällsavgörande industrier och naturresurser som finns och ge förslag på hur en långsiktig plan för industrier och naturresurser skulle kunna upprättas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

21. Vissa övriga näringsgrenar och branscher, punkt 7 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,
2025/26:3183 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 26 och
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41 och
avslår motionerna
2025/26:63 av Josef Fransson (SD),
2025/26:608 av Lars Isacson m.fl. (S),

2025/26:1077 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S) yrkande 1,
2025/26:1122 av Anne-Li Sjölund (C),
2025/26:1175 av Mona Smedman (C) yrkandena 1–4,
2025/26:1417 av Åsa Karlsson (S),
2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1 och 3,
2025/26:1925 av Jan Ericson (M),
2025/26:2358 av Sten Bergheden (M),
2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,
2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 17,
2025/26:2872 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2025/26:2938 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkandena 1–4,
2025/26:3101 av Larry Söder (KD) yrkande 2,
2025/26:3132 av Peter Ollén (M) yrkandena 1–3,
2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 1, 29 och 31,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 80 och 211,
2025/26:3459 av Björn Wiechel m.fl. (S) yrkandena 31 och 64,
2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 35 och 36,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 90,
2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 i denna del, 13 och 14,
2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 70 och
2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 30.

Ställningstagande

Näringslivets investeringar i basindustrin har satt fokus på behovet av reformer inom många områden. Dessa satsningar förutsätter stora investeringar i det omgivande samhället, exempelvis i utbildningsväsendet och i infrastruktur. För att kunna bära dessa investeringar behöver kommunerna hjälp, så att de under de kommande årtionena kan generera motsvarande skatteintäkter. Jag anser därför att regeringen bör underlätta för kommunernas långsiktiga finansiering och matcha utbyggnaden av stora gröna industrier med förstärkt infrastruktur. Härutöver har regeringens minskade klimatambitioner bidragit till att efterfrågan på exempelvis batterier, vindkraft och andra gröna tekniker tillfälligt har minskat. Detta har fått negativa effekter för flera branscher i Sverige. Däremot pågår fortfarande ett viktigt arbete runt om i landet och stora industriprojekt tar ett viktigt ansvar för att ställa om industrin till att bli mer grön. Det behövs därför fortfarande en rad reformer inom flera olika områden.

Industrin upplever att det finns en mycket stor brist på utbildad arbetskraft. Kompetensförsörjningen är avgörande för den gröna industrialiseringen. Att se till så att svenska företag kan finna den kompetens som behövs är därför av central betydelse och måste prioriteras under de kommande åren. Regeringens ambitioner att kraftigt försvåra för arbetskraftsinvandringen är därför ett allvarligt hot mot tillväxten och de svenska företagen. Från statligt håll borde

man även säkerställa att det blir mer attraktivt för utrikesbaserad spetskompetens att söka sig till Sverige. I en internationell kontext spelar inte minst inkomstbeskattning en stor roll.

Sverige har länge saknat en konkret spelpolitik, detta trots att spelindustrin omsätter mångmiljardbelopp och har stor tillväxtpotential. Spelstudior och spelutvecklare möter många byråkratiska hinder i kontakten med det offentliga. Många spelutvecklare vittnar också om att det är svårt att få stöd via Vinnova, eftersom det inte är en fysisk produkt som de skapar. Jag menar att staten behöver se över verksamheten inom exempelvis Vinnova och Exportkreditnämnden, så att de bättre kan hantera digitala produkter och i högre grad kan låta spelutvecklare och spelstudior dra nytta av det kunnande och nätverk som dessa myndigheter besitter. Sverige har varit en föregångare i världen när det kommer till spelutveckling men riskerar nu att halka efter. En viktig start är därför att regeringen får i uppdrag att upprätta en nationell spelstrategi för att ta vara på spelbranschens potential och undanröja byråkratiska hinder. Det handlar inte om att få specialdestinerade bidrag utan om att få samma möjligheter att utvecklas och tillgång till samma institutioner som övriga näringslivet har.

Vidare har den moderna tekniken gett upphov till helt nya branscher och marknader. Den har också lett till framväxten av en delningsekonomi som ur ett hållbarhetsperspektiv har mycket stor potential. Utvecklingen kommer att fortsätta att gå fort men tyvärr har lagstiftnings- och regelarbetet inte gått lika fort, vilket på sikt är ett hot mot den fortsatta utvecklingen. Inte minst handlar det om skatteregler som är illa anpassade till delningsekonomins förutsättningar. Jag anser att regeringen därför bör återkomma till riksdagen med förslag som syftar till att skapa bättre förutsättningar för delningsekonomin.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

22. Vissa övriga näringsgrenar och branscher, punkt 7 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 1, 29 och 31,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 80 och 211,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 35 och 36 samt

2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 30 och

avslår motionerna

2025/26:63 av Josef Fransson (SD),

2025/26:608 av Lars Isacsson m.fl. (S),

2025/26:1077 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S) yrkande 1,
2025/26:1122 av Anne-Li Sjölund (C),
2025/26:1175 av Mona Smedman (C) yrkandena 1–4,
2025/26:1417 av Åsa Karlsson (S),
2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1 och 3,
2025/26:1925 av Jan Ericson (M),
2025/26:2358 av Sten Bergheden (M),
2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,
2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 17,
2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,
2025/26:2872 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2025/26:2938 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkandena 1–4,
2025/26:3101 av Larry Söder (KD) yrkande 2,
2025/26:3132 av Peter Ollén (M) yrkandena 1–3,
2025/26:3183 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 26,
2025/26:3459 av Björn Wiechel m.fl. (S) yrkandena 31 och 64,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 90,
2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 i denna del, 13 och 14,
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41 och
2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 70.

Ställningstagande

Näringslivet spelar en avgörande roll i klimatomställningen. Därför är också ett tydligt politiskt ledarskap som garanterar långsiktiga spelregler avgörande för att ta till vara potentialen i industrins och näringslivets omställning. Ett tydligt politiskt ledarskap skulle också säkerställa att Sverige kan omhänderta de mervärden som följer av klimatomställningen i form av arbetstillfällen, ekonomisk utveckling och hållbar samhällsutveckling. För att tillvarata denna potential måste politiken skapa de samhällsförutsättningar som näringslivet behöver för att kunna ställa om. Staten bör därför peka ut riktningen så att Sverige blir världens första fossilfria välfärdsland och pådrivande i den globala klimatomställningen. Det är därför av stor vikt att skapa förutsättningar för samplanering för den snabba samhällsutbyggnad som den gröna industriomställningen innebär.

Sveriges företag driver ett aktivt hållbarhetsarbete som öppnar för nya innovationer, affärsutveckling, nya jobb och företag. Det finns ett brett behov av att politiken uppmuntrar, stöttar och manar på denna gröna industrirevolution och hållbarhetsarbetet i alla branscher. Företagen är avgörande för Sveriges klimatarbete och konkurrenskraft. Klimatomställningen, automatiseringen, den fortsatta digitaliseringen och utvecklingen av artificiell intelligens är utmaningar som staten måste hjälpa såväl företag som arbetstagare med. Samarbete och samverkan är centralt och det är därför viktigt att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan.

Ansvar att minska de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser ska inte ensidigt läggas på den enskilda konsumenten. Politiska insatser krävs på både global nivå, EU-nivå och nationell nivå för att de globala värdekedjorna ska ställa om till fossilfrihet. Det behövs även bättre förutsättningar för att ge delningsekonomin en större roll i samhället. Sverige behöver generellt se över nationella regelverk och se till så att fler sektorer omfattas av ett producentansvar. Politiken måste samtidigt främja delningsekonomin så att det blir lätt att dela på saker och äga tillsammans. Regeringen bör därför stötta delningsekonomin genom att ge lämpliga myndigheter i uppdrag att analysera behoven hos användarna. Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör utreda förutsättningarna för att delningsekonomin ska få en större roll i samhället. Regeringen bör även främja och underlätta för en ökad delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter.

De kulturella och kreativa näringarna är centrala för människors livskvalitet, demokratin, näringslivsutvecklingen och svensk export. Sverige är ett framgångsrikt land med världsledande positioner inom musik, design, dataspel och mode. Dessa näringar bidrar i hög grad till bilden av Sverige internationellt. Det behövs dock åtgärder för att flytta fram positionerna, både för kulturens skull, för näringslivet och för exporten. Det behövs specifika insatser för att främja de kulturella och kreativa näringarna och kulturens internationalisering.

I den statliga utredningen Kreativa Sverige! (SOU 2022:44) lämnades förslag om att ta fram en nationell strategi för att främja långsiktig och hållbar utveckling av kulturella och kreativa branscher. Regeringen borde ha följt upp denna utredning med konkreta åtgärder, reformambitioner och ett tydligt konstnärligt perspektiv. Regeringens strategi för de kulturella och kreativa branscherna är däremot alltför vag, saknar tydliga åtgärder och presenterar få svar på hur de uppsatta målen ska uppnås. Regeringen borde också ha gått vidare med flera av de förslag som utredningen presenterade. Internationellt utbyte, samverkan och export är viktiga frågor. Jag anser därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med en reviderad strategi och genomföra särskilda satsningar som tydligt stärker näringarnas och kulturskaparnas utveckling, exportfrämjande och samarbete på arbetsmarknaden. Vidare bör regeringen utforma och anpassa statens stöd till företag och regional utveckling så att de även kan gagna företag inom kulturella och kreativa näringar, naturturismföretagare, mathantverkare och det lokala näringslivet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:1 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en kommission för att ta fram ett åtgärds paket för att stävja brott mot företag samt företag som brottsverktyg och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:59 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa krav på prospekt för privata bolag som söker offentligt stöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:63 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera Accelerationskontorets uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:128 av Rashid Farivar (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättandet av en chief technology officer för Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen dels bör utreda möjligheten att upprätta system där samtliga upphandlande myndigheter och statliga och kommunala bolag måste delta, dels bör utreda inrättandet av en s.k. svart lista över oseriösa företag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:536 av Johan Andersson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den sociala ekonomin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ för att ta fram en samlad strategi för den sociala ekonomin och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Tillväxtverket i uppdrag att arbeta för att öka kunskapen om den sociala ekonomin och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta möjligheterna för kooperativa företag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:552 av Johan Andersson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den sociala ekonomin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ för att ta fram en samlad strategi för den sociala ekonomin och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Tillväxtverket i uppdrag att arbeta för att öka kunskapen om den sociala ekonomin samt underlätta möjligheterna för kooperativa företag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:588 av Jessica Stegrud (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra upp med den politiska kapitalismen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en lagstiftning som kommer åt bedrägerier inom den politiska kapitalismen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:608 av Lars Isacson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka statens stöd till nyindustrialisering genom investeringar i ny teknik, infrastruktur och kompetensförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:727 av Malin Larsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och synliggöra den kooperativa företagsformen som en central del i ett robust och tryggt svenskt näringsliv och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastställa långsiktiga nationella mål och bra förutsättningar för den kooperativa företagsutvecklingen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:731 av Lili André (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en sammanhållen finansieringskedja för svenska startups och scaleups och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att ett marknadsundersökningsverktyg införs och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1025 av Jamal El-Haj (-):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja företagande bland invandrare och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1077 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en nationell dataspelspolitik och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1122 av Anne-Li Sjölund (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att affärsutvecklingsstöd genom Vinnova, Tillväxtverket och andra aktörer ska anpassas bättre till kulturella och kreativa branscher, särskilt spelindustrin, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1166 av Adrian Magnusson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om destinationsutveckling av östra Skåne och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1175 av Mona Smedman (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en nationell samordnare för dataspelsbranschen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge samordnaren i uppdrag att ta fram en nationell strategi i samverkan med branschen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samordnaren ska främja samarbeten mellan olika kreativa branscher och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en placering av funktionen i Karlstad och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1245 av Anna-Caren Säterberg och Hanna Westerén (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda införandet av turistavgift samt dess mest lämpliga konstruktion och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga reformerade stöd till entreprenörer och innovation och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1320 av Petter Löberg och Joakim Järrebring (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Konkursverket utvärdera bryggerilånens effekter på pubars och restaurangers möjligheter att erbjuda öl från mindre bryggerier samt konsekvenserna för konkurrens och mångfald på marknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1387 av Karin Sundin m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa goda och långsiktiga förutsättningar för rådgivning om kooperativt företagande i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1417 av Åsa Karlsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas om det är möjligt för staten att dela den ekonomiska risken med kommunerna vid stora industrietableringar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett kommunkliv som stöttar kommuner där industrins gröna omställning sker och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa etableringsincitament och ekonomiska incitament för kommuner som skapar förutsättningar för industrietableringar, i synnerhet under etableringsfasen, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1448 av Johan Büser (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt relevanta myndigheter att utveckla metodstöd och samordnade

insatser för att underlätta företagande i socioekonomiskt utsatta områden och bland underrepresenterade grupper och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1925 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att använda svensk småhusproduktion för återuppbyggnad av Ukraina och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1941 av Mattias Jonsson och Amalia Rud Stenlöf (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag gällande samordnade registerkontroller och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2095 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en kontinuerlig jämförelse och översyn av branschspecifika kostnader och regler i Sverige och i våra konkurrentländer så att Sverige inte förlorar konkurrenskraft och arbetstillfällen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2181 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stärka forskning, innovation och teknik kopplat till safetech och blåljusverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2236 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka marknadsföringen av Sverige som turistland och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2358 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att driva på för att EU omprövar hur reglerna tillämpas för små och medelstora företag när det gäller EU:s nya träförordning och i stället införa rimligare spårbarhetskrav och skapa verkliga stödstrukturer för de små och medelstora snickeriföretagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2685 av Anna-Belle Strömberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningar för att villkora ekonomiskt regionalt stöd till företag med representation av både kvinnor och män i företagens styrelser och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2698 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja utbildning och kunskap om kooperativt företagande och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att accelerera investeringar i grön industriell omställning och elektrifiering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla ett strategiskt partnerskap mellan stat och näringsliv inom utpekade styrkeområden med tydliga färdplaner för utsläppsminskningar och export och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge testbädds- och demonstrationsanläggningar en mer permanent, förutsägbär finansiering och stärka kopplingen till industrialisering och export och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka statliga riskdelningsinstrument för att skala upp grön teknik från pilot till fullskalig anläggning utan att tränga ut privat kapital och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell evenemangsstrategi för att attrahera fler stora hållbara evenemang och kongresser till Sverige och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka det statliga engagemanget för att stärka en hållbar besöks- och turistnäring i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge de statliga aktörerna i uppdrag att redovisa hur deras investeringar fördelar sig mellan stad och landsbygd och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen för att stärka näringen och bidra till säsongsförlängning och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att kartlägga vilka samhällsavgörande industrier och naturresurser som finns och ge förslag på hur en

långsiktig plan för desamma skulle kunna upprättas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om villkoren för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att forskningsinstitut och inkubatorer runt om i Sverige som håller hög kvalitet måste få det stöd som behövs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en sammanhållen strategi för startups och scaleups och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kapitalförutsättningar för små och stora innovationer och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Konkursverket bör ha som en prioriterad uppgift att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar med privata företag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga aktörer ska ta fram en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för besöksnäringen och uppdatering av Matlandet Sverige samt incitament för berörda företag att växa och anställa och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner som önskar ska ges möjlighet att ta ut en kommunal avgift för att kunna skapa medel för ytterligare aktivitetshöjande insatser lokalt för att främja en hållbar turism och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre förutsättningar för delningsekonomin och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förutsättningarna för nyindustrialiseringen och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämställdhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagarpolitiken samt att de stöd som företag kan söka bör

utformas så att de också i högre grad söks och tillkännager detta för regeringen.

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statliga medel för företagande bör fördelas mer jämställt och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången till mikrolån och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Bolagsverket bör ges i uppdrag att med digitala verktyg säkerställa att falska bolagsförsäljningar inte kan genomföras, att årsredovisningar är korrekta samt att ägarregister och styrelser är uppdaterade så snart som ändringar är genomförda och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämställdhetsanalyser bör vara en självklar del i den statliga företagarpolitiken och de stöd som företag kan söka utformas på ett mer ändamålsenligt sätt och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statliga medel som ska stärka företagande bör fördelas mer jämställt och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förbättra tillgången till mikrolån och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för fler kvinnor i ledande positioner och förbättra kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2836 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en reformering av hotellagen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2872 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att utreda möjligheterna att stärka kompetensförsörjningen och utveckla exportmöjligheterna inom branschen för lätta släpvagnar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2938 av Marléne Lund Kopparklint (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att inrätta en nationell samordnare för dataspelsbranschen med ansvar för att stärka branschens utveckling

och internationella konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge en potentiell samordnare i uppdrag att utarbeta en nationell strategi för dataspelsbranschen i nära samverkan med näringsliv, akademi och offentliga aktörer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta en potentiell samordnare främja transmediala samarbeten mellan dataspel och andra kulturella och kreativa branscher såsom film, musik, litteratur och turism och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för en placering av samordnarfunktionen i Karlstad, mot bakgrund av regionens starka spelkluster och internationella betydelse, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2966 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga åtgärder för att stärka campinglivet som en motor för landsbygdsutveckling och turism och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3101 av Larry Söder (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge i uppdrag till Rise att utreda hur man kan stötta utvecklingen av träbyggnadsteknik i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3132 av Peter Ollén (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utbilda professionella spelutvecklare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontakter via ambassader när branschen vill träffa kollegor utomlands och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till hjälp för att på ett enkelt sätt kunna delta i spelmässor i gemensam monter med andra svenska spelföretag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3183 av Catarina Deremar m.fl. (C):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en nationell spelstrategi och inkluderande av spelbranschen i ordinarie näringslivsstrukturer, exempelvis Vinnova och Exportkreditnämnden, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försök bör genomföras där kommuner kan ta ut en kommunal avgift på gästnätter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra, stötta och mana på den gröna industrirevolutionen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge tydliga och långsiktiga förutsättningar för näringslivet att ställa om till fossilfrihet i snabb takt och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medel till forskning, innovationer och gröna krediter till startup-företag, företag och branscher i framkant av klimatarbetet och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja digitalisering och en grön och social omställning för småföretag och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler bör ges möjlighet att styra över sitt arbete och skapa sin egen försörjning och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för mikroföretag att växa och anställa och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kooperativ, personalägda företag och sociala företag bör få lika goda förutsättningar som aktiebolag att få lån och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stöd till företag och regional utveckling ska utformas så att de även kan komma företag inom kulturella och kreativa näringar, naturturismföretagare, mathantverkare och det lokala näringslivet till godo och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången på riskkapital och möjligheter till företagsrådgivning och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra särskilda satsningar på kulturella och kreativa branscher som tydligt stärker näringarnas och kulturskaparnas utveckling,

exportmöjligheter och samarbete på den internationella arbetsmarknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3299 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att skapa bättre villkor för den forskande life science-industrin i Sverige genom att förbättra möjligheterna till s.k. innovationsupphandling inom det medicinska området och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3300 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram en nationell strategi och konkret handlingsplan i syfte att stärka möjligheterna att kommersialisera s.k. deeptech-bolag till internationellt konkurrenskraftiga nivåer och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3315 av Janine Alm Ericson (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur mer pengar avsatta till forskning och innovation också kan gå till fler fristående uppfinnare och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge den befintliga stödtjänsten EU SME som drivs på uppdrag av Vinnova, Tillväxtverket och Energimyndigheten ett vidgat uppdrag att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag att söka EU-finansiering med ett fokus på innovativa tekniker för klimatomställningen och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja anslagen till forskning, innovationer och gröna krediter till startupföretag, företag och branscher i framkant av klimatarbetet och tillkännager detta för regeringen.
80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för samplanering för den snabba samhällsbyggnad som den gröna industriomställningen innebär och tillkännager detta för regeringen.
90. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och utveckla gröna kreditgarantier och tillkännager detta för regeringen.

92. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången på riskkapital och möjligheter till företagsrådgivning och tillkännager detta för regeringen.
94. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta satsa på och utveckla statliga satsningar som Almis stöd till de mindre företagens omställning, i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan, och tillkännager detta för regeringen.
211. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i nästkommande regleringsbrev för Vinnova bör uppdraga åt myndigheten att avbryta det pågående innovationssamarbetet med Israel och stänga kontoret i Tel Aviv och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3459 av Björn Wiechel m.fl. (S):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de kulturella och kreativa branscherna och tillkännager detta för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om spelbranschen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra regelverk för att underlätta en ökad delningsekonomi och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att delningsekonomi ska få en större roll i vårt samhälle och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

90. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny myndighet för ekonomiskt försvar och näringslivets integrering i totalförsvaret bör inrättas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C):

74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att öka satsningarna på det strategiska innovationsprogrammet för flyg (Innovair) och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett jämställt näringsliv och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en industripakt med näringslivet m.fl. och nya samverkansprogram för att stärka svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt system för korttidsarbete och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja arbetet med "gender due diligence" genom att integrera jämställdhetsarbetet i innovationssatsningar för att fler innovationer ska kommersialiseras och bidra till att stärka vår konkurrenskraft, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge riktade uppdrag till Vinnova, Almi och Saminvest för att stärka kvinnors företagande och tillgång till riskkapital och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för en nationell plattform för startups och scaleups och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell innovationsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över på vilket sätt fler testbäddar kan inrättas i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för fler industriprojekt och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma gemensamma färdplaner för den gröna och digitala omställningen av industrin för att stärka svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att inrätta en konkursakut och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för deeptech och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa mål för turistnäringen och tillkännager detta för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om besöksnäringen som en del i den gröna omställningen och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett kunskapsprogram för kooperativt företagande och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Sveriges position inom strategiska och framväxande teknikområden och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och fördjupa strategiska internationella forsknings- och innovationssamarbeten och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att investeringsfrämjandet ska inriktas på att utveckla styrkeområden, driva den gröna och digitala omställningen, främja jobb och tillväxt i hela landet samt stärka svensk motståndskraft och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör matcha utbyggnaden av stora gröna industrier med förstärkt infrastruktur och underlätta kommunernas långsiktiga finansiering av matchande samhällsinsatser som skolor och vårdinrättningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3667 av Magnus Berntsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av offensiva reformer för att stärka Sveriges techsektor och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S):

70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt kontantförbud för handel med järn- och metallavfall och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla nyetableringar av matbutiker t.ex. genom att begränsa konkurrenshämmande avtal och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3756 av Helena Gellerman (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att mäta och följa upp hur det går för kvinnors företagande och kvinnors tillgång till riskkapital och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en revidering av strategi för företag i kulturella och kreativa branscher och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3798 av Helena Gellerman (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja nyföretagare och ta bort hinder i regelverk för att förenkla steget att starta nya företag och tillkännager detta för regeringen.